Evanghelia după Lucas

Teologie pentru azi
București
2019

Evanghelia după Lucas

Traducere și note de
Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș

Teologie pentru azi
București
2019

Ediția de față este o ediție online gratuită.

Am tradus textul Evangheliei de față conform BYZ, ed. lui Maurice A. Robinson și William G. Pierpont, 1995, inclusă în Bible Works 10.

Am preluat Sfânta Icoană
din locația de aici[1].

[1] A se vedea:
http://www.icoane.arts.ro/galeriile/sfinti/img3.jpg.
Ea a fost pictată de Elena Murariu și acesta e saitul de prezentare al iconarei:
http://www.icoane.arts.ro/artist.html.

Capitolul 1

1. Întrucât mulți au încercat să întocmească [ἀνατάξασθαι] povestirea despre lucrurile încredințate pe deplin în[tre] noi,

2. precum ni le-au dat nouă cei singuri văzători dintru început [οἱ ἀπʼ ἀρχῆς αὐτόπται], și slujitori făcându-se Cuvântului [ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου],

3. părutu-s-a și mie [ἔδοξεν κἀμοί], urmărind toate [cu] de-amănuntul de la început, să ți le scriu ție pe rând, preaputernice Teofile [κράτιστε Θεόφιλε],

4. ca să cunoști siguranța cuvintelor despre care ai fost învățat [ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν]!

5. [Și] a fost în zilele lui Irodis, împăratul Iudeii [ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας], un preot anume, [cu] numele Zaharias [Ζαχαρίας], din ceata lui Abia [Ἀβιά] și femeia lui [era] dintre fiicele lui Aaron și numele ei [era] Elisavet [Ἐλισάβετ].

6. Și erau amândoi Drepți [Δίκαιοι] înaintea lui Dumnezeu, umblând fără prihane în toate poruncile și dreptățile Domnului [πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν τοῦ Κυρίου ἄμεμπτοι].

7. Și ei nu aveau copil, deoarece Elisavet era stearpă [στεῖρα] și amândoi erau înaintați în zilele lor [προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν].

8. Dar a fost în [timpul] preoției lui, în [timpul] rânduielii cetei lui înaintea lui Dumnezeu,

9. [și], după obiceiul preoției, [el] a primit să tămâieze [ἔλαχεν τοῦ θυμιᾶσαι] intrând întru templul Domnului.

10. Și toată mulțimea poporului era afară, rugându-se, [în] ceasul tămâierii.

11. Și i s-a arătat[2] lui Îngerul Domnului [Ἄγγελος Κυρίου], stând de-a dreapta jertfelnicului tămâierii [ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος].

12. Și s-a tulburat Zaharias văzându-l, și frică a căzut peste el.

13. Și Îngerul a zis către el: „Nu te teme, Zaharia [Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία]! Deoarece a fost ascultată rugăciunea ta, și femeia ta, Elisavet, îți va naște ție fiu și vei chema numele lui *Ioannis* [Ἰωάννης].

14. Și [el] îți va fi ție bucurie [χαρά] și mulți se vor bucura [χαρήσονται] de nașterea lui.

15. Căci [el] va fi mare [μέγας] înaintea Domnului, și vin și sichera [σίκερα][3] nu are să bea, și se va umple de Duhul Sfânt [καὶ Πνεύματος Ἁγίου πλησθήσεται] încă din pântecele mamei sale [ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτου].

16. Și pe mulți [din] fiii lui Israil îi va întoarce [ἐπιστρέψει] spre Domnul Dumnezeul lor;

17. și el va merge înaintea Lui[4] în duhul și [în] puterea lui Ilias[5] [καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἠλίου], [ca] să întoarcă inimile părinților către copii [ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα] și pe cei neascultători în[tru] înțelepciunea celor Drepți [καὶ ἀπειθεῖς ἐν

---

[2] L-a văzut în mod extatic, în vedenie, în slava lui Dumnezeu.

[3] Băutură alcoolică tare.

[4] De unde numele de *Înaintemergătorul* pentru Sfântul Profet Ioannis.

[5] Sfântul Profet Ilias Tesviteanul.

φρονήσει δικαίων], [ca] să pregătească Domnului un popor pregătit [ἑτοιμάσαι Κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον]”.

18. Și Zaharias a zis către Înger: „După ce voi cunoaște aceasta? Căci eu sunt bătrân și femeia mea [este] înaintată în zilele ei”.

19. Și Îngerul răspunzând, i-a zis lui: „Eu sunt Gavriil [Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ], cel care stă înaintea lui Dumnezeu și am fost trimis [ἀπεστάλην] să grăiesc către tine și să-ți binevestesc ție acestea.

20. Și, iată, vei fi tăcând și nu vei putea să vorbești [ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι], până [în] ziua [în] care au să fie acestea, pentru că nu ai crezut cuvintelor mele, care se vor împlini întru vremea lor [οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν]!”.

21. Și poporul era așteptând pe Zaharias și se minunau de întârzierea lui în templu.

22. Și [Zaharias] ieșind, nu putea să le vorbească lor. Și au cunoscut că [el] a văzut vedere[6] [ὀπτασίαν ἑώρακεν] în templu. Și el era făcându-le semn lor și rămase mut [καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς καὶ διέμενεν κωφός].

23. Și a fost, când s-au împlinit zilele slujirii lui, [că] s-a dus întru casa sa.

24. Iar după acele zile a zămislit Elisavet [Ἐλισάβετ], femeia sa, și s-a ascuns pe sine 5 luni, zicând

25. că: „Așa mi-a făcut mie Domnul în zilele [în] care a privit [ἐπεῖδεν], [ca] să înlăture ocara mea dintre oameni”.

26. Iar în a 6-a lună a fost trimis Îngerul Gavriil [Γαβριὴλ] de către Dumnezeu întru cetatea Galileii, al cărei nume [este] *Nazaret* [Ναζαρέτ],

---

[6] Vedere dumnezeiască, vedenie, extaz.

27. către o Fecioară logodită [cu] un bărbat, al cărui nume [era] *Iosif* [Ἰωσήφ], din casa lui David, iar numele Fecioarei [era] *Mariam* [Μαριάμ].

28. Și intrând Îngerul către ea, a zis: „Bucură-te, cea plină de har [Χαῖρε, κεχαριτωμένη]! Domnul [este] cu tine [ὁ Κύριος μετὰ σοῦ]. Binecuvântată [ești] tu în[tre] femei [εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν]”.

29. Iar ea, văzându-l, s-a tulburat de cuvântul lui, și cugeta [întru sine]: „Ce fel de salutare [ὁ ἀσπασμὸς] este aceasta?”.

30. Și Îngerul i-a zis ei: „Nu te teme, Mariam [Μαριάμ]! Căci ai aflat har la Dumnezeu.

31. Și, iată, vei lua în pântece și vei naște Fiu și vei chema numele Lui *Iisus* [Ἰησοῦς]!

32. Acesta va fi mare și Fiul Celui Preaînalt Se va chema și Domnul Dumnezeu Îi va da Lui tronul lui David, al tatălui Său,

33. și va împărăți peste casa lui Iacov întru veci, și Împărăția Lui nu va avea sfârșit [καὶ τῆς Βασιλείας Αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος]”.

34. Și Mariam a zis către Înger: „Cum va fi aceasta, când bărbat nu cunosc [ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω]?”.

35. Și răspunzând, Îngerul i-a zis ei: „Duhul Sfânt Se va coborî în[tru] tine [Πνεῦμα Ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ] și puterea Celui Preaînalt îți [te] va umbri ție [καὶ δύναμις Ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι] [pe tine], de aceea și Sfântul care Se naște [din tine] *Fiul lui Dumnezeu* [Υἱὸς Θεοῦ] va fi chemat.

36. Și iată, Elisavet, rudenia ta, și ea a zămislit fiu la bătrânețea ei! Și [luna] aceasta îi este ei a 6-a lună [de când a zămislit], a celei care se numește *stearpă*.

37. Că la Dumnezeu nu va fi cu neputință tot cuvântul”.

38. Și a zis Mariam: „Iată, roaba Domnului [Ἰδού, ἡ δούλη Κυρίου]! Fie mie după cuvântul tău [γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου]”. Și Îngerul a plecat de la ea.

39. Și în zilele acelea, ridicându-se Mariam, a mers întru ținutul muntos degrabă, întru cetatea Iudei,

40. și a intrat întru casa lui Zaharias și a salutat-o [ἠσπάσατο] pe Elisavet.

41. Și a fost, când a auzit Elisavet salutarea [τὸν ἀσπασμὸν] Mariei, [că] a săltat pruncul în pântecele ei. Și s-a umplut Elisavet de Duhul Sfânt

42. și a strigat [cu] glas mare și a zis: „Binecuvântată [ești] tu în[tre] femei și binecuvântat [este] rodul pântecelui tău[!]

43. Și de unde mie aceasta, ca să vină Maica Domnului [ἡ Μήτηρ τοῦ Κυρίου] meu la mine?

44. Că iată, cum a fost glasul salutării tale întru urechile mele, pruncul[7] a săltat de bucurie în pântecele meu!

45. Și fericită [este] cea care a crezut că va fi împlinirea celor spuse ei de la Domnul [ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ Κυρίου]”.

46. Și Mariam a zis: „Mărește sufletul meu pe Domnul,

47. și s-a bucurat duhul meu în Dumnezeu, Mântuitorul meu.

48. Că a privit [ἐπέβλεψεν] spre smerenia roabei Sale. Căci, iată, de acum mă vor ferici toate neamurile [ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί]!

49. Că mi-a făcut mie măriri [μεγαλεῖα] Cel puternic și sfânt [este] numele Lui.

---

[7] Sfântul Ioannis Botezătorul.

50. Și mila Lui [este] întru neamurile neamurilor a celor care se tem de El.

51. [El] a făcut putere în[tru] brațul Lui. I-a risipit pe cei mândri [în] cugetul inimii lor [διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν].

52. A coborât pe stăpânitori de pe tronuri [καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων] și i-a înălțat pe cei smeriți.

53. Pe cei care sunt flămânzi i-a umplut de bunătăți și pe cei care sunt bogați i-a scos afară deșerți.

54. L-a ajutat pe Israil, slujitorul Lui, [ca] să pomenească mila [μνησθῆναι ἐλέους],

55. precum a spus către părinții noștri, lui Avraam și seminției lui până [în] veac".

56. Și a rămas Mariam cu ea ca [la] 3 luni și s-a întors [apoi] întru casa ei.

57. Iar Elisavetei i s-a împlinit vremea să nască ea și a născut fiu.

58. Și au auzit vecinii și rudele ei că mărea [ἐμεγάλυνεν] Domnul mila Lui cu ea și se bucurau împreună cu ea.

59. Și [când] a fost în a 8-a zi, au venit să taie împrejur pe prunc. Și îl chemau pe el pe numele tatălui său, Zaharias.

60. Și răspunzând mama lui, a zis: „Nu, ci va fi chemat *Ioannis* [Ἰωάννης][!]".

61. Și au zis către ea că: „Nimeni [nu] este în rudenia ta care să fie chemat [cu] numele acesta".

62. Și făceau semne tatălui său, [întrebând] cum ar voi să fie numit el[8].

63. Și [Zaharias] cerând o tăbliță a scris, zicând: „*Ioannis* este numele lui[!]". Și s-au minunat toți.

---

[8] Pruncul care se taie împrejur.

64. Și s-a deschis gura lui[9] numaidecât și limba lui, și vorbea binecuvântând pe Dumnezeu.

65. Și s-a făcut frică peste toți vecinii lor. Și în tot ținutul muntos al Iudeii se discutau toate cuvintele acestea [διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦ-τα].

66. Și toți, care le-au auzit, le-au pus în inima lor [ἔθεντο ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν], zicând: „Oare ce va fi pruncul acesta?”. Și mâna Domnului era cu el[10].

67. Și Zaharias, tatăl său, s-a umplut de Duhul Sfânt [ἐπλήσθη Πνεύματος Ἁγίου] și a profețit [καὶ προεφήτευσεν], zicând:

68. „Binecuvântat [este] Domnul Dumnezeul lui Israil, că a cercetat și a făcut răscumpărare poporului Său,

69. și a ridicat cornul mântuirii noastre [καὶ ἤγειρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν] în casa lui David, a slujitorului Său –

70. precum a spus prin gura celor Sfinți [καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν Ἁγίων], a celor din veac Profeți ai Lui [τῶν ἀπ᾽ αἰῶνος Προφητῶν Αὐτοῦ] –

71. mântuire de vrăjmașii noștri și din mâna tuturor celor care ne urăsc pe noi!

72. [Ca] să facă milă cu părinții noștri, și să-Și aducă aminte de făgăduința cea sfântă a Lui,

73. de jurământul [cu] care S-a jurat către Avraam, părintele nostru, [ca] să ne dea nouă,

74. fără frică, din mâna vrăjmașilor noștri izbăvindu-ne, a sluji Lui [λατρεύειν Αὐτῷ]

75. în cuvioșie și [în] dreptate [ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ], înaintea Lui [ἐνώπιον Αὐτοῦ], [în] toate

---

[9] A Sfântului Zaharias, tatăl Sfântului Ioannis Botezătorul.

[10] Cu Sfântul Ioannis Botezătorul, care abia fusese tăiat împrejur.

zilele vieții noastre [πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν].

76. Iar tu, pruncule, Profet al Celui Preaînalt [Προφήτης Ὑψίστου] vei fi chemat! Căci vei merge înaintea feței Domnului, [ca] să pregătești căile Lui [ἑτοιμάσαι ὁδοὺς Αὐτοῦ],

77. să dai cunoașterea mântuirii poporului Său [τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ Αὐτοῦ] în[tru] iertarea păcatelor lor [ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν],

78. pentru milostivirile milei Dumnezeului nostru [διὰ σπλάγχνα ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν], în[tru] care[11] ne-a cercetat pe noi Răsăritul [Cel] din înălțime [Ἀνατολὴ ἐξ ὕψους][12],

79. [ca] să lumineze pe cei care șed în întuneric și [în] umbra morții [ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις], [și ca] să îndrepte picioarele noastre întru calea păcii [τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης]”.

80. Iar pruncul creștea și se întărea [cu] duhul [ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι], și [el] era [a fost] în pustiuri până [în] ziua arătării lui către Israil.

---

[11] Milostiviri ale milei Sale.

[12] Fiul lui Dumnezeu întrupat.

Capitolul 2

1. Dar a fost în zilele acelea, [că] a ieșit poruncă de la Chesar Avgustos [Καῖσαρ Αὔγουστος], [pentru] a se înscrie toată lumea[13].

2. [Și] această înscriere s-a făcut întâi, guvernând Chirinios [Κυρήνιος] Siria.

3. Și mergeau toți a se înscrie, fiecare întru cetatea sa.

4. Și s-a suit și Iosif din Galilea, din cetatea Nazaret, întru Iudea, în cetatea lui David, care se numește *Bitleem* [Βηθλέεμ], pentru [că] el a fi [era] din casa și neamul lui David,

5. [ca] să se înscrie împreună cu Mariam, cea care a fost logodită lui femeie [τῇ μεμνηστευμένῃ αὐτῷ γυναικί], fiind [aceasta] însărcinată [ἐγκύῳ].

6. Și a fost, în [timpul când] a fi [erau] ei acolo, [că] s-au împlinit zilele [ca] ea să nască.

7. Și a născut pe Fiul ei Cel Întâi-născut [τὸν Υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον] și L-a înfășat pe El și L-a culcat pe El în iesle, pentru că nu era lor loc în[tru] găzduire [διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι].

8. Și erau păstori în ținutul acela, trăind în afara porților [cetății] [ἀγραυλοῦντες] și păzind paze de noapte la turma lor [καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν].

9. Și iată, Îngerul Domnului a stat lângă ei [Ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς], și slava Domnului a strălucit împrejurul lor [καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμ-

---

[13] Pentru a se face un recensământ al populației imperiului.

ψεν αὐτούς]! Și [ei] s-au înfricoșat [cu] frică mare [καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν].

10. Și Îngerul le-a zis lor: „Nu vă temeți! Căci iată, vă binevestesc vouă bucurie mare [εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην], care va fi la tot poporul!

11. Că vi s-a născut vouă astăzi Mântuitorul [Σωτήρ], Care este Hristos Domnul [Χριστὸς Κύριος], în cetatea lui David.

12. Și acesta [va fi] vouă semnul: veți afla Prunc înfășat, culcat în iesle".

13. Și deodată a fost, împreună cu Îngerul, mulțime de oaste cerească [πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου], lăudând pe Dumnezeu și zicând:

14. „Slava lui Dumnezeu [este] în[tru] cei preaînalți [Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ] și pe pământ [este] pacea [καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη], în[tru] oameni bunăvoirea [ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία]".

15. Și a fost, când Îngerii au plecat de la ei întru cer, că oamenii, păstorii, ziceau unii către alții: „Așadar, să mergem până la Bitleem [Βηθλέεμ] și să vedem cuvântul acesta [care s-a] făcut, pe care Domnul ni l-a făcut cunoscut nouă[!]".

16. Și au venit grăbindu-se, și au aflat pe Mariam și pe Iosif și pe Pruncul culcat în iesle.

17. Și văzându-L, au vestit despre cuvântul cel care a fost spus lor despre Copilul acesta.

18. Și toți care auzeau, se minunau despre cele care au fost spuse de către păstori către ei.

19. Iar Mariam păstra toate cuvintele acestea [πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα], cugetând în inima ei [συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς].

20. Și păstorii s-au întors, slăvind și lăudând pe Dumnezeu, pentru toate câte au auzit și au văzut, precum s-a spus către ei.

21. Și când s-au împlinit cele 8 zile [ca] să-L taie împrejur pe El, și [atunci] a fost chemat numele Lui *Iisus* [Ἰησοῦς], [după cum fusese] numit de Înger, mai înainte [ca] să fie zămislit El în pântece [πρὸ τοῦ συλληφθῆναι Αὐτὸν ἐν κοιλίᾳ].

22. Și când s-au împlinit zilele curățirii lor, după legea lui Moisis, L-au adus pe El întru Ierosolima [ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα], [ca] să stea înaintea Domnului [παραστῆσαι τῷ Κυρίῳ]

23. – precum a fost scris în legea Domnului, că „Tot [cel de parte] bărbătească deschizând pântecele [Πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν] va fi chemat *Sfântul Domnului* [Ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται] –

24. și să dea jertfă, după [cum] a fost spus în legea Domnului: „O pereche de turturele sau doi pui de porumbițe [Ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν]”.

25. Și iată, era un om în Ierusalim [Ἱερουσαλήμ], al cărui nume [era] Simeon [Συμεών]! Și omul acesta [era] Drept și evlavios [Δίκαιος καὶ εὐλαβής], așteptând Mângâierea[14] lui Israil [προσδεχόμενος Παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ], și Duhul Sfânt era în el [καὶ Πνεῦμα ἦν Ἅγιον ἐπ᾽ αὐτόν].

26. Și era el înștiințat de către Duhul Sfânt [καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου], [că] nu [are] să vadă moartea înainte să vadă pe Hristosul Domnului [μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου].

27. Și a venit [el] în Duhul întru templu [καὶ ἦλθεν ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν]. Și când să aducă părinții pe copilul Iisus, [ca] să facă ei după obiceiul legii pentru El,

28. și el L-a primit pe El întru brațele sale, și a binecuvântat pe Dumnezeu și a zis:

---

[14] Pe Hristos Dumnezeu.

29. „Acum eliberezi pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace [Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν Σου, Δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά Σου, ἐν εἰρήνῃ],

30. că au văzut ochii mei mântuirea Ta [ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν Σου],

31. pe care ai pregătit-o înaintea feței tuturor popoarelor [ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν],

32. lumină întru descoperirea neamurilor [φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν] și slava poporului Tău Israil [καὶ δόξαν λαοῦ Σου Ἰσραήλ]”.

33. Și era[u] Iosif și Maica Lui minunându-se de cele spuse despre El.

34. Și Simeon i-a binecuvântat pe ei și a zis către Mariam, Maica Lui: „Iată, Acesta [este] pus întru căderea și ridicarea multora în Israil [Ἰδού, οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ] și întru semn al vorbirii împotrivă [καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον]!

35. Dar și însăși sufletul tău va fi străpuns de sabie [καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία], ca să se descopere gândurile din multe inimi [ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί]”.

36. Și era Anna Profetesa [Ἄννα Προφῆτις], fiica lui Fanuil [Φανουήλ], din seminția lui Asir [Ἀσήρ] – aceasta [fiind] înaintată în zile multe, trăind cu bărbat [doar] 7 ani de la fecioria ei,

37. și ea [fiind] văduvă ca de 84 de ani –, care nu se depărta de templu, slujind noaptea și ziua [în] postiri și [în] rugăciuni.

38. Și aceasta, apropiindu-se [în] acel ceas, mulțumea Domnului și vorbea despre El tuturor celor care așteptau răscumpărare în Ierusalim.

39. Și când au săvârșit toate cele după legea Domnului, s-au întors întru Galilea, întru cetatea lor, Nazaret [Ναζαρέτ].

40. Iar Copilul creștea [Τὸ δὲ Παιδίον ηὔξανεν] și Se întărea [cu] duhul [καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι], umplându-Se de înțelepciune [πληρούμενον σοφίας] și harul lui Dumnezeu era în El [καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ᾽ αὐτό].

41. Și părinții Lui mergeau pe fiecare an întru Ierusalim, [la] sărbătoarea Paștiului [τῇ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα].

42. Și când [Iisus] a fost de 12 ani, s-au suit ei întru Ierusalim, după obiceiul sărbătorii,

43. și sfârșindu-se zilele, pe când se întorceau ei, copilul Iisus a rămas în Ierusalim și nu a[u] știut Iosif și Maica Lui.

44. Dar, presupunând a fi El în caravană [νομίσαντες δὲ Αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι], au mers cale de o zi și-L căutau pe El în[tre] rudenii și în[tre] cunoscuți.

45. Și neaflându-L pe El, s-au întors întru Ierusalim, căutându-L pe El.

46. Și a fost, după trei zile, [că] L-au aflat pe El în templu, șezând în mijlocul învățătorilor, și ascultându-i pe ei și întrebându-i pe ei.

47. Și se uimeau toți care Îl auzeau pe El de înțelegerea și de răspunsurile Sale [ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν Αὐτοῦ].

48. Și văzându-L pe El, au fost uimiți. Și Maica Lui a zis către El: „Fiule, de ce ne-ai făcut nouă așa? Iată, tatăl Tău și eu, îngrijorându-ne, Te căutam pe Tine!”.

49. Și [Iisus] a zis către ei: „De ce Mă căutați pe Mine? Nu știați că în cele ale Tatălui Meu se cuvine Mie a fi?”.

50. Și ei nu au înțeles [οὐ συνῆκαν] cuvântul pe care li l-a spus lor.

51. Și a coborât cu ei și a venit întru Nazaret. Și [El] le era supus lor [καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς]. Și Maica Lui păzea toate cuvintele acestea în inima ei [καὶ ἡ Μήτηρ Αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς].

52. Și Iisus sporea [cu] înțelepciunea și [cu] vârsta și [cu] harul la Dumnezeu și [la] oameni [καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ, καὶ χάριτι παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις].

Capitolul 3

1. Iar în al 15-lea an al stăpânirii lui Tiberios Chesar[15], stăpânind Pontios Pilatos[16] al Iudeii, și fiind tetrarh al Galileii Irodis, iar Filippos, fratele lui, fiind tetrarh al Itureii[17] și al ținutului Trahonitis[18], iar Lisanias[19] fiind tetrarh al Abilinisului[20],

2. în [vremea] arhiereilor Annas [Ἅννας][21] și Caiafas [Καϊάφας][22], a fost cuvântul lui Dumnezeu în Ioannis, fiul lui Zaharias, în pustie.

3. Și a venit [el] întru toată împrejurimea Iudeii, propovăduind botezul pocăinței întru iertarea păcatelor [κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν].

4. Precum s-a scris în cartea cuvintelor lui Isaias [Ἠσαΐας][23] Profetul, zicând: „Glasul strigând în pustie [Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ]: «Pregătiți calea Domnului [Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου]! Drepte faceți cărările Lui [εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους Αὐτοῦ]!».

5. Toată valea se va umple și tot muntele și dealul se va [vor] smeri. Și va fi [vor fi] cele strâmbe întru drept[e] [καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν] și cele aspre întru căi line [καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας].

---

[15] Am transliterat ambele nume la N. sg.: Τιβέριος Καῖσαρ. A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Tiberius.

[16] Am făcut același lucru: Πόντιος Πιλᾶτος.

[17] Pentru că N. sg. este Ἰτουραία.

[18] Pentru că N. sg. este Τραχωνῖτις.

[19] Forma de N. sg.: Λυσανίας.

[20] De la N. sg. Ἀβιληνή.

[21] La N. sg.

[22] Tot la N. sg.

[23] Forma de N. sg.

6. Și va vedea tot trupul mântuirea lui Dumnezeu [καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ]”.

7. Așadar, [Ioannis] zicea mulțimilor care vin [veneau] să se boteze de către el: „Puilor de vipere [Γεννήματα ἐχιδνῶν], cine v-a arătat vouă să fugiți de urgia ce va să vină [τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς]?

8. Așadar, faceți roade vrednice de pocăință! Și să nu începeți a zice în voi înșivă: «Tată avem pe Avraam», căci vă spun vouă că Dumnezeu poate [și] din pietrele acestea să ridice fii lui Avraam.

9. Iar acum și securea stă la radăcina pomilor. Așadar, tot pomul care nu face roadă bună se taie și întru foc se aruncă”.

10. Și mulțimile îl întrebau pe el[24], zicând: „Așadar, ce vom face?”.

11. Și, răspunzând, [Ioannis] le zice lor: „Cel care are două hitoane [χιτῶνας][25] să dea celui neavând! Și cel care are mâncăruri asemenea să facă!”.

12. Și au venit și vameșii să se boteze și au spus către el: „Învățătorule, ce vom face?”.

13. Iar el a zis către ei: „Nimic mai mult să [nu] faceți decât v-a fost poruncit vouă!”.

14. Și-l întrebau pe el și ostașii, zicând: „Și noi ce vom face?”. Și a zis către ei: „Pe nimeni să [nu] clătinați, nici să învinuiți pe nedrept. Și fiți mulțumiți [cu] plățile voastre!”.

15. Și așteptând poporul și gândind toți în inimile lor despre Ioannis, [dacă] nu cumva el să fie Hristos,

16. a răspuns Ioannis, tuturor zicând: „Eu [cu] apă vă botez pe voi. Dar vine Cel mai tare [decât]

---

[24] Pe Sfântul Profet Ioannis Botezătorul.

[25] Tunici.

mine, Căruia nu sunt în stare să-I dezleg cureaua sandalelor Lui. El pe voi vă va boteza în Duhul Sfânt și [în] foc [Αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ πυρί].

17. A Cărui lopată de vânturare [τὸ πτύον] [este] în mâna Lui și va curăța podeaua de treierat [τὴν ἅλωνα] a Lui și va strânge grâul întru hambarul Lui, iar pleava o va arde [cu] focul cel nestins [τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ]".

18. Așadar, și [cu] multe altele mângâindu-i, [Ioannis] binevestea poporului.

19. Iar Irodis, tetrarhul, mustrat [fiind] de către el pentru Irodias, femeia fratelui său, și pentru toate relele pe care le-a făcut Irodis,

20. a adăugat și aceasta peste toate [celelalte] și l-a închis pe Ioannis în temniță.

21. Și a fost când s-a botezat tot poporul, și Iisus botezându-Se și rugându-Se, să se deschidă cerul [ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν]

22. și să Se coboare Duhul Sfânt trupește [καὶ καταβῆναι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον σωματικῷ], [în] chip ca de porumbiță în El [εἴδει ὡσεὶ περιστερὰν ἐπ᾿ Αὐτόν], și glas din cer să fie, zicând: „Tu ești Fiul Meu cel iubit, în[tru] Ție [Tine] am binevoit".

23. Și Însuși Iisus era ca [la] 30 de ani [ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα] [și era] începând [să propovăduiască], fiind – precum se socotea [ὡς ἐνομίζετο][26] – fiul lui Iosif, [fiul] lui Ili [Ἡλί],

24. [fiul] lui Mattat [Ματθάτ], [fiul] lui Levi [Λευΐ], [fiul] lui Melhi [Μελχί], [fiul] lui Ianne [Ἰανναί[27]], [fiul] lui Iosif,

---

[26] După cum presupuneau oamenii.

[27] Am editat aici forma de N. a substantivului, adică pe cea pe care am transliterat-o.

În text era forma de G. Ἰαννά.

25. [fiul] lui Mattatias [Ματταθίας[28]], [fiul] lui Amos [Ἀμώς], [fiul] lui Naum [Ναούμ], [fiul] lui Esli [Ἐσλί], [fiul] lui Nanghe [Ναγγαί],

26. [fiul] lui Maat [Μαάθ], [fiul] lui Mattatias, fiul lui Semein [Σεμεΐν[29]], [fiul] lui Iosif, [fiul] lui Iudas [Ἰούδας[30]],

27. [fiul] lui Ioanan [Ἰωανάν], [fiul] lui Risa [Ῥησά], [fiul] lui Zorobabel [Ζοροβάβελ], [fiul] lui Salatiil [Σαλαθιήλ], [fiul] lui Niri [Νηρί],

28. [fiul] lui Melhi, [fiul] lui Addi [Ἀδδί], [fiul] lui Cosam [Κωσάμ], [fiul] lui Elmodam [Ἐλμωδάμ], [fiul] lui Ir [Ἤρ],

29. [fiul] lui Iosis [Ἰωσῆς[31]], [fiul] lui Eliezer [Ἐλιέζερ], [fiul] lui Iorim [Ἰωρίμ[32]], [fiul] lui Mattat, [fiu] lui Levi,

30. [fiul] lui Simeon [Συμεών], [fiul] lui Iudas, [fiul] lui Iosif,

[fiul] lui Ionam [Ἰωνάμ[33]], [fiul] lui Eliachim [Ἐλιακίμ[34]],

31. [fiul] lui Melea [Μελεᾶ],

[fiul] lui Mainan [Μαϊνάν],

[fiul] lui Mattata,

[fiul] lui Natam [Ναθάμ][35], [fiul] lui David [Δαυίδ],

---

[28] Am făcut același lucru: am schimbat forma de G. cu cea de N., pe care am transliterat-o.

[29] Forma de N. Cea de G. nu avea n-ul final.

[30] Aceeași mutare: am schimbat G. cu N.

[31] Din nou am schimbat G.[enitivul] cu N.[ominativul].

[32] Forma de N. Forma de G., care era în text, era aceasta: Ἰωρείμ.

[33] Forma de N. Forma din text, la G., era aceasta: Ἰωνάν.

[34] Este forma de N. Forma de G, existentă în text, era aceasta: Ἐλιακείμ.

[35] E forma de N. Forma de G. din text era Ναθάν.

32. [fiul] lui Iesse [Ἰεσσαί], [fiul] lui Obid [Ὠβήδ[36]], [fiul] lui Booz [Βοόζ[37]], [fiul] lui Salmon [Σαλμών], [fiul] lui Naasson [Ναασσών],

33. [fiul] lui Aminadab [Ἀμιναδάβ], [fiul] lui Aram [τοῦ Ἀράμ], [fiul] lui Esrom [Ἑσρώμ], [fiul] lui Fares [Φαρές], [fiul] lui Iudas,

34. [fiul] lui Iacov [Ἰακώβ], [fiul] lui Isaac [Ἰσαάκ], [fiul] lui Avraam [Ἀβραάμ], [fiul] lui Tara [Θάρα], [fiul] lui Nahor [Ναχώρ],

35. [fiul] lui Seruh [Σερούχ][38], [fiul] lui Ragav [Ῥαγαῦ], [fiul] lui Falec [Φάλεκ[39]], [fiul] lui Eber [Ἑβέρ], fiul lui Sala [Σαλά],

36. [fiul] lui Cainam [Καϊνάμ[40]], [fiul] lui Arfaxad [Ἀρφαξάδ], [fiul] lui Sim [Σήμ], [fiul] lui Noe [Νῶε], [fiul] lui Lameh [Λάμεχ],

37. [fiul] lui Matusala [Μαθουσάλα], [fiul] lui Enoh [Ἐνώχ], [fiul] lui Iaret [Ἰαρέτ[41]], [fiul] lui Maleleil [Μαλελεήλ], [fiul] lui Cainam,

38. [fiul] lui Enos [Ἐνώς], [fiul] lui Sit [Σήθ], [fiul] lui Adam [Ἀδάμ], [Fiul] lui Dumnezeu.

---

[36] Numele bunicului Sfântului Profet David are două forme de nominativ: cea din text, Ὠβήδ, dar și forma Ἰωβήδ [Iobid].

[37] Și acest nume are și o altă formă de N: forma Βόες [Boes].

[38] O a doua formă de N. este Σαρούχ [Saruh].

[39] Forma de N. Forma de G., aflată în text, era Φάλεγ [Faleg].

[40] Forma de N. Pe când G. era Καϊνάν [Cainan].

[41] Forma de N. Căci G. este Ἰαρέδ [Iared].

Capitolul 4

1. Iar Iisus, [fiind] plin de Duhul Sfânt [Πνεύματος Ἁγίου πλήρης], S-a întors de la Iordanis și era dus în Duhul întru pustie [καὶ ἤγετο ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον],

2. 40 de zile ispitindu-Se de către diavolul [ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου]. Și [El] nu a mâncat nimic în zilele acelea. Și, sfârșindu-se ele[42], după aceea a flămânzit [ἐπείνασεν].

3. Și diavolul I-a zis Lui: „Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, zi pietrei acesteia ca să se facă pâine!”.

4. Și Iisus a răspuns către el, zicând: „A fost scris că «Nu numai în[tru] pâine va trăi omul [Οὐκ ἐπ᾽ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος], ci [și] în tot cuvântul lui Dumnezeu [ἀλλ᾽ ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ]»”.

5. Și diavolul ridicându-L pe El într-u[n] munte înalt [Καὶ ἀναγαγὼν Αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν], I-a arătat Lui toate împărățiile lumii în[tr-o] clipă de vreme [ἐν στιγμῇ χρόνου].

6. Și diavolul I-a zis Lui: „Ție Îți voi da puterea aceasta toată și slava lor. Că mie mi-a fost dată, și cui am să vreau, i-o dau pe aceasta.

7. Așadar, dacă Tu ai să Te închini înaintea mea, va fi toată a Ta”.

8. Și Iisus, răspunzându-i lui, a zis: „Pleacă înapoia Mea, Satana [Σατανᾶ]! [Căci] a fost scris: «Te vei închina Domnului Dumnezeului tău și numai Lui Îi vei sluji»”.

9. Și L-a dus pe El întru Ierusalim

---

[42] Zilele postirii Sale.

și L-a pus pe El pe aripa templului și I-a zis Lui: „Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, aruncă-Te pe Tine de aici jos!

10. Căci a fost scris că: «Îngerilor Lui va porunci pentru Tine, [ca] să Te păzească».

11. Și: «Pe mâini Te vor ridica, ca nu cumva să se poticnească de piatră piciorul Tău»”.

12. Și Iisus, răspunzându-i lui, a zis că: „A fost zis: «Nu vei ispiti pe Domnul Dumnezeul tău».

13. Și diavolul sfârșindu-și toată ispitirea, s-a depărtat de El până la o vreme [ἄχρι καιροῦ].

14. Și Iisus S-a întors în puterea Duhului [ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Πνεύματος] întru Galilea. Și vestea despre El a ieșit în toată împrejurimea.

15. Și El învăța în sinagogile lor, slăvindu-Se de către toți.

16. Și a venit întru Nazaret [Ναζαρέτ], unde era crescut. Și a intrat, după obiceiul Lui [κατὰ τὸ εἰωθὸς Αὐτῷ], în ziua sabaturilor, întru sinagogă [ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγήν], și S-a ridicat să citească [καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι].

17. Și I s-a dat Lui cartea lui Isaias Profetul. Și derulând [ἀναπτύξας] cartea[43], a aflat locul [în] care era scris:

---

[43] Pentru că era sub formă de rulou, ca în fotografia de aici:

18. „Duhul Domnului [este] în[tru] Mine, pentru care M-a uns să binevestesc săracilor, M-a trimis să vindec pe cei zdrobiți [cu] inima, să propovăduiesc robilor eliberarea [ἄφεσιν] și celor orbi recăpătarea vederii, să trimit [pe cei] împilați în eliberare [ἐν ἀφέσει],

19. să propovăduiesc anul plăcut Domnului [κηρύξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν]".

20. Și rulând cartea [πτύξας τὸ βιβλίον], dând-o slujitorului, a șezut. Și ochii tuturor [acelora care] erau în sinagogă erau ațintiți [asupra] Lui.

21. Și a început a zice către ei că: „Astăzi s-a împlinit Scriptura aceasta în urechile voastre [Σήμερον πεπλήρωται ἡ Γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν]".

22. Și toți mărturiseau Lui [καὶ πάντες ἐμαρτύρουν Αὐτῷ][44] și se minunau în cuvintele harului, care ies [ieșeau] din gura Lui [καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος Αὐτοῦ], și ziceau: „Nu este Acesta fiul lui Iosif?".

23. Și [Iisus] a zis către ei: „Cu siguranță Îmi veți zice Mie parabola aceasta: «Doctore, vindecă-te pe tine însuți!». Câte am auzit făcându-se în Capernaum [Καπερναούμ], fă și aici în patria Ta [ἐν τῇ πατρίδι Σου]!".

24. Și [Iisus] a zis [către ei]:

„Amin zic vouă că niciun Profet [nu] este binevenit în patria sa [οὐδεὶς Προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ].

25. Și în adevăr vă zic vouă, multe văduve

Am preluat imaginea de aici: http://www.buendiario.com/wp-content/uploads/2014/02/Buendiario-rabino-hungria-rollos-tora-rusia-sinagoga.jpeg.

[44] Toți erau de acord cu El, cu ceea ce El spunea.

erau în zilele lui Ilias [Ἠλίας][45] în Israil, când s-a închis cerul pentru 3 ani și 6 luni, încât a fost foamete mare peste tot pământul.

26. Și către niciuna [dintre] acestea [nu] a fost trimis Ilias, ci numai în Sarepta [Σάρεπτα] Sidonului [Σιδών][46], către o femeie văduvă.

27. Și mulți leproși erau în [zilele] lui Eliseos [Ἐλισαῖος][47], ale Profetului, în Israil. Și niciunul [dintre] ei [nu] s-a curățit, ci numai Neeman Sirosul [Νεεμὰν ὁ Σύρος]/ Sirianul".

28. Și [καὶ], auzind acestea [ἀκούοντες ταῦτα], s-au umplut toți de mânie în sinagogă [ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ],

29. și ridicându-se, L-au scos pe El în afara cetății și L-au dus pe El până [pe] sprânceana muntelui [καὶ ἤγαγον Αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους], pe care fusese zidită cetatea lor, întru [pentru ca] să-L arunce jos pe El [εἰς τὸ κατακρημνίσαι Αὐτόν][48].

30. Dar El, trecând prin mijlocul lor, mergea[49].

31. Și [Iisus] a coborât întru Capernaum, orașul Galileii, și era învățându-i pe ei în sabaturi.

32. Și se minunau de învățătura Lui, că în putere [ἐν ἐξουσίᾳ] era cuvântul Său.

33. Și în sinagogă era un om având duh de demon necurat [πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου], și a strigat [cu] glas mare,

34. zicând: „Lasă-ne [Ἔα]! Ce [este] nouă și Ție [τί ἡμῖν καὶ Σοί], Iisuse Nazarine[ne] [Ἰησοῦ Ναζαρηνέ]?

Ai venit să ne pierzi pe noi?

---

[45] Forma de N. În text era forma de G.

[46] Forma de N. În text era G.

[47] Forma de N. În text era forma de G.

[48] Să-L arunce în prăpastie.

[49] A plecat de acolo.

Te-am cunoscut cine ești: Sfântul lui Dumnezeu [ὁ Ἅγιος τοῦ Θεοῦ]”.

35. Și Iisus l-a certat lui [pe el], zicând: „Taci și ieși din el!”. Și demonul, aruncându-l pe el întru mijloc, a ieșit din el, [cu] nimic stricându-l pe el.

36. Și s-a făcut uimire [θάμβος] în toți și spuneau unii către alții, zicând: „Ce [este] cuvântul acesta? Că în stăpânire și putere poruncește duhurilor celor necurate și [ele] ies”.

37. Și a ieșit vestea despre El întru tot locul cel dimprejur.

38. Și ridicându-Se [Iisus] din sinagogă, a intrat întru casa lui Simon. Și soacra lui Simon era pătimind [πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη] [din cauza] febrei celei mari [πυρετῷ μεγάλῳ]. Și L-au rugat pe El pentru ea.

39. Și [Iisus] stând asupra ei, a certat febrei [ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ] [febra] și [boala] a lăsat-o pe ea [καὶ ἀφῆκεν αὐτήν]. Și [aceasta], îndată ridicându-se, le slujea lor.

40. Însă, apunând soarele, toți câți aveau [oameni] bolind [cu] boli felurite [πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις], îi aduceau pe ei către El [ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς Αὐτόν]. Iar El, punându-Și mâinile fiecăruia [pe fiecare] [dintre] ei, i-a vindecat pe ei.

41. Și ieșea[u] și demoni din mulți, strigând și zicând că: „Tu ești Hristos, Fiul lui Dumnezeu”. Și, certându-i, nu îi lăsa pe ei a vorbi, că[ci] știuseră [ᾔδεισαν] a fi El Hristos.

42. Și făcându-se ziuă, [Iisus] ieșind, a mers într-u[n] loc pustiu [εἰς ἔρημον τόπον]. Și mulțimile Îl căutau pe El și au venit până la El. Și Îl țineau pe El [pentru] a nu pleca de la ei.

43. Iar El a zis către ei că: „Și altor orașe Mi se cuvine să binevestesc Împărăția lui Dumnezeu! Că întru aceasta am fost trimis”.

44. Și [Iisus] era propovăduind în sinagogile Galileii.

Capitolul 5

1. Și a fost, când mulțimea a-L împresura Lui [Îl împresura pe El] [pentru] a auzi cuvântul lui Dumnezeu, și El era stând lângă lacul Ghennisaret [Γεννησαρέτ].

2. Și [El] a văzut două corăbii stând lângă lac, iar pescarii, coborând din ele, își spălau plasele.

3. Și intrând într-una [din] corăbii, care era a lui Simon, i-a cerut lui să o împingă puțin de la pământ[50]. Și, așezându-Se, învăța mulțimile din corabie.

4. Iar când a încetat grăind, [Iisus] a zis către Simon: „Împinge-o întru adânc [Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος] și lăsați jos plasele voastre întru prindere [καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν]!".

5. Și Simon, răspunzând, I-a zis Lui: „Stăpâne, întru toată noaptea, trudind, nimic [n-]am prins! Dar, pentru cuvântul Tău, voi lăsa jos plasa".

6. Și aceasta făcând, au prins mulțime multă de pești. Și se rupea plasa lor.

7. Și au făcut semn părtașilor [lor] celor din cealaltă corabie, [ca] să vină să le ajute lor. Și au venit și au umplut amândouă corăbiile, astfel încât ele [erau] a se scufunda.

8. Iar Simon Petros, văzând [aceasta], a căzut [la] genunchii lui Iisus, zicând: „Ieși de la mine [Ἔξελθε ἀπ᾽ ἐμοῦ], că om păcătos sunt [ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι], Doamne [Κύριε]!".

9. Că uimire [θάμβος] l-a cuprins pe el și pe toți cei [care erau] împreună cu lui [el], în[tru] prinderea peștilor care au fost prinși.

---

[50] De la malul apei.

10. Și la fel [i-a cuprins uimirea] și pe Iacovos și pe Ioannis, fiii lui Zebedeos, care erau părtașii lui Simon. Și Iisus a zis către Simon: „Nu te teme [Μὴ φοβοῦ]! De acum oameni vei fi prinzând [ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν]”.

11. Și aducând corăbiile la pământ, lăsând toate, I-au urmat Lui.

12. Și a fost, când a fi [era] El într-unul [dintre] orașe, și iată un om plin de lepră! Și, văzându-L pe Iisus, căzând pe fața [πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον][sa], L-a rugat pe El, zicând: „Doamne, dacă ai să voiești, poți să mă curățești”.

13. Și [Iisus], întinzând mâna, l-a atins pe el, zicând: „Voiesc, curățește-te!”. Și îndată lepra s-a dus de la el.

14. Și El i-a poruncit lui [ca] nimănui să [nu] spună, „ci, mergând, arată-te pe tine preotului și adu pentru curățirea ta, precum a poruncit Mosis [Μωσῆς], întru mărturie lor”.

15. Și se răspândea [și] mai mult cuvântul despre El. Și se adunau mulțimi multe [pentru] a auzi și a fi vindecate de bolile lor de către El.

16. Iar El era retrăgându-Se în cele ale pustiilor și rugându-Se.

17. Și a fost în una [dintre] zile, și El era învățând. Și erau fariseii și învățătorii de lege șezând, care erau veniți din toate satele Galileii, Iudeii și Ierusalimului. Și puterea Domnului era întru a se vindeca ei [καὶ δύναμις Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς].

18. Și iată, oameni purtând pe pat un om, care era paralitic [παραλελυμένος], și căutau să-l ducă pe el înăuntru și să-l pună înaintea Lui!

19. Și neaflând pe unde să-l ducă pe el, din cauza mulțimii, suindu-se pe acoperiș, printre țigle [διὰ

τῶν κεράμων], l-au lăsat în jos pe el cu patul, întru mijloc, înaintea lui Iisus.

20. Și [Iisus] văzând credința lor, i-a zis lui: „Omule, ți-au fost iertate ție păcatele tale [Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου]!”.

21. Și au început a cugeta cărturarii și fariseii, zicând: „Cine este Acesta, Care grăiește blasfemii [βλασφημίας]? Cine poate a ierta păcatele, afară numai de Dumnezeu?”.

22. Și Iisus, cunoscând gândurile lor, răspunzând, a zis către ei: „Ce cugetați în inimile voastre [Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν]?

23. Ce este mai ușor: să zic: «Ți s-au iertat ție păcatele tale» sau să zic: «Ridică-te și umblă!»?

24. Dar ca să știți că putere are Fiul omului pe pământ a ierta păcatele [ἀφιέναι ἁμαρτίας] – i-a zis paraliticului – ție îți zic: «Ridică-te, și luându-ți patul tău, mergi întru casa ta!»”.

25. Și îndată ridicându-se înaintea lor, luându-și [patul] pe care zăcuse, a plecat întru casa lui, slăvind pe Dumnezeu.

26. Și extaz i-a luat pe toți [καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας], și slăveau pe Dumnezeu [καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν], și s-au umplut de frică [καὶ ἐπλήσθησαν φόβου], zicând că: „Am văzut cele minunate astăzi [Εἴδομεν παράδοξα σήμερον]”.

27. Și după acestea, [Iisus] a ieșit și a văzut un vameș, [cu] numele Levi [Λευί[51]], stând la vamă, și i-a zis lui: „Urmează-Mi Mie [Ἀκολούθει Μοι]!”.

28. Și [Levi], lăsând toate, ridicându-se I-a urmat Lui.

29. Și Levi I-a făcut Lui ospăț mare [δοχὴν μεγάλην] în casa sa!

---

[51] Aceasta e forma de N. În text avem forma de Ac.: Λευΐν.

Și era mulțime multă de vameși, [cât] și alții, care erau împreună cu ei șezând.

30. Și cărturarii lor și fariseii cârteau [ἐγόγγυζον] împotriva Ucenicilor Săi, zicând: „Pentru ce cu vameșii și [cu] păcătoșii mâncați și beți?”.

31. Și Iisus, răspunzându-le, a zis către ei: „Nu au nevoie cei care sunt sănătoși de doctor [Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ], ci cei care sunt bolnavi [ἀλλ᾽ οἱ κακῶς ἔχοντες].

32. Nu am venit să chem pe cei Drepți [Οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι Δικαίους], ci pe cei păcătoși întru pocăință [ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν]”.

33. Iar ei au zis către El: „De ce ucenicii lui Ioannis postesc deseori și fac rugăciuni, la fel și ai fariseilor, iar ai Tăi mănâncă și bea?”.

34. Și El a zis către ei: „Nu puteți pe însoțitorii Mirelui [Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος], cât Mirele este cu ei [ἐν ᾧ ὁ Νυμφίος μετ᾽ αὐτῶν ἐστιν], să-i faceți a posti [ποιῆσαι νηστεύειν]!

35. Dar vor veni și zilele când are să se ia de la ei Mirele. Atunci vor posti în zilele acelea”.

36. Și le zicea și parabolă către ei, că: „Nimeni [nu] pune petic de veșmânt nou la veșmânt vechi! Iar de nu [face așa], și cel nou se rupe, și celui vechi nu i se potrivește [peticul] de la cel nou.

37. Și nimeni [nu] pune vin nou întru burdufurile cele vechi! Iar de nu [face așa], vinul cel nou va rupe burdufurile și el se va vărsa și burdufurile vor pieri.

38. Ci vinul cel nou întru burdufurile cele noi trebuie să fie pus și ambele se păstrează [se vor păstra].

39. Și nimeni bând pe cel vechi [nu] voiește numaidecât pe cel nou, ci zice: «Mai bun este cel vechi»”.

Capitolul 6

1. Și a fost în sabatul cel de-al doilea, al celui dintâi [ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ] [an, că] a trecut El prin semănături. Și ucenicii Lui smulgeau spice și mâncau, frecându-le [cu] mâinile.

2. Iar unii [dintre] farisei le-au zis lor: „Ce faceți [Τί ποιεῖτε], care nu este permis a se face în sabaturi [ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν τοῖς σάββασιν]?".

3. Și Iisus, răspunzând către ei, a zis: „Nici aceasta [nu] ați citit, ce a făcut David, când a flămânzit el și cei fiind [care au fost] împreună cu el?

4. Cum [David] a intrat întru casa lui Dumnezeu [τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ] și a luat pâinile punerii înainte și a mâncat, și a dat și celor dimpreună cu el, [din] care nu este permis să se mănânce, afară numai de preoți?".

5. Și le zicea lor că: „Domn este Fiul omului și al sabatului [Κύριός ἐστιν ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου]".

6. Și a fost și în alt sabat să intre [că a intrat] El întru sinagogă și a învăța [a început să învețe poporul]. Și era acolo un om, și mâna lui cea dreaptă era uscată.

7. Și cărturarii și fariseii urmăreau îndeaproape [παρετήρουν], dacă în sabatul [acela] va vindeca [εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει]. Ca să afle învinuire[52] [asupra] Lui [ἵνα εὕρωσιν κατηγορίαν Αὐτοῦ].

8. Iar El a știut gândurile lor [Αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν] și a zis omului având mâna uscată: „Ridică-te și stai întru mijloc[53]!".

---

[52] Un motiv de acuzare a Lui.

[53] În mijlocul oamenilor.

Iar el, ridicându-se, a stat.

9. Atunci, Iisus a zis către ei: „Vă întreb pe voi ce se cuvine [în] sabaturi: să faci bine [ἀγαθοποιῆσαι] sau să faci rău [κακοποιῆσαι]? Suflet să mântui sau să-l omori [Ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι]?”.

10. Și uitându-se împrejur [la] ei toți, i-a zis lui: „Întinde mâna ta!”. Iar el a făcut [astfel] și s-a refăcut [ἀποκατεστάθη] mâna lui sănătoasă ca [și] cealaltă.

11. Iar ei s-au umplut de nebunie [Αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας]. Și vorbeau unul către altul [καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους] ce să-I facă lui Iisus [τί ἂν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ].

12. Și a fost în zilele acelea, [că Iisus] a ieșit întru munte [ca] să Se roage [ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι]. Și era [a fost] petrecând întreaga noapte în[tru] rugăciunea lui Dumnezeu [καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ Θεοῦ].

13. Și când s-a făcut ziuă, i-a chemat pe Ucenicii Săi! Și alegând dintre ei pe cei doisprezece, pe care și *Apostoli* [Ἀποστόλους] i-a numit,

14. [adică] pe Simon, pe care și *Petros* l-a numit, și pe Andreas, fratele lui, pe Iacovos și pe Ioannis, pe Filippos și pe Bartolomeos,

15. pe Matteos și pe Tomas, pe Iacovos cel al lui Alfeos și pe Simon, cel numit *Zelotul/ Râvnitorul*,

16. pe Iudas al lui Iacovos și pe Iudas Iscariotis, care a fost și vânzător,

17. și, coborând împreună cu ei, [Iisus] a stat în loc întins, și [era] mulțimea Ucenicilor Săi și mulțime multă de popor din toată Iudea și [din] Ierusalim și de pe coasta Tirosului și a Sidonului, care au venit să Îl asculte pe El și să fie vindecați de bolile lor.

18. Și cei care sunt [erau] chinuiți de duhurile cele necurate [ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων], erau și vindecați [de către El].

19. Și toată mulțimea căuta a se atinge de El [Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτει ἅπτεσθαι Αὐτοῦ]! Că putere ieșea din El și îi vindeca pe toți [ὅτι δύναμις παρ᾽ Αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο πάντας].

20. Și El, ridicându-Și ochii Lui spre Ucenicii Săi, zicea: „Fericiți cei săraci, că a voastră este Împărăția lui Dumnezeu.

21. Fericiți cei care flămânziți acum, că vă veți sătura. Fericiți cei care plângeți acum, că veți râde.

22. Fericiți sunteți, când or să vă urască pe voi oamenii și când or să vă despartă pe voi și or să vă ocărască și or să scoată numele vostru ca un rău din cauza Fiului omului.

23. Bucurați-vă în acea zi și săltați! Căci, iată, plata voastră cea multă [este] în cer! Căci părinții lor [unele] ca acestea făceau Profeților [κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς Προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν].

24. Dar, vai vouă, celor bogați, că primiți [acum] mângâierea voastră [ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν]!

25. Vai vouă, cei [celor] care v-ați săturat, că veți flămânzi! Vai vouă, cei [celor] care râdeți acum, că veți jeli și veți plânge!

26. Vai [Οὐαὶ], când oamenii au să vă zică vouă *bine* [ὅταν *καλῶς* ὑμᾶς εἴπωσιν οἱ ἄνθρωποι]! Căci părinții lor [unele] ca acestea făceau profeților celor mincinoși [τοῖς ψευδοπροφήταις].

27. Dar vouă vă zic, celor care auziți: Iubiți pe vrăjmașii voștri! Faceți bine celor care vă urăsc pe voi!

28. Binecuvântați pe cei care vă blestemă vouă [pe voi]! Rugați-vă pentru cei care vă necăjesc pe voi!

29. Celui care te lovește peste obraz [Τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα], dă-l și pe celălalt [πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην]! Și de la cel care ia veșmântul

tău [καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον], și [nici] cămașa să n-o oprești [καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς].

30. Și la tot celui [cel] care cere de la tine, dă-i! Și de la cel care îți ia pe ale tale, nu le cere!

31. Și precum voiți ca să vă facă vouă oamenii [Καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι], faceți și voi lor asemenea [καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως]!

32. Și dacă îi iubiți pe cei care vă iubesc pe voi, ce har vă este vouă [ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν]? Căci și cei păcătoși îi iubesc pe cei care îi iubesc pe ei.

33. Și dacă aveți să faceți bine celor care vă fac vouă bine, ce har vă este vouă? Căci și cei păcătoși fac aceasta.

34. Și dacă aveți să-i împrumutați [pe aceia,] de la care nădăjduiți să primiți înapoi, ce har vă este vouă? Căci și cei păcătoși împrumută celor păcătoși, ca să primească înapoi cele asemenea.

35. Ci iubiți pe vrăjmașii voștri și faceți bine și împrumutați, nimic nădăjduind [μηδὲν ἀπελπίζοντες][54]! Și plata voastră va fi multă și veți fi fiii Celui Preaînalt. Că[ci] El este bun cu cei nemulțumitori [τοὺς ἀχαρίστους] și [cu] cei răi [καὶ πονηρούς].

36. Așadar, fiți milostivi, precum și Tatăl vostru milostiv este!

37. Și nu judecați și nu aveți să fiți judecați! Nu osândiți și nu aveți să fiți osândiți! Iertați și veți fi iertați!

38. Dați și vi se va da vouă! Măsura cea bună, îndesată și scuturată și vărsându-se pe deasupra: [pe aceasta] o vor da întru sânul vostru. Căci [cu] aceeași măsură [cu] care măsurați, vi se va măsura vouă

---

[54] De la oameni. Nu faceți acestea așteptând lucruri în schimb de la oameni!

înapoi [Τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ᾧ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν]”.

39. Și le-a zis lor o parabolă [παραβολὴν]: „Oare poate orbul pe orb a-l călăuzi [Μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν]? Nu vor cădea amândoi întru groapă?

40. Nu este ucenicul mai mare decât învățătorul său. Dar, desăvârșindu-se [κατηρτισμένος δὲ], va fi tot ca învățătorul său [πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ][55].

41. Și de ce vezi paiul [τὸ κάρφος] în ochiul fratelui tău, dar bârna [τὴν δοκὸν], cea [care este] în ochiul tău, nu o observi?

42. Sau cum poți a zice fratelui tău: «Frate, lasă să scot paiul [care este] în ochiul tău!», tu nevăzând bârna, cea [care este] în ochiul tău? Fățarnice, scoate mai întâi bârna din ochiul tău, și apoi vei vedea lămurit [διαβλέψεις] să scoți paiul [care este] în ochiul fratelui tău!

43. Căci nu este pom bun făcând rod putred [καρπὸν σαπρόν]! Și nici pom putred făcând rod bun [καρπὸν καλόν].

44. Căci fiecare pom din rodul său se cunoaște [Ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται]. Căci nu se culeg smochine din spini [Οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσιν σῦκα] și nici [nu] se adună strugure din mărăcine [οὐδὲ ἐκ βάτου τρυγῶσιν σταφυλήν].

45. Omul cel bun din comoara cea bună a inimii sale scoate binele [Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν], iar omul cel rău din comoara cea rea a inimii sale scoate răul [καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει

[55] Întru totul va fi ca învățătorul său.

τὸ πονηρόν]. Căci din prisosul inimii vorbește gura lui [ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ].

46. Și de ce Mă chemați: «Doamne! Doamne!», dar nu faceți pe care le zic?

47. Tot cel care vine către Mine și care aude cuvintele Mele și care le face pe ele, vă voi arăta vouă cui este asemenea!

48. Asemenea este omului zidindu-și o casă [ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν], care a săpat și a adâncit [ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν] și a pus temelia [casei sale] pe piatră [καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν]! Iar făcându-se apă mare [πλημμύρας δὲ γενομένης], râul s-a rupt împotriva casei aceleia [προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ] și nu a putut să o clatine pe ea [καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι αὐτήν]! Căci fusese întemeiată pe piatră [τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν].

49. Iar cel care a auzit și nu a făcut, asemenea este omului zidindu-și casa pe pământ [ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν], fără temelie [χωρὶς θεμελίου]! [În] [De] care râul s-a rupt [ᾗ προσέρρηξεν ὁ ποταμός], și [casa] numaidecât a căzut [καὶ εὐθέως ἔπεσεν], și a fost mare pieirea casei aceleia [καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα]”.

Capitolul 7

1. Și când a sfârșit toate cuvintele Sale întru auzurile poporului, a intrat întru Capernaum [Καπερναούμ].

2. Iar robul unui centurion, bolnav fiind, care îi era lui de preț, vrea a muri.

3. Și auzind despre Iisus, a trimis la El pe cei mai bătrâni ai iudeilor, rugându-L pe El ca, venind, să vindece pe robul său.

4. Iar ei, venind către Iisus, Îl rugau pe El cu râvnă, zicând că: „Vrednic este cui vei da aceasta [Ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξει τοῦτο]!

5. Căci iubește neamul nostru [ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν] și sinagoga el ne-a zidit-o nouă [καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν]”.

6. Iar Iisus mergea împreună cu ei. Și El deja nu departe [fiind], [nefiind] depărtat de casă [Ἤδη δὲ Αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας], centurionul a trimis la El prieteni, zicându-I Lui: „Doamne, nu Te necăji [Κύριε, μὴ σκύλλου]! Căci nu sunt vrednic ca să intri sub acoperișul meu [οὐ γάρ εἰμι ἱκανὸς ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς]!

7. Pentru aceea, nici pe mine [nu] m-am crezut vrednic să vin către Tine! Ci zi [cu] cuvântul [ἀλλ᾽ εἰπὲ λόγῳ] și se va vindeca slujitorul meu [καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου]!

8. Căci și eu sunt om rânduit sub stăpânire, având sub mine soldați, și zic acestuia: «Mergi!», și merge. Și altuia: «Vino!», și vine. Și robului meu: «Fă aceasta!», și face”.

9. Iar Iisus, auzind acestea, S-a minunat de el, și întorcându-Se, a zis mulțimii care Îi urmează [urma] Lui: „Vă zic vouă [Λέγω ὑμῖν], nici în Israil [nu] am

aflat atâta credință [οὔτε ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον]!”.

10. Și întorcându-se întru casă cei care au fost trimiși, l-au aflat însănătoșit pe robul care este [era] bolnav.

11. Și a fost în următoarea [zi], [că Iisus] mergea întru cetatea numită Nain [Ναΐν]! Și veneau împreună cu El Ucenicii Lui destui și mulțime multă.

12. Iar când S-a apropiat porții [de poarta] cetății [Ὡς δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως], și [atunci] iată [καὶ ἰδού], se scotea afară un mort, fiul cel unulnăscut al maicii sale, și ea [era] văduvă! Și destulă mulțime a cetății [era] împreună cu ea.

13. Și Domnul, văzând-o pe ea, I s-a făcut milă de ea, și i-a zis ei: „Nu plânge!”.

14. Și, apropiindu-Se, S-a atins de sicriu [ἥψατο τῆς σοροῦ]! Iar cei care îl purtau au stat. Și a zis: „Tinere, ție îți zic, scoală [Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι]!”.

15. Și cel mort s-a ridicat și a început a vorbi. Și l-a dat pe el maicii sale.

16. Și i-a luat frica pe toți și slăveau pe Dumnezeu, zicând că: „Profet Mare S-a ridicat în[tre] noi [Προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν]” și că: „A cercetat Dumnezeu pe poporul Său [Ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν Αὐτοῦ]”.

17. Și a ieșit cuvântul acesta despre El în toată Iudea și în toată împrejurimea.

18. Și i-au vestit lui Ioannis ucenicii săi despre toate acestea.

19. Și chemând vreo doi [dintre] ucenicii săi, Ioannis i-a trimis către Iisus, zicând: „Tu ești *Cel care vine* sau așteptăm pe altul?”.

20. Și venind către El, bărbații I-au zis: „Ioannis Botezătorul [Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς] ne-a trimis pe

noi către Tine, zicând: «Tu ești *Cel care vine* sau așteptăm pe altul?»”.

21. Și în ceasul acela, [Iisus] a vindecat pe mulți de boli și de chinuri și de duhuri rele, iar multor orbi le-a dăruit a vedea.

22. Și Iisus, răspunzând, le-a zis lor: „Mergând, vestiți lui Ioannis [cele] pe care le-ați văzut și le-ați auzit! Că cei orbi văd, cei șchiopi umblă, cei leproși se curățesc, cei surzi aud, cei morți învie, cei săraci binevestesc [πτωχοὶ εὐαγγελίζονται]!

23. Și fericit este [cel] care nu are să se poticnească în[tru] Mine [καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν Ἐμοί]!”.

24. Și, plecând vestitorii lui Ioannis [τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου], [Iisus] a început a zice mulțimilor despre Ioannis: „Pe cine ați ieșit să vedeți întru pustie? O trestie clătinându-se de vânt [Κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον]?

25. Dar pe cine ați ieșit să vedeți? Un om îmbrăcat în veșminte moi [Ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον]? Iată, cei în veșmânt slăvit și [întru] viață îmbelșugată fiind [Ἰδού, οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες], în[tru] cele împărătești sunt [ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν]!

26. Dar ce ați ieșit să vedeți? Un Profet [Προφήτην]? Adevărat vă zic vouă, [el este] și mai mult [decât] un Profet [καὶ περισσότερον Προφήτου]!

27. Acesta este despre care s-a scris: «Iată, Eu trimit pe vestitorul Meu către fața Ta [Ἰδού, Ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν Μου πρὸ προσώπου Σου], care va pregăti calea Ta înaintea Ta [ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν Σου ἔμπροσθέν Σου]![56]».

28. Căci vă zic vouă, în[tre] cei născuți

[56] Aluzie la Mal. 3, 1, LXX.

[din] femei nimeni [nu] este mai mare Profet [decât] Ioannis Botezătorul! Dar cel mai mic în Împărăția lui Dumnezeu este mai mare [decât] el [ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ Βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστιν]”.

29. Și tot poporul auzind, [chiar] și vameșii s-au îndreptat [pentru] Dumnezeu [καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν Θεόν], botezându-se [cu] botezul lui Ioannis.

30. Dar fariseii și legiuitorii sfatului lui Dumnezeu [καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ] s-au lepădat întru ei înșiși [ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς], nebotezându-se de către el[57].

31. „Așadar, [cu] cine voi asemăna oamenii neamului acestuia și [cu] cine sunt asemenea?

32. Asemenea sunt pruncilor celor care șed în piață și strigând unii către alții, și zicând: «V-am cântat vouă din flaut și n-ați jucat. V-am cântat vouă de jale și n-ați plâns».

33. Căci a venit Ioannis Botezătorul, nici pâine mâncând, nici vin bând, și ziceți: «Demon are [Δαιμόνιον ἔχει]!».

34. A venit Fiul omului mâncând și bând, și ziceți: «Iată, om mâncăcios și băutor de vin [Ἰδού, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης], prietenul vameșilor și al celor păcătoși [φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν]!».

35. Și înțelepciunea s-a îndreptat de la toți copiii ei”.

36. Și Îl ruga pe El unul [dintre] farisei ca să mănânce cu el. Și, intrând întru casa fariseului, S-a așezat.

37. Și iată, o femeie din cetate, care era păcătoasă, știind că [El] șade în casa fariseului,

[57] De către Sfântul Ioannis Botezătorul.

luând un alabastru de mir [ἀλάβαστρον μύρου],

38. și, stând alături de picioarele Sale, înapoia [Sa], plângând, a început a uda picioarele Lui [cu] lacrimi [ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας Αὐτοῦ τοῖς δάκρυσιν] și [cu] perii capului ei le ștergea [καὶ ταῖς θριξὶν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσεν] și săruta picioarele Lui [καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας Αὐτοῦ] și le ungea [cu] mir [καὶ ἤλειφεν τῷ μύρῳ]!

39. Dar, văzând [aceasta] fariseul, care L-a chemat pe El, a zis în[tru] sine, zicând: „Acesta, dacă era Profet, cunoștea cine și ce fel [este] femeia care se atinge de El, [și anume] că este păcătoasă”.

40. Și Iisus, răspunzând, a zis către el: „Simone, am ție ceva să-ți zic!”. Și [Simon] zice: „Învățătorule, zi!”.

41. „Doi datornici erau [datori] unui împrumutător! Unul datora 500 de dinari, iar celălalt 50.

42. Și neavând ei să plătească, amândurora le-a iertat[58]. Așadar, zi, care [dintre] ei îl va iubi mai mult pe el?”.

43. Și Simon, răspunzând, a zis: „Cred că celui care [cel căruia] mai mult i-a iertat”. Și [Iisus] i-a zis lui: „Drept ai judecat”.

44. Și întorcându-se către femeie, îi zicea [i-a zis] lui Simon: „Vezi această femeie? Am intrat întru casa ta [și] apă pe picioarele Mele nu Mi-ai dat. Dar aceasta [cu] lacrimi a udat picioarele Mele și [cu] perii capului ei le-a șters.

45. Sărutare Mie nu Mi-ai dat. Dar aceasta, de când am intrat, nu a încetat sărutând picioarele Mele.

46. [Cu] ulei capul Meu nu Mi-ai uns. Dar aceasta [cu] mir a uns picioarele Mele.

[58] Le-a iertat/ le-a șters datoria.

47. De aceea, îți zic ție: Au fost iertate păcatele ei cele multe [ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί], că a iubit mult [ὅτι ἠγάπησεν πολύ][59]. Iar cui se iartă puțin, puțin iubește [ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ]”.

48. Și [Iisus] a zis ei: „Au fost iertate păcatele tale [Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι]”.

49. Și au început, cei care șed [ședeau] împreună [cu El], a zice în ei înșiși: „Cine este Acesta, Care și păcatele le iartă?”.

50. Iar [Iisus] a zis către femeie: „Credința ta te-a mântuit [Ἡ πίστις σου σέσωκέν σε]! Mergi întru pace [πορεύου εἰς εἰρήνην]!”.

---

[59] Pentru că Mă iubește pe Mine mult și a făcut din mare iubire pentru Mine toate aceste gesturi de pocăință și de iubire față de Mine.

Capitolul 8

1. Și a fost după aceea, și El umbla prin cetate [cetăți] și [prin] sat [sate], propovăduind și binevestind Împărăția lui Dumnezeu [κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ]! Și cei 12 [erau] împreună cu El,

2. și unele femei care erau [fuseseră] vindecate de duhurile cele rele și de boli: Maria [Μαρία], care se numește *Magdalini* [Μαγδαληνή], din care ieșiseră 7 demoni [ἀφ᾽ ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει],

3. și Ioanna [Ἰωάννα], femeia lui Huzas [Χουζᾶς], epitropul lui Irodis [ἐπιτρόπου Ἡρῴδου], și Susanna [Σουσάννα], și altele multe [καὶ ἕτεραι πολλαί], care slujeau lor din averile lor [αἵτινες διηκόνουν αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς][60].

4. Și venind împreună mulțime multă și cei din cetate [cetăți] mergând către El, le-a zis [lor] prin parabolă [εἶπεν διὰ παραβολῆς]:

5. „A ieșit semănătorul să semene sământa sa! Și când semăna el, una a căzut lângă cale și a fost călcată în picioare și păsările cerului au mâncat-o pe ea.

6. Și alta a căzut pe piatră și, crescând, s-a uscat, pentru [că] nu avea umezeală.

7. Și alta a căzut în mijlocul spinilor și, crescând spinii împreună cu [ea], au înăbușit-o pe ea.

8. Și alta a căzut întru pământul cel bun și, crescând, a făcut rod însutit". [Și] acestea zicând, [El] zicea cu glas tare: „Cel care are urechi a auzi, să audă!".

9. Și Îl întrebau pe El Ucenicii Săi, zicând:

---

[60] Care slujeau Domnului și Sfinților Lui Apostoli.

„[Oare] ce să fie parabola aceasta [Τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη]?”[61].

10. Iar El a zis: „Vouă v-a fost dat să cunoașteți [Ὑμῖν δέδοται γνῶναι] tainele Împărăției lui Dumnezeu [τὰ μυστήρια τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ]. Dar altora [li s-a dat] în parabole [τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς], ca văzând să nu vadă [ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσιν] și auzind să nu înțeleagă [καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν].

11. Și parabola este aceasta! Sămânța este cuvântul lui Dumnezeu.

12. Iar cei de lângă cale sunt cei care aud, apoi vine diavolul [ὁ διάβολος] și ia cuvântul din inima lor [καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν], pentru ca nu [cumva], crezând, să se mântuie.

13. Iar cei de pe piatră [sunt cei] care, când [e] să audă, cu bucurie primesc cuvântul [μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον], și [dar] ei rădăcină nu au. Care la vreme[62] cred [οἳ πρὸς καιρὸν πιστεύουσιν] și în vremea ispitirii cad [καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται].

14. Iar cea care a căzut între spini, aceștia sunt care, auzind, și de griji și de bogăție și de plăcerile vieții purtându-se, se înăbușă și nu aduc rod.

15. Iar cea [care cade] în pământ bun, aceia sunt care, în inimă frumoasă și bună [ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ], auzind cuvântul, îl țin [ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν] și aduc rod în[tru] răbdare [καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ].

16. Și nimeni, luminătorul [λύχνον] aprinzând, [nu] îl acoperă pe el [cu] un vas sau [nu] îl pune sub pat, ci în sfeșnic [λυχνίας] îl pune, ca cei care intră să vadă lumina.

---

[61] Oare ce înseamnă parabola aceasta?

[62] La vremea auzirii cuvântului, a propovăduirii.

17. Căci nu este [lucru] ascuns, care nu se va face arătat! [Οὐ γάρ ἐστιν κρυπτόν, ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται]. Și nici tainic, care nu va fi cunoscut și întru arătare să nu vină [οὐδὲ ἀπόκρυφον, ὃ οὐ γνωσθήσεται καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ].

18. Așadar, vedeți [după] cum auziți [Βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε]! Căci, care are să aibă, i se va da lui [ὃς γὰρ ἐὰν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ][63], iar care nu are să aibă și ce i se pare a avea va fi luat de la el [καὶ ὃς ἐὰν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ]".

19. Și au venit către El Maica și frații Săi și nu puteau să se întâlnească [cu] El din cauza mulțumii.

20. Și I s-a vestit Lui, zicând: „Maica Ta și frații Tăi au stat afară, voind să Te vadă".

21. Iar El, răspunzând, a zis către ei: „Maica Mea și frații Mei aceștia sunt, care ascultă cuvântul lui Dumnezeu și îl fac pe el".

22. Și a fost în una [din] zile, și El a intrat într-o corabie și Ucenicii Lui [erau cu El]. Și [Iisus] a zis către ei: „Să trecem întru cealaltă parte a lacului". Și au plecat.

23. Și plutind ei, [Iisus] a adormit [ἀφύπνωσεν]! Și a coborât furtună de vânt întru lac [καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην] și [ei] se umpleau [καὶ συνεπληροῦντο] [de apă] și erau în primejdie [καὶ ἐκινδύνευον].

24. Și, venind, L-au trezit pe El, zicând: „Stăpâne [Ἐπιστάτα], Stăpâne, pierim!". Iar El, ridicându-Se, a certat vântul și valul apei! Și [valurile] au încetat și s-a făcut liniște.

25. Și [El] le-a zis lor: „Unde este credința voastră [Ποῦ ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν]?". Și, înfricoșându-se, se minunau, zicând unii către alții: „Oare cine

---

[63] Pe care îl voi găsi, la Judecata Mea, având sfințenie întru el, îi voi da lui Împărăția Mea.

este Acesta, că și vânturilor le poruncește și apei, și [acestea] I se supun Lui?”.

26. Și au plutit întru ținutul gadarinilor [Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν], care este de cealaltă parte a Galileii [ἥτις ἐστὶν ἀντιπέραν τῆς Γαλιλαίας].

27. Și ieșind Lui [El] la uscat, L-a întâmpinat Lui [pe El] un om oarecare din cetate, care avea demoni de multe vremuri [ὃς εἶχεν δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν][64], și [cu] veșmânt nu se îmbrăca și în casă nu rămânea, ci în morminte.

28. Și văzându-L pe Iisus și strigând, a căzut [înaintea] Lui și [cu] glas mare a zis: „Ce [este] mie și Ție [Τί ἐμοὶ καὶ Σοί], Iisuse [Ἰησοῦ], Fiule al Dumnezeului Celui Preaînalt [Υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου]? Mă rog de Tine [Δέομαί Σου], să nu mă chinui [μή με βασανίσῃς]”.

29. Căci a poruncit duhului celui necurat să iasă din om [παρήγγειλεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου]! Căci [în] mulți ani l-a cuprins pe el, și era legat [cu] lanțuri și [cu] cătușe păzindu-se, și rupând legăturile, era condus de demon întru pustii [ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους].

30. Și Iisus l-a întrebat pe el[65], zicând: „Care îți este ție numele?”. Și el a zis: „Legiune [Λεγεών]!”. Că demoni mulți a[u] intrat [intraseră] întru el.

31. Și L-a[u] rugat pe El ca să nu le poruncească lor să plece întru abis/ adâncime [ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν][66].

[64] De mulți ani.

[65] Pe demon.

[66] Întru adâncimea Iadului. Am folosit forma de feminin pentru că τὴν ἄβυσσον e la feminin în limba greacă.

32. Și era acolo o turmă de mulți porci păscând în munte. Și Îl rugau pe El ca să le îngăduie lor să intre întru aceștia. Și le-a îngăduit lor.

33. Și au ieșit demonii din om [și] au intrat întru porci. Și s-a aruncat turma de pe stâncă întru lac și s-a înecat.

34. Și văzând cei care pășteau ceea ce s-a făcut, au fugit și au vestit întru cetate și întru câmpuri.

35. Și au ieșit să vadă ceea ce s-a făcut. Și au venit către Iisus și l-au aflat șezând pe omul din care ieșise[ră] demonii, îmbrăcat și fiind întreg la minte, lângă picioarele lui Iisus, și s-au înfricoșat.

36. Și le-au vestit lor și cei care au văzut cum s-a mântuit cel care a fost demonizat [πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς].

37. Și L-au rugat [L-a rugat] pe El toată mulțimea cea învecinată gadarinilor să plece de la ei, că[ci] [cu] [de] frică mare erau cuprinși. Și El, intrând întru corabie, S-a întors.

38. Și Îl ruga pe El omul, din care ieșise[ră] demonii, a fi cu El. Dar Iisus l-a eliberat pe el, zicând:

39. „Întoarce-te întru casa ta [Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου] și povestește câte ți-a făcut ție Dumnezeu [καὶ διηγοῦ ὅσα ἐποίησέν σοι ὁ Θεός]!”. Și a mers prin toată cetatea [Καὶ ἀπῆλθεν καθ᾽ ὅλην τὴν πόλιν], propovăduind câte i-a făcut lui Iisus [κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς].

40. Și a fost, când S-a întors Iisus, [că] mulțimea L-a primit cu bucurie pe El [ἀπεδέξατο Αὐτὸν ὁ ὄχλος]! Căci toți erau așteptându-L pe El [ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες Αὐτόν].

41. Și iată, a venit un om al cărui nume [era] Iairos [Ἰάειρος], și el era conducătorul sinagogii [καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν], și căzând la

picioarele lui Iisus, Îl ruga pe El să intre întru casa lui [παρεκάλει Αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ].

42. Că[ci] fiica [sa] cea una născută îi era lui ca de 12 ani [ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα] și aceea murea [καὶ αὕτη ἀπέθνῃσκεν]. Iar când merge[a] El, mulțimile Îl înăbușeau pe El [οἱ ὄχλοι συνέπνιγον Αὐτόν].

43. Și o femeie, fiind în curgerea sângelui de 12 ani [Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα], care [cu] doctorii cheltuindu-și [își cheltuise] toată averea [ἥτις ἰατροῖς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον] [și] nu a putut de la niciunul să se vindece [οὐκ ἴσχυσεν ὑπ᾽ οὐδενὸς θεραπευθῆναι],

44. apropiindu-se din spate [προσελθοῦσα ὄπισθεν][67], s-a atins de marginea veșmântului Său [ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου Αὐτοῦ]. Și numaidecât a stat curgerea sângelui ei.

45. Și Iisus a zis: „Cine [este] cel care s-a atins de Mine [Τίς ὁ ἁψάμενός Μου]?”. Și negând toți [Ἀρνουμένων δὲ πάντων], a zis Petros și cei împreună cu el: „Stăpâne [Ἐπιστάτα], mulțimile Te împresoară și [Te] împing [οἱ ὄχλοι συνέχουσίν Σε καὶ ἀποθλίβουσιν], și zici: «Cine [este] cel care s-a atins de Mine?»”!

46. Dar Iisus a zis: „S-a atins de Mine cineva [Ἥψατό Μού τις]! Căci Eu am cunoscut putere[68] ieșind din Mine [Ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ᾽ Ἐμοῦ]”.

---

[67] Venind prin spatele Domnului.

[68] Putere din puterea Sa dumnezeiască. Adică a ieșit slava Lui din El și a vindecat-o pe femeie. Și nu am tradus prin „o putere”, deși se preta pentru forma de acuzativ, pentru că nu există „mai multe” puteri ale lui Dumnezeu sau mai multe slăvi ale Sale, ci una singură.

47. Și văzând femeia că nu [a putut] să se ascundă, tremurând a venit [τρέμουσα ἦλθεν] și, căzând la picioarele Lui, I-a mărturisit Lui, înaintea a tot poporul, pentru care pricină s-a atins de El și că numaidecât a fost vindecată.

48. Iar El i-a zis ei: „Îndrăznește [Θάρσει][69], fiică [θύγατερ], credința ta te-a mântuit [ἡ πίστις σου σέσωκέν σε][70]! Mergi întru pace [πορεύου εἰς εἰρήνην][71]!”.

49. [Dar] încă vorbind El, vine [a venit] cineva de la conducătorul sinagogii, zicându-i lui că: „A murit fiica ta! Nu [mai] necăji pe Învățătorul [μὴ σκύλλε τὸν Διδάσκαλον]!”.

50. Iar Iisus, auzind, i-a răspuns lui[72], zicând: „Nu te teme [Μὴ φοβοῦ]! Crede numai, și [ea] va fi mântuită [Μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται][73]!”.

51. Și intrând [El] întru casă[74], nu a lăsat să intre pe nimeni, decât numai pe Petros și pe Ioannis și pe Iacovos, și pe tatăl copilei și pe mamă[75].

52. Și plângeau toți [῎Εκλαιον δὲ πάντες] și se băteau [în piept pentru] ea [καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν]. Dar El a zis: „Nu plângeți [Μὴ κλαίετε]! Nu a murit, ci doarme [οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει][76]”.

53. Și râdeau de El [Καὶ κατεγέλων Αὐτοῦ], știind că [ea] a murit [εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν].

---

[69] Ai îndrăzneală duhovnicească, fiica Mea!

[70] Datorită credinței tale în Mine, apropiindu-Te de Mine și simțind puterea Mea, te-ai mântuit de boala ta!

[71] Mergi, având întru tine pacea Mea!

[72] Lui Iairos.

[73] Ea va fi mântuită de Mine din moarte! Pentru că Eu o voi învia pe ea.

[74] În casa lui Iairos.

[75] Pe mama copilei, adică pe soția lui Iairos.

[76] Nu a pierit sufletul ei, pentru că e viu și nemuritor, iar moartea este un somn de scurtă durată al trupului!

54. Iar El, scoțându-i afară pe toți[77], și apucându-o de mâna ei [καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς], a strigat zicând: „Copila [Copilă], ridică-te [Ἡ παῖς, ἐγείρου]!”.

55. Și s-a întors duhul ei [Καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτῆς][78] și [copila] s-a ridicat numaidecât [καὶ ἀνέστη παραχρῆμα]. Și [El] a poruncit[79] să-i dea ei să mănânce.

56. Și părinții ei s-au uimit [ἐξέστησαν]. Iar El le-a poruncit lor [Ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς][80], [ca] nimănui să [nu] spună [din] ceea ce s-a făcut [μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός][81].

---

77 Dându-i afară din casă.

78 În trup. Adică a înviat din morți.

79 Părinților ei, se subînțelege.

80 Părinților copilei înviate.

81 Să nu spună nimănui despre cum a înviat-o El din morți.

Capitolul 9

1. Și, chemându-i împreună pe cei 12 [Ucenici ai Săi, Iisus] le-a dat lor putere și stăpânire peste toți demonii [ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια] și bolile a vindeca [καὶ νόσους θεραπεύειν].

2. Și i-a trimis pe ei a propovădui Împărăția lui Dumnezeu [Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ] și a-i vindeca pe cei care sunt bolnavi [καὶ ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενοῦντας].

3. Și [El] a zis către ei: „Nimic [nu] luați întru cale! Nici toiege, nici traistă, nici pâine [μήτε ῥάβδους, μήτε πήραν, μήτε ἄρτον], nici argint, nici câte două hitoane a avea [μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν].

4. Și întru care casă aveți să intrați, acolo rămâneți și de acolo ieșiți!

5. Și oricine nu are să vă primească pe voi, ieșind din cetatea aceea, și praful de pe picioarele voastre scuturați, întru mărturie împotriva lor [εἰς μαρτύριον ἐπ᾽ αὐτούς]!".

6. Și, ieșind, treceau prin sate [Ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας], binevestind și vindecând pretutindeni [εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ].

7. Și a auzit Irodis, tetrarhul [ὁ τετράρχης], toate cele care au fost [spuse] despre El. Și era foarte nedumerit [καὶ διηπόρει], pentru [că] se zicea de către unii că Ioannis a fost înviat din morți [διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν].

8. Iar de către unii [se zicea] că Ilias s-a arătat, iar alții [ziceau] că un Profet [din] cei vechi s-a sculat[82].

9. Și Irodis a zis: „Eu, lui Ioannis, i-am tăiat capul! Dar cine este Acesta, despre Care eu aud acestea?”. Și căuta să-L vadă pe El.

10. Și Apostolii [οἱ Ἀπόστολοι], întorcându-se, I-au povestit Lui câte au făcut. Iar [Iisus], luându-i pe ei, S-a retras de unul singur întru locul pustiu al cetății numite *Bitsaida* [Βηθσαϊδά].

11. Iar mulțimile, cunoscând [aceasta], I-au urmat Lui. Și, primindu-i pe ei, [Iisus] le grăia lor despre Împărăția lui Dumnezeu și, pe cei având nevoie de vindecare, îi vindeca.

12. Iar ziua a început [începuse] a se sfârși. Și, mergând cei 12, I-au zis Lui: „Eliberează mulțimea, ca, mergând întru satele dimprejur și pe câmpuri, să se odihnească și să afle mâncare! Că aici suntem în loc pustiu”.

13. Și [Iisus] a zis către ei: „Dați-le voi lor să mănânce [Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν]!”. Iar ei au zis: „Nu sunt nouă mai mult [Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον] decât cinci pâini și doi pești [ἢ πέντε ἄρτοι καὶ ἰχθύες δύο], dacă nu [cumva], mergând noi, să cumpărăm mâncăruri pentru tot poporul acesta”.

14. Căci erau ca [la] 5.000 de bărbați [ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι]. Iar [Iisus] a zis către Ucenicii Săi: „Așezați-i pe ei pe cete de câte 50!”.

15. Și au făcut așa, și i-au așezat pe toți.

16. Iar [Iisus,] luând cele 5 pâini și cei 2 pești [Λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας], privind întru cer [ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν], le-a binecuvântat pe ele și a frânt [εὐλόγησεν αὐτούς καὶ κατέκλασεν] și dădea Ucenicilor [pentru] a pune

[82] A înviat din morți.

înainte mulțimii [καὶ ἐδίδου τοῖς Μαθηταῖς παρατιθέναι τῷ ὄχλῳ].

17. Și au mâncat și s-au săturat toți. Și s-au adunat cele care le-au rămas lor: 12 coșuri de firimituri.

18. Și a fost, când a fi [era] El rugându-Se singur, [că] împreună cu El [erau și] Ucenicii [Săi]. Și i-a întrebat pe ei, zicând: „Cine Îmi zic mulțimile a fi [Τίνα Με λέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι]?”.

19. Și ei, răspunzând, au zis: „Ioannis Botezătorul”. Iar alții: „Ilias”. Iar alții, că: „un Profet, careva [din] cei vechi, s-a sculat”[83].

20. Și [Iisus] le-a zis lor: „Dar voi cine Îmi ziceți a fi [Ὑμεῖς δὲ τίνα Με λέγετε εἶναι]?”. Și Petros, răspunzând, a zis: „Hristosul lui Dumnezeu [Τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ]”.

21. Iar El, mustrându-i lor [pe ei], a poruncit [ca] nimănui să [nu] spună aceasta,

22. zicând că „Se cuvine [ca] Fiul omului să pătimească multe și să fie respins [ἀποδοκιμασθῆναι] de cei mai bătrâni și de arhierei și de cărturari și să fie omorât și a treia zi să învie”.

23. Și zicea către toți: „Dacă cineva voiește să vină după Mine [Εἴ τις θέλει ὀπίσω Μου ἐλθεῖν], să se lepede de sine [ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν] și să-și ia crucea sa [καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ] și să-Mi urmeze Mie [καὶ ἀκολουθείτω Μοι]!

24. Căci cine are să voiască să-și mântuie sufletul său [Ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι], îl va pierde pe el [ἀπολέσει αὐτήν], dar cine are să-și piardă sufletul său pentru Mine [ὃς δ᾽ ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν Ἐμοῦ], acela îl va mântui pe el [οὗτος σώσει αὐτήν].

25. Căci ce folosește omului,

---

[83] A înviat din morți.

câștigând lumea toată, dar pe sine pierzându-se sau păgubindu-se?

26. Căci cine are să se rușineze de Mine și de cuvintele Mele, de acela Fiul omului Se va rușina, când are să vină în slava Sa [ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ Αὐτοῦ] și a Tatălui [καὶ τοῦ Πατρὸς] și a Sfinților Îngeri [καὶ τῶν Ἁγίων Ἀγγέλων].

27. Și cu adevărat vă zic vouă, [că] sunt unii [din] cei care au stat aici, care nu au să guste moartea [οἳ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου], până [nu] au să vadă Împărăția lui Dumnezeu [ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ]".

28. Și a[u] fost, după cuvintele acestea, ca [la] 8 zile. Și luând[u-i] pe Petros și pe Ioannis și pe Iacovos, [Iisus] S-a urcat întru munte [ca] să Se roage.

29. Și a fost, [pe] când Se ruga El, chipul feței Sale altul și veșmântul Său [a fost] alb, strălucind [ἐξαστράπτων].

30. Și, iată!, doi bărbați vorbeau cu El, care erau Mosis [Μωσῆς] și Ilias [Ἠλίας],

31. care, văzându-se [fiind văzuți] în slavă [ὀφθέντες ἐν δόξῃ][84], vorbeau [despre] ieșirea Lui[85], care avea a se împlini în Ierusalim.

32. Iar Petros și cei împreună cu el erau îngreuiați [cu] somn. Dar, deșteptându-se, au văzut slava Lui [εἶδον τὴν δόξαν Αὐτοῦ] și pe cei doi bărbați stând împreună cu El [καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας Αὐτῷ].

33. Și a fost, când plecau ei de la El, [că] a zis Petros către Iisus: „Stăpâne, bine ne este nouă aici a

---

[84] Care au fost văzuți de Sfinții Apostoli, în mod extatic, în slava lui Dumnezeu.

[85] Despre moartea Domnului.

fi! Și să facem trei corturi [σκηνὰς τρεῖς]: unul Ție și unul lui Mosis și unul lui Ilias”, neștiind [el] ce zice.

34. Și acestea zicând el, a fost nor și i-a umbrit pe ei. Și s-au înfricoșat când [a fost] să intre ei întru nor.

35. Și a fost glas din nor, zicând: „Acesta este Fiul Meu cel iubit! Pe Acesta ascultați-L!”.

36. Și când să fie [după ce a fost] glasul, Iisus S-a aflat singur. Iar ei au tăcut și, în zilele acelea, nimănui [nu] au vestit nimic [din cele pe] care le-au văzut.

37. Și a fost în ziua următoare, coborându-se ei din munte, [că] s-a întâlnit cu El mulțimea cea multă.

38. Și iată, un om din mulțime a strigat, zicând: „Învățătorule, rogu-Te, să te uiți la fiul meu, că unul-născut îmi este mie [ὅτι μονογενής ἐστίν μοι]!

39. Și iată, duhul[86] îl ia pe el [πνεῦμα λαμβάνει αὐτόν] și deodată strigă [καὶ ἐξαίφνης κράζει] și-l scutură pe el cu spumă [καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ][87] și cu greu se depărtează de la el [καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ᾽ αὐτοῦ], zdrobindu-l pe el [συντρῖβον αὐτόν][88].

40. Și m-am rugat Ucenicilor Tăi ca să-l scoată pe el și nu au putut”.

41. Și Iisus, răspunzând, a zis: „O [Ὦ], neamule necredincios și stricat [γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη], până când voi fi cu voi [ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς] și vă voi răbda pe voi [καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν]?! Adu pe fiul tău încoace [Προσάγαγε τὸν υἱόν σου ὧδε]!”.

42. Și încă apropiindu-se el, l-a trântit pe el demonul și l-a clătinat. Iar Iisus a certat duhului

---

[86] Demonul.

[87] Îl face să aibă convulsii și să scoată spume la gură.

[88] Epuizându-l pe el.

celui necurat [pe duhul cel necurat] și s-a vindecat copilul și l-a dat pe el înapoi tatălui său.

43. Și se uimeau toți de măreția lui Dumnezeu. Iar minunându-se toți de toate [lucrurile] pe care Iisus le-a făcut, [Acesta] a zis către Ucenicii Săi:

44. „Puneți voi întru urechile voastre cuvintele acestea! Căci Fiul omului începe a Se da [ὁ γὰρ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι] întru mâinile oamenilor [εἰς χεῖρας ἀνθρώπων]".

45. Iar ei [nu] cunoșteau[89] cuvântul acesta [Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο] și era ascuns de ei [καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ᾽ αὐτῶν], ca să nu-l înțeleagă pe el [ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό]. Și se temeau să-L întrebe pe El despre cuvântul acesta [καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι Αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου].

46. Și a intrat gândul [acesta] în ei [Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς]: Cine să fie mai mare [între] ei [τὸ τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν]?

47. Iar Iisus văzând cugetul inimii lor [ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν], luând un copil, l-a pus pe el lângă Sine

48. și le-a zis lor: „Cel care are să-l primească pe acest copil în[tru] numele Meu, pe Mine Mă primește. Și cel care are să Mă primească pe Mine, Îl primește pe Cel care M-a trimis pe Mine. Căci care este cel mai mic în[tre] voi toți [ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων], acela va fi cel [mai] mare [οὗτος ἔσται μέγας]".

49. Iar Ioannis, răspunzând, a zis: „Stăpâne, am văzut pe cineva scoțând demoni în[tru] numele Tău! Și [noi] l-am oprit pe el [καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν], că nu urmează cu noi [ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ᾽ ἡμῶν]".

50. Și Iisus a zis către el: „Nu opriți [Μὴ κωλύετε][pe nimeni]! Căci cine nu este împotriva

[89] Nu îl înțelegeau.

noastră [ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ᾽ ἡμῶν], pentru noi este [ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν]”.

51. Și a fost când se împlineau zilele luării Sale [τῆς ἀναλήψεως Αὐτοῦ][90] și El a întărit fața Sa [ca] să meargă întru Ierusalim [καὶ Αὐτὸς τὸ πρόσωπον Αὐτοῦ ἐστήριξεν τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ]

52. și a trimis vestitori înaintea feței Sale. Și, mergând, [aceștia] au intrat într-u[n] sat de samaritei, ca să-I pregătească Lui.

53. Și [samariteii] nu L-au primit pe El, că[ci] fața Lui era mergând întru Ierusalim [ὅτι τὸ πρόσωπον Αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ].

54. Și văzând Iacovos și Ioannis, Ucenicii Săi, au zis: „Doamne [Κύριε], voiești să zicem să se coboare foc din cer [θέλεις εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ] și să-i mistuie pe ei [καὶ ἀναλῶσαι αὐτούς], așa cum și Ilias a făcut [ὡς καὶ Ἠλίας ἐποίησεν]?”.

55. Iar [Iisus], întorcându-Se [la ei], i-a certat lor [pe ei], și le-a zis: „Nu ați cunoscut [în] ce fel de duh sunteți voi [Οὐκ οἴδατε οἵου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς]?!

56. Căci Fiul omului nu a venit să piardă sufletele oamenilor [ὁ γὰρ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι], ci să le mântuie [ἀλλὰ σῶσαι]”. Și au mers într-u[n] alt sat.

57. Și a fost, mergând ei în[tru] cale, [că] a zis cineva către El: „Îți voi urma Ție [ori]unde ai să mergi [Ἀκολουθήσω Σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ], Doamne [Κύριε]!”.

58. Și Iisus i-a zis lui: „Vulpile au vizuini [Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν] și păsările cerului cuiburi [καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις], dar Fiul omului nu are unde să-Și plece capul [ὁ δὲ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ]”.

---

[90] Ale morții Sale.

59. Și [Iisus] a zis către altul: „Urmează-Mi Mie!”. Și el a zis: „Doamne [Κύριε], îngăduie-mi mie mergând [să merg mai] întâi să-l îngrop pe tatăl meu [ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι τὸν πατέρα μου]!”.

60. Și Iisus i-a zis lui: „Lasă morții să-și îngroape morții lor [Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς]! Iar tu, venind, vestește Împărăția lui Dumnezeu [σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ]!”.

61. Și a zis și altul: „Îți voi urma Ție [Ἀκολουθήσω Σοι], Doamne [Κύριε]! Dar [mai] întâi îngăduie-mi mie să-mi iau rămas bun [πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι] celor [de la cei care sunt] întru casa mea [τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου]!”.

62. Iar Iisus a zis către el: „Nimeni [Οὐδείς], punând mâna sa pe plug [ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ᾽ ἄροτρον] și privind întru cele dinapoi [καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω], [nu] este potrivit întru Împărăția lui Dumnezeu [εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ]”.

Capitolul 10

1. Iar după acestea, Domnul a arătat și alți 70 [de Ucenici] și i-a trimis pe ei, câte doi, înaintea feței Sale, întru toată cetatea și locul [în] care avea El a merge.

2. [Și] atunci zicea către ei: „Secerișul [este] mult [Ὁ μὲν θερισμὸς πολύς], iar lucrătorii [sunt] puțini [οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι]. Așadar, rugați-vă Domnului secerișului [Δεήθητε οὖν τοῦ Κυρίου τοῦ θερισμοῦ], ca să trimită lucrători întru secerișul Său [ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν Αὐτοῦ]!

3. Mergeți! Iată [ἰδού], Eu vă trimit pe voi ca pe miei în mijlocul lupilor [Ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων]!

4. Nu purtați pungă [βαλάντιον][91], nici traistă [πήραν] și nici încălțăminte [ὑποδήματα]! Și pe nimeni pe cale să [nu] salutați [καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε].

5. Și întru care casă aveți să intrați, [mai] întâi ziceți: „Pace casei acesteia”!

6. Și dacă fiul păcii [υἱὸς εἰρήνης] are să fie acolo, se va odihni peste el pacea voastră [ἐπαναπαύσεται ἐπ᾽ αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν], iar dacă nu [va fi], asupra voastră se va întoarce[92].

7. Iar în acea casă rămâneți [Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ

---

[91] Domnul Se referă aici la punga de bani și nu la o pungă oarecare.

[92] Pacea sau slava lui Dumnezeu. Pentru că binecuvântarea apostolică nu e niciodată o rostire goală de conținut, ci una plină de slava lui Dumnezeu. Și atunci când dăm pacea lui Dumnezeu oamenilor, ei o primesc cu adevărat, dacă sunt deschiși spre primirea ei.

μένετε][93], mâncând și bând cele de la ei [ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ᾽ αὐτῶν][94]! Căci vrednic este lucrătorul de plata sa [ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἐστίν]. Nu vă mutați din casă întru [altă] casă [Μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν][95]!

8. Și întru care cetate aveți să intrați și or să vă primească pe voi, mâncați cele care sunt puse înaintea voastră!

9. Și vindecați-i pe cei bolnavi [care sunt] în[tru] aceasta și ziceți-le lor: «S-a apropiat de voi Împărăția lui Dumnezeu [Ἤγγικεν ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ]»!

10. Dar întru care cetate aveți să intrați și nu or să vă primească pe voi, ieșind întru drumurile ei, ziceți:

11. «Și praful care s-a lipit nouă [de noi] din cetatea voastră [Καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν] vi-l ștergem vouă [ἀπομασσόμεθα ὑμῖν]. Însă aceasta să știți, că s-a apropiat de voi Împărăția lui Dumnezeu!».

12. Vă zic vouă, că sodomiților, în ziua aceea[96] [Λέγω ὑμῖν, ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ], le va fi mai [ușor] de îndurat decât cetății aceleia [ἀνεκτότερον ἔσται, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ].

13. Vai ție, Horazin [Οὐαί σοι, Χοραζίν]! Vai ție, Bitsaida [οὐαί σοι, Βηθσαϊδά]! Că[ci] dacă în Tiros și [în] Sidon au fost [ar fi fost făcute] puterile [ὅτι εἰ ἐν

---

[93] Acolo unde sunt fiii păcii lui Dumnezeu, adică acolo unde oamenii i-au primit, pentru că Îl doresc pe Dumnezeu în viața lor.

[94] Mâncând și bând din cele pe care ei vi le dăruie.

[95] Cu sensul să nu schimbe casa primă, în care au poposit, cu o alta, pentru ca să mănânce și să bea la cât mai mulți.

[96] În ziua judecății Mele.

Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις][97] [care] au fost făcute în[tru] voi [αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν][98], de mult în sac și [în] cenușă șezând s-au [s-ar fi] pocăit [πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμεναι μετενόησαν].

14. Însă Tirosului și Sidonului le va fi mai [ușor] de îndurat [Πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται] în [ziua] judecății decât vouă [ἐν τῇ κρίσει, ἢ ὑμῖν].

15. Iar tu [Καὶ σύ], Capernaum[e] [Καπερναούμ], până la cer înălțându-te [ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα], până la Iad vei fi coborât [ἕως Ἅδου καταβιβασθήσῃ][!]

16. Cel care vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă, și cel care se leapădă de voi, de Mine se leapădă. Iar cel care se leapădă de Mine, se leapădă de Cel care M-a trimis pe Mine".

17. Și s-au întors cei 70 [de Ucenici] cu bucurie, zicând: „Doamne [Κύριε], și demonii ni se supun nouă în[tru] numele Tău [καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί Σου]!".

18. Iar [El] le-a zis lor: „Vedeam[99] pe Satanas[100] [Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν] ca fulgerul căzând din cer [ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα].

19. Iată, v-am dat vouă puterea [de] a călca peste șerpi și [peste] scorpioni [Ἰδού, δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων] și peste toată puterea celui vrăjmaș [καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν

---

[97] Minunile.

[98] În mijlocul vostru.

[99] Vedeam atunci, când a căzut Satanas dintre Îngerii Mei. Pentru că ἐθεώρουν este indicativul imperfect al verbului θεωρέω.

[100] Σατανᾶν e forma de Ac. Eu am transliterat forma de N. a cuvântului: Σατανᾶς. Noi am ajuns în română la forma „Satana", pentru că am eliminat s-ul final din greacă. Dar adevăratul său nume e *Satanas* și nu „Satana".

δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ][101]! Și nimic pe voi nu are să vă vatăme.

20. Însă nu vă bucurați în[tru] aceasta, că duhurile[102] vi se supune [supun] vouă, ci bucurați-vă că numele voastre a[u] fost scris[e] în[tru] ceruri!”.

21. În[tru] acel ceas, Iisus S-a bucurat [cu] duhul [Său] și a zis: „Mă mărturisesc Ție, Părinte, Doamne al cerului și al pământului, că ai ascuns acestea de la cei înțelepți și [de la] cei înțelegători și le-ai descoperit pe acestea pruncilor! Da, Părintele [Părinte], că așa a fost bunăvoirea [εὐδοκία] înaintea Ta[!]”.

22. Și, întorcându-Se către Ucenicii [Săi], a zis: „Toate Mi-au fost dat[e] de către Tatăl Meu. Și nimeni [nu] cunoaște cine este Fiul, [în] afară de Tatăl, și cine este Tatăl, [în] afară de Fiul și cui are să vrea Fiul să-i descopere”.

23. Și întorcându-Se către Ucenicii [Săi] de unul singur, [Iisus] a zis: „Fericiți [sunt] ochii care văd pe [cele pe] care le vedeți [voi]!

24. Căci vă spun vouă că mulți Profeți și Împărați au voit să vadă pe [cele pe] care le vedeți voi și nu le-au văzut și să audă pe [cele pe] care le auziți [voi] și nu le-au auzit”.

25. Și iată!, un oarecare legiuitor[103] s-a ridicat [νομικός τις ἀνέστη], ispitindu-L pe El și zicând: „Învățătorule [Διδάσκαλε], ce făcând [eu] voi moșteni viața cea veșnică [τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω]?”.

26. Iar El a zis către el: „În [cartea] legii ce a fost scris [Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται]? Cum citești [Πῶς ἀναγινώσκεις]?”.

27. Iar el, răspunzând, a zis:

---

[101] Peste toată puterea cea rea a lui Satanas.
[102] Demonii.
[103] Un cunoscător al legii vechitestamentare.

„Vei iubi pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și din toată tăria ta și din tot cugetul tău și pe aproapele tău ca pe tine însuți”.

28. Și [Iisus] i-a zis lui: „Drept ai răspuns! Fă aceasta și vei trăi!”.

29. Dar el voind a se îndrepta pe sine [δικαιοῦν ἑαυτὸν][104], a zis către Iisus: „Și cine este aproapele meu?”.

30. Iar Iisus, răspunzând, a zis: „Un om oarecare cobora de la Ierusalim [Ἱερουσαλὴμ] întru Ieriho [Ἰεριχώ] și a căzut [între] tâlhari, care, și dezbrăcându-l pe el, și răni pricinuindu-i, s-au dus, lăsându-l pe el pe jumătate mort.

31. Iar, din întâmplare, un oarecare preot cobora în[tru] calea aceea și, văzându-l pe el, a trecut pe partea cealaltă [ἀντιπαρῆλθεν].

32. Și, la fel și un levitis [λευΐτης], ajungând în[tru acel] loc, venind și văzând [ἐλθὼν καὶ ἰδὼν], a trecut pe partea cealaltă [ἀντιπαρῆλθεν].

33. Iar un oarecare samaritis [σαμαρείτης], călătorind, a venit la el și, văzându-l pe el, i s-a făcut milă [de el]

34. și, apropiindu-se, i-a legat rănile sale[105], turnând ulei[106] și vin. Și, punându-l pe el pe dobitocul său, l-a dus pe el într-u[n] han [πανδοχεῖον] și a avut grijă de el.

35. Iar în a doua zi mergând, scoțând doi dinari [δύο δηνάρια], i-a dat hangiului [τῷ πανδοχεῖ] și i-a zis lui: «Ai grijă de el! Și orice [lucru] pe care ai să-l

---

[104] Aici cu sensul de „a se îndreptăți pe sine” la modul utopic.

[105] I le-a bandajat.

[106] Ulei de măsline.

cheltuiești în plus, eu, când am să mă întorc, ți-l voi da înapoi ție».

36. Așadar, care [dintre] aceștia trei ți se pare ție a fi fost aproapele celui care a căzut întru [între] tâlhari?”.

37. Iar el a zis: „Cel care a făcut milă cu el”. Atunci Iisus i-a zis lui: „Mergi și fă [și] tu asemenea!”.

38. Și a fost când au mers ei și El a intrat într-u[n] sat oarecare, iar o femeie oarecare, [cu] numele Marta [Μάρθα], L-a primit pe El întru casa ei.

39. Și acesteia îi era soră [o femeie] numindu-se Maria [Μαρία], care și stând lângă picioarele lui Iisus, asculta cuvântul Său.

40. Iar Marta era foarte împovărată cu multa slujire [περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν]. Și, apropiindu-se, a zis: „Doamne, nu Îți pasă Ție [οὐ μέλει Σοι] că sora mea mă lăsa [m-a lăsat] pe mine singură a sluji? Așadar, zi-i ei ca să îmi ajute mie!”.

41. Și, răspunzându-i, Iisus i-a zis ei: „Marta, Marta [Μάρθα, Μάρθα], te îngrijești și te tulburi pentru multe [μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά],

42. dar de un [lucru] este nevoie [ἑνὸς δέ ἐστιν χρεία]! Iar Maria partea cea bună și-a ales [Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο], care nu va fi luată de la ea [ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ᾽ αὐτῆς]”.

Capitolul 11

1. Și a fost, când a fi [era] El în[tr-un] loc oarecare rugându-Se. [Și] cum a încetat[107], a zis careva [dintre] Ucenicii Săi către El: „Doamne, învață-ne pe noi să ne rugăm, precum și Ioannis i-a învățat pe ucenicii săi!”.

2. Și [Iisus] le-a zis lor: „Când aveți să vă rugați, ziceți: «Tatăl nostru [Πάτερ ἡμῶν], Care [ești] în ceruri [Ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς], sfințească-Se numele Tău [ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά Σου]! Să vină Împărăția Ta [Ἐλθέτω ἡ βασιλεία Σου]! Facă-se voia Ta [Γενηθήτω τὸ θέλημά Σου], precum în cer [ὡς ἐν οὐρανῷ], [așa] și pe pământ [καὶ ἐπὶ τῆς γῆς]!

3. Pâinea noastră cea de toate zilele [Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον], dă-ne nouă în fiecare zi [δίδου ἡμῖν τὸ καθ᾽ ἡμέραν]!

4. Și ne iartă nouă păcatele noastre [Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν], căci și noi iertăm [la] tot datornicul nostru [καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίεμεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν]! Și să nu ne duci pe noi întru ispită [Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν], ci ne izbăvește pe noi de cel rău [ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ]!»!”.

5. Și [Iisus] a zis către ei: „Cine dintre voi va avea un prieten și va merge către el [la] miezul nopții și are să-i zică lui: «Prietene, împrumută-mi mie 3 pâini,

6. căci un prieten a venit din cale către mine și nu am ce voi pune [ce să-i pun] înaintea lui!»,

7. iar acela, dinăuntru răspunzând, are să zică:

---

[107] Să Se roage.

«Nu-mi adu mie osteneli! Deja ușa a fost încuiată și pruncii mei împreună cu mine sunt întru pat. Nu pot, sculându-mă, să-ți dau ție»?

8. Vă zic vouă, și dacă nu îi va da [nu vrea să îi dea] lui, sculându-se, pentru că este prietenul său, chiar și pentru stăruința lui, sculându-se, îi va da lui cât are nevoie.

9. Și Eu vă zic vouă: Cereți și vi se va da vouă! Căutați și veți afla! Bateți[108] și vi se va deschide vouă!

10. Căci tot cel care cere ia și cel care caută află și celui care bate i se va deschide.

11. Și la care tată al vostru va cere fiul pâine, nu [cumva] piatră îi va da lui? Sau [dacă îi va cere] și pește, nu [cumva] în loc de pește îi va da lui șarpe?

12. Sau și dacă are să-i ceară un ou, nu [cumva] îi va da lui un scorpion?

13. Așadar, dacă voi, răi fiind, ați știut a le da darurile cele bune copiilor voștri, cu cât mai mult Tatăl Cel din cer [ὁ Πατὴρ Ὁ ἐξ οὐρανοῦ] vă va da Duhul Sfânt, celor care Îl cer [cereți][de la] El?".

14. Și [Iisus] era scoțând un demon și acesta era mut. Și a fost, ieșind demonul, [că] mutul a grăit și mulțimile s-au minunat.

15. Dar unii dintre ei au zis: „Cu Beelzebul [Ἐν Βεελζεβοὺλ], [cu] stăpânitorul demonilor îi scoate pe demoni [ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια]".

16. Iar alții, ispitindu-L, căutau semn de la El, din cer.

17. Iar El, știind cugetele lor, le-a zis lor: „Toată împărăția, în[tru] sine împărțindu-se, se pustiește și cade casa peste casă.

18. Iar dacă și Satanas [Εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς], în[tru] sine [ἐφ᾽ ἑαυτὸν], s-a împărțit [διεμερίσθη],

---

[108] Bateți, ciocăniți în ușă!

cum va sta împărăția lui [πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ]? Că ziceți: «Cu Beelzebul» scot Eu pe demoni.

19. Iar dacă Eu cu Beelzebul îi scot pe demoni, fiii voștri cu cine îi scot? Pentru aceasta ei vor fi judecătorii voștri.

20. Iar dacă cu degetul lui Dumnezeu îi scot pe demoni [Εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια], atunci a venit la voi Împărăția lui Dumnezeu [ἄρα ἔφθασεν ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ].

21. Când cel tare, înarmându-se, are să păzească curtea sa, în[tru] pace este [sunt toate] cele care sunt ale sale,

22. iar când, cel mai tare [decât] el, venind, are să-l biruiască pe el, panoplia [τὴν πανοπλίαν][109]/ înarmarea lui o ia, în[tru] care a nădăjduit, și prăzile lui le împarte.

23. Cel care nu este cu Mine împotriva Mea este și cel care nu adună cu Mine risipește.

24. Când duhul cel necurat are să iasă din om [Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου], [el] trece prin locuri fără de apă [διέρχεται δι᾽ ἀνύδρων τόπων], căutând odihnă [ζητοῦν ἀνάπαυσιν] și, neaflând-o, [el] zice: «Mă voi întoarce întru casa mea, de unde am ieșit».

25. Și, venind [Καὶ ἐλθὸν], o află măturată și împodobită [εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον].

26. Atunci merge și ia alte 7 duhuri mai rele [decât] sine însuși [Τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ] și, venind, locuiește [locuiesc] acolo [καὶ ἐλθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ] și se face [se fac] cele din urmă ale omului aceluia mai rele [decât] cele dintâi [καὶ γίνε-

---

[109] Toate armele și armura lui, *cf. Friberg Greek Lexicon*, 20. 387, apud BW 10.

ται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων]”.

27. Și a fost când grăia El acestea, [că] ridicând o femeie oarecare glasul din mulțime, I-a zis Lui: „Fericit [este] pântecele care Te-a purtat [Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά Σε] și sânii pe care i-ai supt [καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας]”.

28. Iar El a zis: „Adevărat [Μενοῦνγε] [este], [dar] fericiți [sunt] cei care ascultă cuvântul lui Dumnezeu [μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ] și îl păzesc pe el [καὶ φυλάσσοντες αὐτόν]”.

29. Iar mulțimile adunându-se, [El] a început a zice: „Rău este neamul acesta! Semn caută și semn nu i se va da lui, afară de semnul lui Ionas, Profetul.

30. Căci precum a fost Ionas semn niniveviteilor, așa va fi și Fiul omului neamului acestuia.

31. Împărăteasa [de la] miazăzi [Βασίλισσα νότου][110] se va ridica în[tru] judecată cu oamenii neamului acestuia și îi va osândi pe ei. Că[ci ea] a venit de la marginile pământului să audă înțelepciunea lui Solomon și, iată, mai mult [decât] Solomon [este] aici [πλεῖον Σολομῶνος ὧδε][111]!

32. Oamenii Nineviului se vor ridica în[tru] judecată cu neamul acesta și îl vor osândi pe el. Că[ci] s-au pocăit în[tru] propovăduirea lui Ionas și, iată, mai mult [decât] Ionas [este] aici [πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε]!

33. Și nimeni, aprinzând un luminător, [nu] îl pune întru ascuns, nici sub un modios[112], ci în sfeșnic,

---

[110] E vorba de Împărăteasa Saba [Βασίλισσα Σαβα] de la I Împ. 10, 1, LXX.

[111] Căci El, Domnul, era Cel mai mult decât Solomon la înțelepciune și cunoaștere.

[112] Modiosul [μόδιος] era o măsură romană de grâu de circa 8, 5 litri, *cf. Gingrich Greek Lexicon*. Corelativul românesc actual ar fi acela de *vadră*.

ca cei care intră să vadă lumina [ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν].

34. Luminătorul trupului este ochiul. Așadar, când ochiul tău are să fie curat și tot trupul tău este luminat, dar când are să fie rău, și trupul tău [este] întunecat.

35. Așadar, ia aminte [Σκόπει οὖν] [ca] nu [cumva] lumina [care este] în[tru] tine este [să fie] întunericul [μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν][113]!

36. Așadar, dacă tot trupul tău [este] luminat, neavând vreo parte întunecată, [atunci] tot va fi luminat, ca [și] când luminătorul are să te lumineze [cu] strălucire [ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε]".

37. Iar pe când grăia [acestea], Îl ruga pe El unul [dintre] farisei ca să mănânce cu el. Și [Iisus] intrând, a luat loc.

38. Iar fariseul, văzând, s-a minunat că [Iisus] nu S-a afundat mai întâi [în apă] înainte de masă [οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου].

39. Și a zis Domnul către el: „Acum, voi, fariseii, curățiți [partea] cea din afară a potirului și a blidului [τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε], iar cea dinăuntru vostru [este] plină de răpire și de răutate.

40. Nebunilor [Ἄφρονες], [oare] nu Cel care a făcut-o pe cea din afară, a făcut-o și pe cea dinăuntru?

41. Însă pe cele care sunt înăuntru dați-le milostenie! Și iată, [astfel] toate este [vă sunt] vouă curate!

42. Dar vai vouă, fariseilor, că dați zeciuială mentă [τὸ ἡδύοσμον] și rută [τὸ πήγανον][114] și toată

---

[113] Întunericul Iadului.

[114] E vorba de *Ruta graveolens* sau de *Ruta de grădină*. A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Ruta_graveolens.

iarba [πᾶν λάχανον][115] și treceți cu vederea judecata și iubirea lui Dumnezeu [καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ]! Pe acestea[116] se cuvenea să le faceți [ταῦτα ἔδει ποιῆσαι], iar pe celelalte a nu le lăsa [κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι][117].

43. Vai vouă fariseilor, că iubiți scaunul cel dintâi în[tru] sinagogi [ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς] și întâmpinările în[tru] piețe [καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς]!

44. Vai vouă, cărturarilor și fariseilor, fățarnicilor, că sunteți ca mormintele cele nevăzute [ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα]! Și oamenii [καὶ οἱ ἄνθρωποι], umblând pe deasupra [lor] [περιπατοῦντες ἐπάνω], nu le-au știut [οὐκ οἴδασιν]”.

45. Și răspunzând unul [dintre] învățătorii de lege, I-a zis Lui: „Învățătorule, acestea zicând, și pe noi ne ocărăști?”.

46. Iar El a zis: „Vai și vouă învățătorilor de lege, că îi împovărați pe oameni [cu] poveri greu de purtat [ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα], iar voi [nici măcar cu] unul [dintre] degetele voastre [καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν] nu atingeți [greutatea] poverilor [οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις]!

47. Vai vouă, că zidiți mormintele Profeților [ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν Προφητῶν], dar părinții voștri i-au omorât pe ei [οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς]!

48. Așadar [Ἄρα], mărturisiți [μαρτυρεῖτε] și consimțiți [καὶ συνευδοκεῖτε] [cu] faptele părinților voștri [τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν]. Că[ci] ei i-au omorât pe aceștia, iar voi le zidiți lor mormintele.

---

[115] Verdeața, legumele din grădină.

[116] Judecata și mila lui Dumnezeu.

[117] Lucrurile care trebuiau zeciuite.

49. Pentru aceea și înțelepciunea lui Dumnezeu a zis [Διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν]: «Voi trimite în[tre] ei Profeți și Apostoli [Ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς Προφήτας καὶ Ἀποστόλους] și dintre ei vor omorî și vor prigoni [καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ ἐκδιώξουσιν]».

50. Ca să caute[118] sângele tuturor Profeților, vărsat de la întemeierea lumii, de neamul acesta,

51. de la sângele lui Abel până la sângele lui Zaharias [ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου], care a pierit între jertfelnic și casă [τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου][119]. Adevărat vă zic vouă [ναί, λέγω ὑμῖν], [tot sângele Sfinților] va fi căutat de la neamul acesta [ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης]!

52. Vai vouă învățătorilor de lege, că ați luat cheia cunoașterii [ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως]! Voi nu ați intrat [αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθετε] și pe cei care au intrat, i-ați împiedicat [καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε] [să cunoască]”.

53. Și zicând El acestea către ei, au început cărturarii și fariseii a-I fi foarte împotrivă și a-L întreba pe El despre multe,

54. pândindu-L pe El, căutând să prindă ceva din gura Lui, ca să-L învinuiască pe El.

---

[118] Dumnezeu să caute.

[119] Casa lui Dumnezeu, Templul.

Capitolul 12

1. Întru care adunându-se zecile de mii ale mulțimii [Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου], astfel încât [ajunseseră] a se călca unii pe alții în picioare [ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους], [Iisus] a început a zice mai întâi către Ucenicii Săi: „Luați aminte voi înșivă dinspre aluatul fariseilor [Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων], care este fățărnicia [ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις]!

2. Iar nimic [nu] este acoperit [Οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστίν], care nu va fi descoperit [ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται], și [nimic] ascuns [καὶ κρυπτόν], care nu va fi cunoscut [ὃ οὐ γνωσθήσεται].

3. De aceea, câte ați zis în[tru] întuneric [ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε], în lumină se va auzi [ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται] [vor fi auzite], și pe care [καὶ ὃ], către ureche [πρὸς τὸ οὖς], le-ați grăit în[tru] cămări [ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις], va fi propovăduit [vor fi propovăduite] de pe case [κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων].

4. Iar[ăși] vă zic vouă [Λέγω δὲ ὑμῖν], prietenilor Mei [τοῖς φίλοις Μου]: Nu vă temeți de cei care ucid trupul și [Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα καὶ], după acestea [μετὰ ταῦτα], neavând [nu au] ce să facă mai mult [μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι ποιῆσαι]!

5. Dar vă voi arăta vouă de cine să vă temeți: Temeți-vă de cel [φοβήθητε τὸν] [care], după [ce are] să omoare [μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι], având [are] putere să arunce întru Gheenna [ἐξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Γέενναν]! Adevărat vă zic vouă, de acesta temeți-vă!

6. [Oare] nu se vinde [se vând] cinci vrăbii a doi assarii [Οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται ἀσσαρίων[120] δύο]? Și [nici]una dintre ele [Καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν] nu este uitată înaintea lui Dumnezeu [οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ].

7. Dar și toți perii capului vostru [sunt] numărați [Ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται]. Așadar, nu vă temeți! Sunteți mai de preț decât multe păsări [πολλῶν στρουθίων διαφέρετε].

8. Iar[ăși] vă zic vouă: Tot cel care are să mărturisească în[tru] Mine înaintea oamenilor [Πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν Ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων] și Fiul omului va mărturisi în[tru] el înaintea Îngerilor lui Dumnezeu [καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν Ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ]!

9. Iar cel care s-a lepădat de Mine înaintea oamenilor [ὁ δὲ ἀρνησάμενός Με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων], va fi lepădat înaintea Îngerilor lui Dumnezeu [ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν Ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ].

10. Și tot cel care va zice cuvânt întru Fiul omului îi va fi iertat lui [Καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ], dar celui [cel] care a blasfemiat întru Duhul Sfânt nu va fi iertat [τῷ δὲ εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται].

11. Iar când are să vă ducă pe voi în[tru] sinagogi și [la] începătorii și stăpâniri, nu vă îngrijorați cum sau ce aveți să spuneți în apărarea voastră sau ce aveți să ziceți!

---

[120] Un assarion [ἀσσάριον] roman era o monedă de bronz, care valora a 16-a parte dintr-un dinar, *cf.* Gingrich Greek Lexicon. A se vedea și:
https://en.wikipedia.org/wiki/As_(Roman_coin).

12. Căci Duhul Sfânt vă va da vouă, în acel ceas, pe care se cuvine să le ziceți”.

13. Și cineva I-a zis Lui din mulțime: „Învă-țătorule, zi fratelui meu să împartă cu mine moște-nirea!”.

14. Iar El i-a zis lui: „Omule, cine M-a pus [pe Mine] judecător sau împărțitor în[tre] voi?”.

15. Și [Iisus] a zis către ei: „Vedeți și păziți-vă de lăcomie! Căci nu când prisosește cuiva [ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ], viața lui este din averile sale [ἡ ζωὴ αὐτῷ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ]”.

16. Și [El] a zis parabolă către ei, zicând: „Unui om bogat i-a rodit țarina

17. și cugeta în[tru] sine, zicând: «Ce am să fac, că[ci] nu am unde voi aduna [să adun] roadele mele?».

18. Și a zis: «Aceasta voi face: Voi dărâma hambarele mele și mai mari le voi zidi și voi aduna acolo toate roadele mele și cele bune ale mele.

19. Și voi zice sufletului meu: Suflete [Ψυχή], ai multe cele bune [ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ], stând întru mulți ani [κείμενα εἰς ἔτη πολλά]! Odihnește-te, mă-nâncă, bea, veselește-te [ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐ-φραίνου]!».

20. Dar Dumnezeu i-a zis lui: «Nebunule, [întru] această noapte sufletul tău îl cer[121] de la tine! Iar pe care le-ai pregătit, al[e] cui va fi [vor fi]?».

21. Așa [este] cel care își strânge lui comoară și nu se îmbogățește întru Dumnezeu”.

22. Și [Iisus] a zis către Ucenicii Săi: „Pentru aceea vă zic vouă, nu vă îngrijorați [de cele ale] sufle-tului vostru [μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν], ce aveți să mâncați [τί φάγητε] și nici [de cele ale] trupului

---

[121] Ei îl cer. Îngerii Mei.

[μηδὲ τῷ σώματι], ce aveți să îmbrăcați [τί ἐνδύσησθε]!

23. Sufletul este mai mult [decât] mâncarea [Ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς] și trupul [este mai mult decât] îmbrăcămintea [καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος].

24. Luați aminte la corbi, că nu seamănă, nici seceră, care nu este [au] cămară [οἷς οὐκ ἔστιν ταμεῖον], nici hambar [οὐδὲ ἀποθήκη], și Dumnezeu îi hrănește pe ei! Cu cât mai mult [sunteți] voi mai de preț [decât] păsările [πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν]?

25. Și cine dintre voi, îngrijindu-se, poate să adauge peste vârsta lui un cot?

26. Așadar, dacă nici cel mai mic [lucru nu] puteți [să faceți], de ce despre celelalte vă îngrijorați?

27. Luați aminte la crini cum crește [Κατανοήσατε τὰ κρίνα πῶς αὐξάνει] [cresc]! Nu se ostenește [οὐ κοπιᾷ] [se ostenesc], nici toarce [οὐδὲ νήθει] [nu torc]! Și vă zic vouă, nici Solomon [οὐδὲ Σολομὼν], în toată slava sa [ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ], [nu] s-a îmbrăcat ca unul [dintre] aceștia [περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων][122].

28. Iar dacă iarba în câmp astăzi fiind [Εἰ δὲ τὸν χόρτον ἐν τῷ ἀγρῷ σήμερον ὄντα] și mâine întru cuptor aruncându-se [καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον], Dumnezeu așa o îmbracă [ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν], cu cât mai mult pe voi [πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς], puțin credincioșilor [ὀλιγόπιστοι]?

29. Și voi nu căutați ce aveți să mâncați sau ce aveți să beți și nici [nu] vă îngrijorați!

30. Căci toate acestea neamurile lumii le caută [Ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητεῖ], dar

---

[122] Ca unul dintre crinii câmpului.

Tatăl vostru a știut că aveți nevoie de acestea [ὑμῶν δὲ ὁ Πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων].

31. Ci căutați Împărăția lui Dumnezeu [Πλὴν ζητεῖτε τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ] și toate acestea vi se vor adăuga vouă [καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν]!

32. Nu te teme, turmă mică [τὸ μικρὸν ποίμνιον]! Căci Tatăl vostru a binevoit [ὅτι εὐδόκησεν ὁ Πατὴρ ὑμῶν] să vă dea vouă Împărăția [δοῦναι ὑμῖν τὴν Βασιλείαν].

33. Vindeți averile voastre și dați milostenie! Făceți-vă vouă pungi neînvechite [βαλάντια μὴ παλαιούμενα], comoară nesecată în ceruri [θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς], unde hoțul nu se apropie [ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγίζει], nici molia [nu] o strică [οὐδὲ σὴς διαφθείρει]!

34. Căci unde este comoara voastră, acolo va fi și inima voastră.

35. Să fie mijloacele voastre încinse și luminătorii voștri aprinși!

36. Și voi: asemenea oamenilor așteptându-l pe domnul lor, când are să se întoarcă de la nunți [ἐκ τῶν γάμων], ca, venind și bătând [în ușă], numaidecât să-i deschidă lui.

37. Fericiți [sunt] robii aceia, pe care, domnul venind, îl [îi] va afla priveghind [γρηγοροῦντας]! Amin zic vouă, că se va încinge și-i va așeza pe ei [la masă] și, venind, le va sluji lor.

38. Și dacă are să vină în a doua strajă și [dacă] în a treia strajă are să vină și are să-i afle așa[123], fericiți sunt robii aceia.

39. Și aceasta să știți: că dacă a[r fi] știut stăpânul casei [în] care ceas vine hoțul, a[r fi] privegheat

---

[123] Dacă are să-i afle priveghind.

și nu a[r fi] lăsat să-i spargă casa lui [διορυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ]!

40. Așadar, și voi fiți pregătiți! Căci [în] care ceas nu gândiți vine Fiul omului”.

41. Și Petros I-a zis Lui: „Doamne, către noi zici parabola aceasta sau și către toți [ceilalți]?”.

42. Și Domnul a zis: „Oare cine este iconomul cel credincios și cel înțelept [ὁ πιστὸς οἰκονόμος καὶ φρόνιμος], pe care îl va pune domnul peste slujirea sa [ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ], [pentru] a da la vreme măsura de grâu [τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον]?

43. Fericit [este] robul acela, pe care, venind domnul său, îl va afla făcând așa[124].

44. Cu adevărat vă zic vouă, că peste toate averile sale îl va pune pe el.

45. Iar dacă are să zică robul acela în inima sa: «Întârzie domnul meu a veni», și are să înceapă a-i bate pe slujitori și pe slujitoare și a mânca și a bea și a se îmbăta,

46. va veni domnul robului aceluia în ziua [în] care nu se așteaptă [ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ] și în ceasul [în] [pe] care nu îl știe [καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει] și îl va tăia în două pe el [καὶ διχοτομήσει αὐτόν] și partea lui cu cei necredincioși o va pune [καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει].

47. Iar robul acela, care a știut voia domnului său, și [a trăit] nepregătindu-se și nici făcând către voia lui, va fi bătut [cu bătăile] cele multe [δαρήσεται πολλάς],

48. iar cel neștiind [voia sa], și făcând cele vrednice de bătăi [ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν], va fi bătut [cu] cele puține [δαρήσεται ὀλίγας]. Iar [la] tot căruia i s-a dat mult [Παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ], mult

---

[124] Îl va afla priveghind.

se va cere de la el [πολὺ ζητηθήσεται παρ᾽ αὐτου], și căruia i s-au încredințat mult[e] [καὶ ᾧ παρέθεντο πολύ], mult mai mult[e] se vor cere [de la] el [περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν].

49. Foc am venit să arunc întru [pe] pământ [Πῦρ ἦλθον βαλεῖν εἰς τὴν γῆν]. Și ce voiesc [καὶ τί θέλω], dacă acum a fost aprins [εἰ ἤδη ἀνήφθη]?

50. Și am botez să Mă botez [Βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι]. Și cum Mă țin [καὶ πῶς συνέχομαι], până când are să se împlinească [ἕως οὗ τελεσθῇ]?

51. Vi se pare că am venit să aduc pace pe pământ? Nu, vă zic vouă, ci împărțire [ἢ διαμερισμόν].

52. Căci vor fi de acum cinci într-o casă despărțiți, trei împotriva a doi și doi împotriva a trei.

53. Se va despărți tatăl împotriva fiului și fiul împotriva tatălui, mama împotriva fiicei și fiica împotriva mamei, soacra împotriva nurorii sale și nora împotriva soacrei sale".

54. Și [Iisus] le zicea și mulțimilor: „Când aveți să vedeți nor ridicându-se de la apusuri, numaidecât ziceți: «Vine furtună!», și se face așa.

55. Și când austrul [este] suflând, ziceți că: «Va fi zăduf!», și se face [așa].

56. Fățarnicilor, fața pământului și a cerului ați știut a încerca [δοκιμάζειν]! Dar vremea aceasta cum de nu o încercați [τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε]?

57. Și de ce nu judecați și din voi înșivă [ce este] drept [Τί δὲ καὶ ἀφ᾽ ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον]?

58. Căci precum mergi cu potrivnicul tău la stăpânitor, pe cale dă-ți silința să scapi de el! Ca nu cumva să te tragă la judecător și judecătorul să te dea temnicerului și temnicerul [ὁ πράκτωρ] să te arunce întru temniță.

59. Îți zic ție: Nu ai să ieși de acolo, până ce [nu] ai să plătești și cel din urmă ban [καὶ τὸν ἔσχατον λεπτὸν]”.

Capitolul 13

1. Și erau unii în acea vreme, vestindu-I Lui despre galileieni, al căror sânge Pilatos [ὧν τὸ αἷμα Πιλάτος] l-a amestecat cu jertfele lor [ἔμιξεν μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν].

2. Și Iisus, răspunzând, le-a zis lor: „Vi se pare că galileienii aceștia au fost [mai] păcătoși decât toți galileienii, pentru că acestea au pătimit?

3. Nu, vă zic vouă! Dar dacă nu aveți să vă pocăiți [ἀλλ᾽ ἐὰν μὴ μετανοῆτε], toți asemenea veți pieri [πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε].

4. Sau cei 18, peste care a căzut turnul în Siloam și i-a omorât pe ei, vi se pare că aceștia erau [mai] păcătoși decât toți oamenii care locuiesc în Ierusalim?

5. Nu, vă zic vouă! Dar dacă nu aveți să vă pocăiți, toți asemenea veți pieri".

6. Și [El] zicea [și] această parabolă: „Cineva avea un smochin sădit în via sa și a venit căutând rod în el și nu a găsit.

7. Și a zis către vier[125]: «Iată, de trei ani vin căutând rod în smochinul acesta și nu aflu! Taie-l pe el! Că acesta și pământul îl face neroditor».

8. Dar el, răspunzând, îi zice lui: «Doamne, lasă-l pe el și [în] acest an, până ce am să sap împrejurul său și am să pun gunoaie [κόπρια]!

9. [Asta] dacă are să facă rod. Dar dacă nu [va face], întru [vremea] ce vine îl vei tăia pe el»".

10. Și [Iisus] era învățând în una [dintre] sinagogi în ale sabaturilor [ἐν τοῖς σάββασιν],

---

[125] Viticultor.

11. și, iată, o femeie era având duh de neputință [πνεῦμα ἀσθενείας] de 18 ani și era gârbovită[126] și [trăia] neputând să se îndrepte în mod deplin!

12. Și Iisus, văzând-o pe ea, a chemat-o și i-a zis ei: „Femeie [Γύναι], ai fost eliberată de slăbiciunea ta [ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου]!”.

13. Și Și-a pus mâinile [asupra] ei și numaidecât s-a îndreptat și slăvea pe Dumnezeu.

14. Și conducătorul sinagogii, răspunzând, mâniat că Iisus a vindecat [în] sabat, zicea mulțimii: „Șase zile sunt în care se cuvine a se lucra! Așadar, în acestea venind, vindecați-vă! Și nu [în] ziua sabatului”.

15. Așadar, Domnul i-a răspuns lui și i-a zis: „Fățarnicilor, fiecare [dintre] voi nu dezleagă [în] sabat boul său sau asinul de la iesle și, ducându-l, îl adapă?

16. Dar aceasta, fiica lui Avraam fiind, pe care Satanas [ὁ Σατανᾶς] a legat-o, iată, de 18 ani, nu se cuvenea să se dezlege din legătura aceasta [în] ziua sabatului?”.

17. Și acestea zicând El, se rușinau toți cei care I s-au împotrivit Lui. Și toată mulțimea se bucura în[tru] toate cele slăvite care s-au făcut de către El.

18. Și [Iisus] zicea: „[Cu] ce este asemenea Împărăția lui Dumnezeu? Și [cu] ce o voi asemăna pe ea?

19. Asemenea este grăuntelui de muștar, pe care omul, luându-l, l-a pus întru grădina sa și a crescut și s-a făcut întru copac mare și păsările cerului s-a[u] cuibărit în[tru] ramurile sale”.

20. [Și] iarăși a zis: „[Cu] ce voi asemăna Împărăția lui Dumnezeu?

21. Asemenea este aluatului,

[126] Adusă de spate, încovoiată.

pe care femeia, luându-l, l-a ascuns întru făina cea de trei sata[127] [εἰς ἀλεύρου σάτα τρία]/ cea de trei măsuri de grâu, până ce s-a dospit toată".

22. Și [Iisus] umbla prin cetăți și sate învățând și călătorie făcând spre Ierusalim.

23. Și cineva I-a zis Lui: „Doamne, oare puțini [sunt] cei care se mântuie?". Iar El a zis către ei:

24. „Nevoiți-vă [Ἀγωνίζεσθε] să intrați prin poarta cea strâmtă [εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης]! Că mulți, vă zic vouă, vor căuta să intre și nu vor putea.

25. [Până] când are să se ridice stăpânul casei și are să încuie ușa, și aveți să începeți afară să stați și să bateți [în] ușă, zicând: «Doamne, doamne, deschide-ne nouă!». Și, răspunzând, vă va zice vouă: «Nu v-am știut pe voi [Οὐκ οἶδα ὑμᾶς]. De unde sunteți [πόθεν ἐστέ]?».

26. Atunci veți începe a zice: «Am mâncat înaintea ta și am băut și în drumurile cele largi ale noastre ai învățat».

27. Și vă va zice: «Vă zic vouă, nu v-am știut pe voi de unde sunteți! Depărtați-vă de la mine toți lucrătorii nedreptății [οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας]!».

28. Acolo va fi plânsul și scrâșnirea dinților, când aveți să vedeți pe Avraam și pe Isaac și pe Iacov și pe toți Profeții în Împărăția lui Dumnezeu, iar voi izgoniți afară.

29. Și vor veni de la răsărituri și [de la] apusuri, și [de la] miazănoapte și [de la] miazăzi și vor ședea în[tru] Împărăția lui Dumnezeu.

30. Și iată, sunt cei din urmă care vor fi cei dintâi și sunt cei dintâi care vor fi cei din urmă!".

31. În acea zi au venit unii [dintre] farisei, zicându-I Lui: „Ieși și pleacă de aici,

---

[127] Satonul [σάτον] fiind o măsură de grâu.

că Irodis voiește să Te omoare [Ἡρῴδης θέλει Σε ἀποκτεῖναι]!”.

32. Și [Iisus] le-a zis lor: „Mergând [Πορευθέντες], ziceți vulpii acesteia [εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ]: «Iată, scot demoni [Ἰδού, ἐκβάλλω δαιμόνια] și vindecări fac azi și mâine [καὶ ἰάσεις ἐπιτελῶ σήμερον καὶ αὔριον] și, [în] a treia [zi], Mă desăvârșesc [καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι]!»!

33. Dar Mi se cuvine [ca] astăzi și mâine [să vindec] și [după aceea] având a merge [la moarte], că nu se poate să piară Profet afară [de] Ierusalim [ὅτι οὐκ ἐνδέχεται Προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ].

34. Ierusalim[e] [Ἱερουσαλήμ], Ierusalim[e] [Ἱερουσαλήμ], cel care omori pe Profeți [ἡ ἀποκτένουσα τοὺς Προφήτας] și omori cu pietre pe cei trimiși către tine [καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν], de câte ori am voit să adun pe copiii tăi [ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου], precum găina pe puii ei sub aripi [ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν[128] ὑπὸ τὰς πτέρυγας], și nu ați voit [καὶ οὐκ ἠθελήσατε]!

35. Iată, vă voi lăsa vouă casa voastră pustie! Și vă zic vouă, că nu aveți să Mă vedeți până va veni [ziua] când aveți să ziceți: «Binecuvântat [este] Cel care vine în[tru] numele Domnului [Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου]!»”.

[128] Pentru că, deși νοσσιὰν e la singular, substantivul are sens de plural.

Capitolul 14

1. Și a fost când a intrat El întru casa unuia [dintre] conducătorii fariseilor, [în] sabat, să mănânce pâine, și ei erau pândindu-L pe El[129].

2. Și iată, un oarecare om era idropic [ὑδρωπικὸς][130] înaintea Lui!

3. Și Iisus, răspunzând, a zis către învățătorii de lege și [către] farisei, zicând: „Oare este îngăduit a vindeca [în] sabat [Εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεύειν]?".

4. Dar ei au tăcut. Și [Iisus], apucându-l, l-a vindecat pe el și l-a eliberat.

5. Și [El], răspunzând către ei, a zis: „Al căruia [dintre] voi [Τίνος ὑμῶν], fiul sau boul [υἱὸς ἢ βοῦς], va cădea întru fântână [εἰς φρέαρ ἐμπεσεῖται] și nu îl va trage numaidecât pe el în ziua sabatului?".

6. Și iar[ăși] nu au putut să-I răspundă Lui despre acestea.

7. Și zicea parabolă [παραβολήν] către cei chemați [πρὸς τοὺς κεκλημένους], văzând cum alegeau șederile cele dintâi [τὰς πρωτοκλισίας], zicând către ei:

8. „Când ai să fi chemat de către cineva la nuntă, să nu șezi întru șederea cea dintâi! Ca nu cumva să fie chemat de către el [μήποτε ᾖ κεκλημένος ὑπ᾽

---

[129] Ca să Îl prindă în cuvânt.

[130] Hidropic. Care suferă de de hidropizie, *cf.* http://www.dex.ro/hidropic. Iar hidropizia „este o acumulare anormală de lichid seros, prin diverse mecanisme, la nivelul unor cavități preformate (peritoneală, pleurală, pericardică), al unor compartimente din organism sau în țesutul conjunctiv", *cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Hidropizie.

αὐτου] [altcineva, care este] mai cinstit [decât] tine [ἐντιμότερός σου],

9. și, venind, cel [care și] pe tine și pe el [v-a] chemat, îți va zice ție: «Dă locul acestuia!». Și atunci ai să începi, cu rușine, a ține locul cel mai de pe urmă.

10. Ci, când ai să fi chemat, mergând, șezi întru locul cel mai de jos! Ca, [atunci] când are să vină cel care te-a chemat, să-ți zică ție: «Prietene, urcă mai sus!». Atunci îți va fi ție slava înaintea celor care stau împreună cu ție [tine].

11. Că[ci] tot cel care se înalță pe sine va fi smerit [Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται][de către Dumnezeu] și cel care se smerește pe sine va fi înălțat [καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται] [de către El]".

12. Și [Iisus] zicea și celui care L-a chemat pe El: „Când ai să faci prânz sau cină, nu-ți chema prietenii tăi, nici frații tăi, nici rudeniile tale, nici vecinii cei bogați! Ca nu cumva și ei să te cheme pe tine și să-ți fie ție răsplată.

13. Ci, când ai să faci ospăț, cheamă-i pe cei săraci, pe cei ologi, pe cei șchiopi, pe cei orbi!

14. Și fericit vei fi, că nu au să-ți răsplătească ție. Căci ți se va răsplăti ție [ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι] la învierea celor Drepți [ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν Δικαίων]".

15. Iar, auzind acestea, unul [dintre] cei care au șezut [la masă], I-a zis Lui: „Fericit [este cel] care va mânca pâine în[tru] Împărăția lui Dumnezeu!".

16. Iar El i-a zis lui: „Un om oarecare a făcut cină mare și i-a chemat pe cei mulți.

17. Și l-a trimis pe robul său [la] ceasul cinei să zică celor care au fost chemați: «Veniți [Ἔρχεσθε], că acum toate este [sunt] gata [ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστιν πάντα]!».

18. Și toți au început [Καὶ ἤρξαντο πάντες], unul câte unul [ἀπὸ μιᾶς], să-și ceară iertare [παραιτεῖσθαι]. Cel dintâi i-a zis lui: «Ogor am cumpărat și am nevoie să ies și să îl văd pe el. Rogu-te [ἐρωτῶ σε], ai [milă] iertându-mă [ἔχε με παρῃτημένον]!».

19. Și altul i-a zis: «Cinci perechi de boi am cumpărat și merg să-i probez pe ei! Rogu-te, ai [milă] iertându-mă!».

20. Și altul i-a zis: «[Cu] femeie m-am însurat [Γυναῖκα ἔγημα] și pentru aceasta nu pot să vin [καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν]».

21. Și venind robul acela, a vestit acestea domnului său. Atunci, urgisindu-se [ὀργισθεὶς] stăpânul casei, a zis robului său: «Ieși îndată întru străzile și aleile cetății [Ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως] și pe cei săraci și pe cei ologi și pe cei șchiopi și pe cei orbi adu-i aici!».

22. Și a zis robul: «Doamne [Κύριε], făcutu-s-a precum ai poruncit [γέγονεν ὡς ἐπέταξας] și încă [mai] este loc [καὶ ἔτι τόπος ἐστίν]!».

23. Și a zis domnul către rob: «Ieși întru căi și [la] ziduri [Ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμούς] și îndeamnă-i să intre [καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν], ca să se umple casa mea [ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκός μου]!»”.

24. Căci vă zic vouă, că niciunul [dintre] oamenii aceia care au fost chemați [nu] va gusta [din] cina Mea. Căci mulți sunt cei chemați [Πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί], dar puțini [sunt] cei aleși [ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί]”.

25. Și mergeau împreună cu El mulțimi multe! Și, întorcându-Se, a zis către ele:

26. „Dacă cineva vine către Mine și nu urăște pe tatăl său și pe mama și pe femeia și pe copiii și pe frații și pe surorile [sale], și încă și sufletul său, nu

poate a fi ucenicul Meu [οὐ δύναταί Μου μαθητὴς εἶναι].

27. Și oricine nu își poartă crucea sa [Καὶ ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ] și [nu] vine după Mine [καὶ ἔρχεται ὀπίσω Μου], nu poate a fi ucenicul Meu.

28. Căci cine dintre voi [Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν], cel care voiește să zidească un turn [ὁ θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι], stând mai întâi, nu socoate costul [οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην], dacă le are pe cele întru desăvârșire[a lucrului] [εἰ ἔχει τὰ εἰς ἀπαρτισμόν]?

29. Ca nu cumva, punând el temelia și neputând să-l termine, toți cei care îl văd să înceapă a-și bate joc de lui [el],

30. zicând, că «Acest om a început a zidi și nu a putut să termine».

31. Sau cine [este] împăratul, [care] mergând să se lupte [cu un] alt împărat întru război, stând mai întâi, nu se sfătuiește, dacă este cu putință cu zece mii să facă față celui cu douăzeci de mii venind asupra lui?

32. Iar dacă nu [poate], încă departe fiind el[131], solie trimițând [πρεσβείαν ἀποστείλας], cere cele pentru pace [ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην].

33. Așadar, astfel fiecare dintre voi, care nu se leapădă [cu] [de] toate averile sale [ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν], nu poate a fi ucenicul Meu.

34. Bună [este] sarea! Dar dacă sarea are să se facă fără gust [ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ], cu ce se va săra [ἐν τίνι ἀρτυθήσεται]?

35. Nici întru pământ, nici întru gunoi [nu] este bună, [ci] afară o leapădă pe ea.

---

[131] Împăratul cu armată superioară numeric.

Cel care are urechi a auzi [Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν], să audă [ἀκουέτω]!”.

Capitolul 15

1. Și erau apropiindu-se Lui [de El] toți vameșii și păcătoșii, [pentru] a-L auzi pe El.

2. Și cârteau fariseii și cărturarii, zicând că: „Acesta pe cei păcătoși îi primește și mănâncă [cu] ei”.

3. Și [Iisus] a zis către ei parabola aceasta, zicând:

4. „Cine [este] omul dintre voi având o sută de oi și pierzând una dintre ele, nu le lasă pe cele 99 în pustie și [nu] merge după cea pierdută, până are să o afle pe ea?

5. Și, aflând-o, o pune pe umerii săi, bucurându-se,

6. și, venind întru casă, cheamă împreună pe cei prieteni și pe vecini, zicându-le lor: «Bucurați-vă [cu] mine, că am aflat oaia mea cea pierdută!».

7. Vă zic vouă că așa bucurie va fi în cer pentru un păcătos pocăindu-se [Λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι], decât pentru cei 99 ai Drepților [de Drepți], care nu au nevoie de pocăință [ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα Δικαί-οις, οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσιν μετανοίας].

8. Sau care femeie având 10 drahme [δραχμὰς δέκα], dacă are să piardă o drahmă, nu aprinde luminătorul și [nu] mătură casa și [nu] o caută cu grijă, până are să o afle pe aceasta?

9. Și, aflând-o, cheamă împreună pe prietene și pe vecine, zicând: «Bucurați-vă [cu] mine, că am aflat drahma pe care am pierdut-o!».

10. Așa, vă zic vouă, bucurie se face înaintea Îngerilor lui Dumnezeu [Οὕτως, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν Ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ] pentru un

păcătos pocăindu-se [ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦν-
τι]".
11. Și [Iisus] a zis: „Un anume om avea doi fii
12. și a zis cel mai tânăr [dintre] ei tatălui [său]:
«Tată, dă-mi mie partea de avere care îmi aparține!».
Și [el] le-a împărțit lor avuția [sa].
13. Și nu după multe zile, adunând toate, fiul cel
mai tânăr s-a dus într-o țară departe și acolo și-a
risipit avuția sa, trăind desfrânat [ζῶν ἀσώτως].
14. Și cheltuind el toate, a fost foamete mare în
țara aceea și el a început a se lipsi.
15. Și, mergând, s-a lipit de unul [dintre] lo-
cuitorii țării aceleia și [acela] l-a trimis pe el întru
câmpurile sale [pentru] a paște porcii [βόσκειν χοί-
ρους].
16. Și poftea să-și umple pântecele său [Καὶ
ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ] de roșcovele pe
care le mâncau porcii [ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον
οἱ χοῖροι], dar nimeni [nu-i] dădea lui [καὶ οὐδεὶς
ἐδίδου αὐτῷ][din ele].
17. Însă, venindu-și întru sine [εἰς ἑαυτὸν ἐλ-
θὼν], a zis: «Câți lucrători cu ziua ai tatălui meu sunt
îmbelșugați de pâini [Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου
περισσεύουσιν ἄρτων], iar eu pier [aici cu] foamea
[ἐγὼ δὲ λιμῷ ἀπόλλυμαι]?
18. Ridicându-mă, mă voi duce către tatăl meu
și îi voi zice lui: <Tată [Πάτερ], am păcătuit înspre
cer [ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν] și înaintea ta [καὶ ἐνώ-
πιόν σου]
19. și nu mai sunt vrednic să fiu numit fiul tău
[καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου]! Fă-mă ca
pe unul [dintre] lucrătorii tăi cu ziua!>».
20. Și, ridicându-se, a mers către tatăl său. Și
încă fiind el mult depărtat [Ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν
ἀπέχοντος], l-a văzut pe el tatăl său [εἶδεν αὐτὸν ὁ

πατὴρ αὐτοῦ] și i s-a făcut milă [καὶ ἐσπλαγχνίσθη] [de el] și [καὶ], alergând [δραμὼν], a căzut pe gâtul său [ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ] și l-a sărutat pe el [καὶ κατεφίλησεν αὐτόν].

21. Și fiul i-a zis lui: «Tată, am păcătuit înspre cer și înaintea ta și nu mai sunt vrednic să fiu numit fiul tău!».

22. Și a zis tatăl către robii săi: «Aduceți stola[132]/veșmântul cel dintâi și îmbrăcați-l pe el [Ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν]! Și dați-i inel întru mâna sa [καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ] și sandale întru picioare [καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας]!

23. Și, aducând vițelul cel îngrășat [καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν], înjunghiați-l [θύσατε], și, mâncând [καὶ φαγόντες], să ne veselim [εὐφρανθῶμεν]!

24. Că acest fiu al meu mort era și a înviat [ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησεν] și pierdut era și a fost aflat [καὶ ἀπολωλὼς ἦν καὶ εὑρέθη]». Și au început a se veseli.

25. Iar fiul lui cel mai mare era în câmp și, venind, când s-a apropiat de casă, a auzit muzică și jocuri [ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χορῶν].

26. Și, chemându-l pe unul [dintre] slujitori, întreba ce ar fi acestea [ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα].

27. Iar el i-a zis lui că «Fratele tău vine [a venit] [Ὁ ἀδελφός σου ἥκει] și a înjunghiat tatăl tău vițelul cel îngrășat, că sănătos l-a primit pe el [ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν]».

28. Și s-a urgisit și nu voia să intre [Ὠργίσθη δέ, καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν]. Așadar, tatăl său, ieșind, îl ruga pe el [παρεκάλει αὐτόν].

---

[132] Veșmântul lung de lână. A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Stola.

29. Iar el, răspunzând, a zis tatălui [său]: «Iată [Ἰδού], de atâția ani îți slujesc ție [τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι] și niciodată porunca ta [nu] am trecut [καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον], iar mie niciodată [nu] mi-ai dat un ied [καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον], ca să mă veselesc cu prietenii mei [ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ]!

30. Dar când fiul tău acesta, care a mâncat avuția ta cu curvele [ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν], a venit, ai înjunghiat lui vițelul cel îngrășat».

31. Iar el i-a zis lui: «Copile [Τέκνον], tu totdeauna ești cu mine [σὺ πάντοτε μετ᾽ ἐμοῦ εἶ] și toate cele ale mele ale tale este [καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν] [sunt]!

32. Dar să ne veselim și să ne bucurăm se cuvenea, că[ci] fratele tău acesta mort era și a înviat și pierdut era și a fost aflat»”.

Capitolul 16

1. Și zicea și către Ucenicii Săi: „Era un oarecare om bogat, care avea un iconom [οἰκονόμον] și acesta a fost învinuit lui ca risipind avuțiile sale.

2. Și, chemându-l pe el, i-a zis lui: «Ce [este] aceasta[, pe care] o aud despre tine? Dă seamă de iconomia ta [Ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου]! Căci nu vei mai putea încă a fi iconom [οἰκονομεῖν]».

3. Și iconomul și-a zis în[tru] sine: «Ce am să fac, că[ci] domnul meu ia iconomia de la mine? A săpa nu pot, a cerși mi-e rușine.

4. Am știut [știu] ce să fac, ca, [până] când am să fiu înlăturat [din] iconomie, să mă [mai] primească pe mine întru casele lor[133]!».

5. Și chemând [câte] unul, pe fiecare [dintre] datornicii domnului său, îi zicea primului: «Cu cât ești dator domnului meu?».

6. Iar el a zis: «100 bati[134] de ulei [Ἑκατὸν βάτους ἐλαίου]». Și [el] i-a zis lui: «Primește scrisoarea ta și, așezându-te, scrie repede 50!».

7. Apoi i-a zis altuia: «Dar tu cu cât ești dator?». Și el a zis: «100 cori[135] de grâu [Ἑκατὸν κόρους σίτου]». Și [el] îi zice lui: «Primește scrisoarea ta și scrie 80!».

8. Și domnul l-a lăudat pe iconomul nedreptății [τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας], că[ci] cu înțelepciune a făcut. Că[ci] fiii veacului acestuia [ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ

---

[133] Să mă mai primească în casele lor, după ce nu voi mai fi iconom.

[134] Un βάτος [batos] era măsura de 21, 5 litri, *cf. Friberg Greek Lexicon*, 4.665, apud BW 10.

[135] Un κόρος [coros] era măsura de aproximativ 390 de kg, *cf. Friberg Greek Lexicon*, 16.477, apud BW 10.

αἰῶνος τούτου] sunt mai înțelepți întru neamul lor decât fiii luminii [φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσίν].

9. Iar Eu vă zic vouă: Faceți-vă vouă prieteni din mamonas[136] al nedreptății [Ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας], ca, [atunci] când aveți să vă sfârșiți, să vă primească pe voi întru corturile cele veșnice [τὰς αἰωνίους σκηνάς]!

10. Cel credincios în foarte puțin și în[tru] mult este credincios [Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστιν], iar cel nedrept în foarte puțin și în[tru] mult este nedrept [καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν].

11. Așadar, dacă în[tru] mamonas cel nedrept nu ați fost credincioși, pe cea adevărată cine v-o va crede vouă [τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει]?

12. Iar dacă în[tru] cel străin nu ați fost credincioși, pe a voastră cine v-o va da vouă [τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει]?

13. Niciun slujitor [nu] poate a sluji [la] doi domni. Căci, sau pe unul îl va urî și pe celălalt îl va iubi, sau de unul va ține și pe celălalt îl va disprețui. Nu puteți a sluji lui Dumnezeu și lui mamonas".

14. Și auzeau acestea toate și fariseii, iubitori de arginți fiind [φιλάργυροι ὑπάρχοντες], și își băteau joc de El.

15. Și [El] le-a zis lor: „Voi sunteți cei care vă îndreptați[137] pe voi înșivă înaintea oamenilor [Ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων], dar Dumnezeu cunoaște inimile voastre [ὁ δὲ Θεὸς

---

[136] Μαμωνᾶς [Mamonas] era zeul sirian al bogăției, înțeles în Scriptură ca fiind *banii* [Mt. 6, 24; Lc. 16, 9], *cf. Friberg Greek Lexicon*, 17.736, apud BW 10.

[137] Care vă prezentați ca oameni „Drepți" înaintea celorlalți, mimând viața curată.

γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν]. Că[ci mintea] cea înălțată[138] în[tru] oameni [ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν], urâciune [este] înaintea lui Dumnezeu [βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ].

16. Legea și Profeții [au fost] până la Ioannis [Ὁ Νόμος καὶ οἱ Προφῆται ἕως Ἰωάννου][139]. De atunci Împărăția lui Dumnezeu se binevestește [ἀπὸ τότε ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζεται] și tot [omul] întru aceea se silește[140] [καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται].

17. Iar mai ușor este [ca] cerul și pământul să treacă [Εὐκοπώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν], decât un punct al legii să cadă [ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν[141] πεσεῖν].

18. Tot cel care își lasă femeia lui și se însoară [cu] alta preacurvește[142] și tot cel care se însoară [cu] cea lăsată de bărbat[143] preacurvește.

19. Și era un oarecare om bogat și se îmbrăca [în] porfiră [πορφύραν][144] și [în] visson [βύσσον][145], veselindu-se în fiecare zi în mod strălucit [εὐφραινόμενος καθ᾽ ἡμέραν λαμπρῶς].

20. Și era un oarecare sărac, [cu] numele Lazaros [Λάζαρος], care zăcea la ușa lui,

---

[138] Mintea care are „o foarte bună” părere despre ea însăși. Care își imaginează lucruri false despre sine.

[139] Până la Sfântul Ioannis Botezătorul.

[140] Se luptă cu sine, se nevoiește pentru curățirea, luminarea și sfințirea lui.

[141] Κεραία [cherea] înseamnă *un mic corn*. Corn de animal. La modul figurat: orice semn diacritic, *cf. Friberg Greek Lexicon*, 15.927, apud BW 10.

[142] Săvârșește un adulter.

[143] Cu cea divorțată.

[144] În purpură. În veșminte de culoare roșie-închisă care bate în violet, *cf.* http://www.dex.ro/porfiră.

[145] Veșminte din pânză fină de in, *cf. Friberg Greek Lexicon*, 5.104, apud BW 10.

fiind acoperit cu răni [ἡλκωμένος],

21. și poftind să se sature din fărâmiturile care cad [cădeau] de la masa celui bogat. Dar și câinii [ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες], venind [ἐρχόμενοι], lingeau rănile lui [ἀπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ].

22. Și a fost să moară saracul [Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχόν][146] și să fie dus el de către Îngeri [καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν Ἀγγέλων] întru sânul lui Avraam [εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ]. Și a murit și cel bogat și a fost îngropat.

23. Și în[tru] Iad [Καὶ ἐν τῷ ᾍδῃ], ridicându-și ochii săi [ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ][147], fiind în chinuri [ὑπάρχων ἐν βασάνοις], l-a văzut pe Avraam de departe [ὁρᾷ τὸν Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν] și pe Lazaros în sânurile sale [καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ].

24. Și el, strigând, a zis: „Părinte Avraam[e] [Πάτερ Ἀβραάμ], miluiește-mă [ἐλέησόν με], și trimite pe Lazaros [καὶ πέμψον Λάζαρον] ca să înmoaie vârful degetului său [în] apă [ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος] și să răcorească limba mea [καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου]! Că[ci] sunt chinuit în văpaia aceasta [ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ]”.

25. Și a zis Avraam: „Copile [Τέκνον], adu-ți aminte că tu ai primit cele bune ale tale în viața ta [μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου] și Lazaros, de asemenea, pe cele rele [καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά]! Iar acum, aici, [el] este mângâiat [νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται], iar tu ești chinuit [σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι].

26. Și peste toate acestea [Καὶ ἐπὶ πᾶσιν τούτοις], între noi și voi prăpastia cea mare a fost întărită [μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστή-

---

[146] Cu sensul: și el a murit.

[147] Ochii sufletului său.

ρικται], ca cei care vor să treacă de aici la voi să nu poată [ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται], nici cei de acolo la noi să treacă [μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν]".

27. Și a zis: „Atunci te rog, Părinte, ca să-l trimiți pe el[148] întru casa tatălui meu!

28. Căci am 5 frați. Ca să le mărturisească lor, ca să nu vină și ei întru locul acesta de chin [εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου]".

29. [Și] Avraam îi zice lui: „Au [Ἔχουσιν] pe Mosis[149] [Μωσῆς[150]] și pe Profeți [καὶ τοὺς Προφήτας]. Să asculte de ei [ἀκουσάτωσαν αὐτῶν]!".

30. Dar el a zis: „Nu, Părinte Avraam[e] [Οὐχί, Πάτερ Ἀβραάμ]! Ci [ἀλλ᾽], dacă cineva dintre cei morți are să se ducă la ei [ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς], se vor pocăi [μετανοήσουσιν]".

31. Iar [Avraam] i-a zis lui: „Dacă pe Mosis și pe Profeți nu îi ascultă [Εἰ Μωσέως[151] καὶ τῶν Προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν], [nu] vor crede nici dacă cineva are să învie din morți [οὐδέ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται]".

---

[148] Pe Sfântul Lazaros.

[149] Variantă a lui *Moisis*.

[150] Forma de N. Pentru că în text era forma de Ac. Μωσέα. Și am prezentat forma de nominativ pentru ca să arăt că nu avem de-a face cu varianta *Moisis* [Μωϋσῆς], ci cu varianta *Mosis* [Μωσῆς].

[151] Forma de G a lui Mosis.

Capitolul 17

1. Și a zis către Ucenicii [Săi]: „[Cu] neputință este să nu vină poticnirile [Ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα], dar vai [aceluia] prin care [ele] vine [οὐαὶ δὲ δι᾽ οὗ ἔρχεται] [vin]!

2. Mai bine îi este [i-ar fi] lui [Λυσιτελεῖ αὐτῷ], dacă piatra de moară cea măgărească[152] [εἰ μύλος ὀνικὸς] zace [ar zăcea] împrejurul gâtului său [περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ] și a fost [ar fi] aruncat întru mare [καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν], decât ca să poticnească pe unul [dintre] cei mici ai acestora [ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων].

3. Luați aminte [la] voi înșivă [Προσέχετε ἑαυτοῖς]! Iar dacă fratele tău are să păcătuiască față de tine [Ἐὰν δὲ ἁμάρτῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου], mustră-l lui [ἐπιτίμησον αὐτῷ][pe el]! Și dacă are să se pocăiască [καὶ ἐὰν μετανοήσῃ], iartă-i lui [ἄφες αὐτῷ]!

4. Iar dacă de șapte ori pe zi are să păcătuiască față de tine și [tot] de șapte ori pe zi are să se întoarcă, zicând: «Mă pocăiesc [Μετανοῶ] [pentru ce ți-am făcut][!]», îi vei ierta lui”.

5. Și Apostolii I-au zis Domnului: „Adaugă-ne nouă credință [Πρόσθες ἡμῖν πίστιν]!”.

6. Iar Domnul a zis: „Dacă aveți [ați fi avut] credință ca un grăunte de muștar [Εἰ ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως], ziceați [ați fi zis] dudului acestuia [ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ]: «Dezrădăcinează-te

---

[152] Piatra de moară cea măgărească [μύλος ὀνικὸς], adică cea acționată de puterea unui măgar. Căci măgarul era cel care învârtea roata pentru a măcina.

[Ἐκριζώθητι]și sădește-te în mare [καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ]!», și a ascultat vouă [καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν] [și v-ar fi ascultat pe voi].

7. Și cine dintre voi, având un rob arând sau păscând, care, venind [el] din câmp, îi va zice numaidecât: «Venind, șezi [la masă]!»?

8. Ci [oare] nu îi va zice lui: «Gătește-mi ce [trebuie] să mănânc și, încingându-te, slujește-mi mie, până am să mănânc și să beau! Și după acestea vei mânca și vei bea [și] tu»?

9. Nu are [dă] har robului aceluia [Μὴ χάριν ἔχει τῷ δούλῳ ἐκείνῳ], că a făcut cele pe care i le-a poruncit [ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα]? Nu Mi se pare [că va face aceasta][!]

10. Așa și voi [Οὕτως καὶ ὑμεῖς], când aveți să faceți toate [cele] pe care vi le-am poruncit vouă [ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν], ziceți că: «Robi netrebnici suntem [Δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν], că[ci] pe care suntem [eram] datori să le facem, le-am făcut [ὅτι ὃ ὀφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν]»".

11. Și a fost când să meargă El întru Ierusalim și El trecea prin mijlocul Samariei și al Galileii.

12. Și intrând El într-un sat oarecare, L-au întâmpinat Lui [pe El] 10 bărbați leproși [δέκα λεπροὶ ἄνδρες], care au stat la depărtare.

13. Și ei au ridicat glasul, zicând: „Iisuse [Ἰησοῦ], Stăpâne [Ἐπιστάτα], miluiește-ne pe noi [ἐλέησον ἡμᾶς]!".

14. Și, văzându-i, le-a zis lor: „Mergând [Πορευθέντες], arătați-vă pe voi înșivă preoților [ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσιν]!". Și a fost, când a merge [au mers] ei, [că] s-au curățit.

15. Iar unul dintre ei [Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν], văzând că a fost vindecat [ἰδὼν ὅτι ἰάθη], s-a întors [ὑπέσ-

τρεψεν], cu glas mare slăvindu-L pe Dumnezeu [μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν].

16. Și a căzut cu fața la picioarele Sale [καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας Αὐτοῦ], mulțumindu-I Lui [εὐχαριστῶν Αὐτῷ]. Și acela era samaritis [σαμαρείτης].

17. Și Iisus, răspunzând, a zis: „Nu zece au fost curățiți [Οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν]? Dar cei nouă unde [Οἱ δὲ ἐννέα ποῦ][sunt]?!

18. Nu au fost aflați [niciunul] întorcându-se [Οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες], [ca] să dea slavă lui Dumnezeu [δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ], afară de străinul acesta [εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος]?!!”.

19. Și [Iisus] i-a zis lui[153]: „Ridicându-te [Ἀναστὰς], mergi [πορεύου]! Credința ta te-a mântuit [ἡ πίστις σου σέσωκέν σε]”.

20. Și întrebat [fiind], de către farisei, când vine Împărăția lui Dumnezeu [πότε ἔρχεται ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ], le-a răspuns lor și a zis: „Împărăția lui Dumnezeu nu vine [Οὐκ ἔρχεται ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ] cu scrutare [μετὰ παρατηρήσεως].

21. Și nici [nu] vor zice: «Iată aici!» sau «Iată acolo!». Căci [Ἰδοὺ], iată [γάρ], Împărăția lui Dumnezeu este înăuntru vostru [ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν]!”.

22. Și a zis către Ucenicii [Săi]: „Vor veni zile [Ἐλεύσονται ἡμέραι], când veți pofti să vedeți una [dintre] zilele Fiului omului [ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν], și nu o veți vedea [καὶ οὐκ ὄψεσθε].

23. Și vă vor zice vouă: «Iată aici!» sau «Iată acolo!». Să nu mergeți [cu ei], nici să-i urmați.

24. Căci precum fulgerul [Ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ], fulgerând [ἡ ἀστράπτουσα],

---

[153] Samaritisului vindecat de lepră.

din cel de sub cer întru cel de sub cer strălucește [ἐκ τῆς ὑπ᾽ οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ᾽ οὐρανὸν λάμπει], așa va fi [și] Fiul omului în ziua Sa [οὕτως ἔσται ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ Αὐτοῦ].

25. Dar [δὲ], mai întâi [πρῶτον], este de trebuință [ca] El să pătimească multe [δεῖ Αὐτὸν πολλὰ παθεῖν] și să fie aruncat afară de neamul acesta [καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης].

26. Și precum a fost în zilele lui Noe, așa va fi și în zilele Fiului omului.

27. Mâncau, beau, se însurau, se măritau, până [în] ce zi a intrat Noe întru arcă și a venit potopul și au pierit toți.

28. La fel și precum a fost în zilele lui Lot: mâncau, beau, cumpărau, vindeau, sădeau, zideau case.

29. Dar, [în] ce zi a ieșit Lot din Sodome [ἀπὸ Σοδόμων], a plouat foc și pucioasă din cer [ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ᾽ οὐρανοῦ] și au pierit toți.

30. [Iar] ca acestea va [vor] fi [κατὰ ταῦτα ἔσται] [și în] ce zi Fiul omului Se descoperă [ᾗ ἡμέρᾳ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται] [Se va descoperi pe Sine].

31. În ziua aceea, care va fi pe acoperiș și vasele lui [vor fi] în casă, să nu coboare să le ia pe ele! Și, la fel, cel [care este] în câmp, să nu se întoarcă înapoi!

32. Aduceți-vă aminte de femeia lui Lot!

33. Care are să caute să-și mântuie sufletul său [Ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι], [acela] îl va pierde pe el [ἀπολέσει αὐτήν], iar care are să-l piardă pe el [καὶ ὃς ἐὰν ἀπολέσῃ αὐτὴν], [acela] îl va ține viu pe el [ζῳογονήσει αὐτήν].

34. Vă zic vouă, [în] acea noapte vor fi doi într-un pat: unul va fi luat și celălalt va fi lăsat.

35. Două vor fi măcinând împreună: una va fi luată și cealaltă va fi lăsată”.

36.

37. Și, răspunzând, [Ucenicii] Îi zic Lui: „Unde [va fi aceasta], Doamne?”. Iar El le-a zis lor: „Unde [va fi] trupul [Ὅπου τὸ σῶμα], acolo vor fi adunați [și] vulturii [ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί]”.

Capitolul 18

1. Și [Iisus] zicea [a zis] lor și o parabolă, către [că] se cuvine a se ruga pururea și a nu obosi,

2. zicând: „Un judecător oarecare era într-o anume cetate, de Dumnezeu netemându-se [τὸν Θεὸν μὴ φοβούμενος] și de om nerușinându-se [καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος].

3. Dar era în cetatea aceea [și] o văduvă și [aceasta] venea la el, zicând: «Răzbună-mă dinspre dușmanul meu [Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου]!».

4. Și [judecătorul] nu a voit multă vreme [să o asculte]. Dar, după acestea[154], [judecătorul] a zis în[tru] sine: «Iar dacă de Dumnezeu nu mă tem [Εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ φοβοῦμαι] și de om nu mă rușinez [καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι],

5. cel puțin pentru [că] îmi pricinuiește osteneală văduva aceasta [διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτη], o voi răzbuna pe ea [ἐκδικήσω αὐτήν], ca să nu mă supere venind [până] în[tru] sfârșit [ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑποπιάζῃ με]»".

6. Și Domnul a zis: „Auziți ce zice judecătorul nedreptății [ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας]?

7. Dar Dumnezeu [oare] nu are să facă răzbunare celor aleși ai Săi [Ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν Αὐτοῦ], care strigă către El ziua și noaptea [τῶν βοώντων πρὸς Αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτός], și [Care are] îndelungă-răbdare în[tru] ei [καὶ μακροθυμῶν ἐπ᾽ αὐτοῖς]?

8. Vă zic vouă că va face răzbunarea lor în grabă [Λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει].

---

[154] După repetatele veniri la el ale văduvei.

Însă Fiul omului [Πλὴν ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου], [când are] să vină [ἐλθὼν][155], oare va afla credință pe pământ [ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς]?”.

9. Și a zis către unii, care au nădăjduit în ei înșiși că sunt „Drepți” și care îi disprețuiesc [disprețuiau] pe ceilalți, parabola aceasta:

10. „Doi oameni s-au urcat întru templu [ca] să se roage. Unul [era] fariseu, iar celălalt [era] vameș.

11. Fariseul, stând către sine [σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν], acestea se ruga: «Dumnezeu[le] [Ὁ Θεός], Îți mulțumesc Ție că nu sunt ca ceilalți oameni [εὐχαριστῶ Σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων], [ca] cei lacomi, [ca] cei nedrepți, [ca] preacurvarii sau ca și acest vameș [ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης]!

12. Postesc de două ori pe sabat [Νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου[156]], dau zeciuială [din] toate câte câștig [ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι]».

13. Iar vameșul, departe stând [μακρόθεν ἑστὼς], nu voia nici [măcar] ochii să-i ridice spre cer [οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι], ci bătea întru pieptul său [ἀλλ᾽ ἔτυπτεν εἰς τὸ στῆθος αὐτου], zicând: «Dumnezeu[le] [Ὁ Θεός], fii milostiv mie [ἱλάσθητί μοι], celui păcătos [τῷ ἁμαρτωλῷ]!».

14. Vă zic vouă, că acesta[157] a coborât îndreptat întru casa sa decât acela[158] [κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖνος]. Că[ci] tot cel care se înalță pe sine va fi smerit [ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν

---

[155] La a doua Sa venire.

[156] De două ori între două sabaturi sau de două ori pe săptămână.

[157] Acesta din urmă, vameșul.

[158] În comparație cu celălalt, cu fariseul.

ταπεινωθήσεται][159], iar cel care se smerește pe sine va fi înălțat [ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται]”[160].

15. Și Îi aduceau Lui și prunci [Προσέφερον δὲ Αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη], ca de ei să Se atingă [ἵνα αὐτῶν ἅπτηται]. Iar Ucenicii, văzându-i, îi certau lor [pe ei][161].

16. Dar Iisus, chemându-i pe ei, a zis: „Lăsați copiii să vină către Mine [Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός Με] și nu-i opriți pe aceștia [καὶ μὴ κωλύετε αὐτά]! Căci asemenea acestora este Împărăția lui Dumnezeu [τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ].

17. Amin zic vouă [Ἀμὴν λέγω ὑμῖν], cine nu are să primească Împărăția lui Dumnezeu precum copilul [ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον], nu are să intre întru ea [οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν]”.

18. Și L-a întrebat pe El un stăpânitor, zicând: „Învățătorule cel bun [Διδάσκαλε ἀγαθέ], ce făcând [eu] voi moșteni viața cea de veci [τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω]?”.

19. Și Iisus i-a zis lui: „De ce pe Mine [Mie] Îmi zici [că sunt] bun [Τί Με λέγεις ἀγαθόν]? Nimeni [nu este] bun [Οὐδεὶς ἀγαθός], afară de unul [εἰ μὴ εἷς], Dumnezeu [ὁ Θεός].

20. Ai cunoscut poruncile: Să nu preacurvești, să nu omori, să nu furi, să nu mărturisești mincinos, cinstește pe tatăl tău și pe mama ta?!”.

21. Și el a zis: „Pe acestea toate le-am păzit din tinerețea mea”.

---

159 Va fi smerit de Dumnezeu.

160 Va fi înălțat de către El. Adică va fi arătat că e Sfântul Său.

161 Îi certau pe cei care aduceau prunci la El.

22. Iar Iisus, auzind acestea, i-a zis lui: „Încă una îți lipsește ție! Vinde toate câte ai și împarte celor săraci și vei avea comoară în cer și vino, urmează-Mi Mie!”.

23. Iar el, auzind acestea, s-a făcut foarte întristat [περίλυπος ἐγένετο], căci era foarte bogat [ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα].

24. Și Iisus, văzându-l pe el făcându-se foarte întristat, a zis: „Cum cu anevoie vor intra [Πῶς δυσκόλως εἰσελεύσονται], cei având averi [οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες], întru Împărăția lui Dumnezeu [εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ]?

25. Căci mai ușor îi este cămilei să intre [Εὐκοπώτερον γάρ ἐστιν κάμηλον εἰσελθεῖν] prin urechile acului [διὰ τρυμαλιᾶς ῥαφίδος] decât cel bogat să intre [ἢ πλούσιον εἰσελθεῖν] întru Împărăția lui Dumnezeu [εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ]”.

26. Iar cei care au auzit, au zis: „Și cine poate să se mântuie?”.

27. Iar El a zis: „Cele cu neputință la oameni [Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις] este [sunt] cu putință la Dumnezeu [δυνατά ἐστιν παρὰ τῷ Θεῷ]”.

28. Și Petros a zis: „Iată, noi am lăsat toate și Ți-am urmat Ție!”.

29. Și El le-a zis lor: „Amin zic vouă, că nimeni [nu] este care a lăsat casă sau părinți sau frați sau femeie sau copii pentru Împărăția lui Dumnezeu

30. [și] care nu are să primească pe cele de multe ori mai multe în vremea aceasta [ὃς οὐ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ] și [καὶ], în veacul cel viitor [ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ], viața cea veșnică [ζωὴν αἰώνιον]”.

31. Și, luându-i pe cei 12, [Iisus] a zis către ei: „Iată, ne urcăm întru Ierusalim și va fi împlinită [vor

fi împlinite] toate cele care au fost scrise prin Profeți Fiului omului[162]!

32. Căci va fi dat neamurilor și va fi batjocorit și va fi chinuit și va fi scuipat

33. și, biciuindu-L, Îl vor omorî pe El. Și a treia zi va învia”.

34. Și ei nimic [din] acestea [nu] au înțeles [Καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν] și era cuvântul acesta ascuns de ei [καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ᾽ αὐτῶν] și nu le cunoșteau pe cele care se grăiesc [καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα].

35. Și a fost, când să Se apropie El întru Ieriho [Ἰεριχώ], [că] un oarecare orb ședea lângă cale cerșind [προσαιτῶν].

36. Și, auzind mulțime trecând, întreba: „Ce [oare] să fie aceasta?”.

37. Și i-au vestit lui că „Iisus Nazoreosul [Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος] trece”.

38. Și a strigat, zicând: „Iisuse [Ἰησοῦ], fiule al lui David [υἱὲ Δαυίδ], miluiește-mă [ἐλέησόν με]!”.

39. Și cei care merg înainte îl certau lui [cei care mergeau înainte îl certau pe el] [Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ] ca să tacă [ἵνα σιωπήσῃ]. Dar el [cu] mult mai mult striga [αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν]: „Fiule al lui David, miluiește-mă!”.

40. Iar Iisus, stând [în loc][163], a poruncit să-l aducă pe el către Sine. Și [orbul], apropiindu-se de El, [Iisus] l-a întrebat pe el,

41. zicând: „Ce voiești să-ți fac ție [Τί σοι θέλεις ποιήσω]?”. Iar el a zis: „Doamne [Κύριε], ca să văd [ἵνα ἀναβλέψω]!”.

42. Și Iisus i-a zis lui: „Vezi [Ἀνάβλεψον]! Credința ta te-a mântuit pe tine [ἡ πίστις σου

---

[162] Despre Fiul omului.

[163] Oprindu-Se.

σέσωκέν σε]”.

43. Și numaidecât a văzut și Îi urma Lui, slăvind pe Dumnezeu. Și tot poporul, văzând [aceasta], a dat laudă lui Dumnezeu.

Capitolul 19

1. Și [Iisus], intrând, trecea prin Ieriho [Ἰεριχώ].

2. Și iată, [era acolo] un bărbat numindu-se [cu] numele Zacheos [Ζακχαῖος]! Și acesta era cel dintâi vameș [ἀρχιτελώνης] [întâiul între vameși] și el era bogat.

3. Și căuta să vadă cine este Iisus, și nu putea de mulțime, că[ci] era mic [cu] statura [ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν] [de statură].

4. Și, alergând [mai] înainte, s-a urcat în[tr-un] sicomorea [συκομωραία][164], ca să-L vadă pe El. Că[ci] pe acolo avea să treacă.

5. Și cum a ajuns în loc[ul acela], căutând[165] Iisus, l-a văzut pe el și a zis către el: „Zachee [Ζακχαῖε], grăbind[u-te], coboară [σπεύσας κατάβηθι]! Căci astăzi în casa ta Mi se cuvine să rămân [σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ Με μεῖναι]”.

6. Și, grăbind[u-se], a coborât și L-a primit pe El bucurându-se.

7. Și, văzându-i, toți cârteau [πάντες διεγόγγυζον], zicând că „Lângă omul cel păcătos a intrat[166] să poposească [Παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι]”.

8. Dar Zacheos, stând, a zis către Domnul: „Iată [Ἰδού], cele jumătate ale averilor mele [τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου], Doamne [Κύριε], le dau săracilor [δίδωμι τοῖς πτωχοῖς]! Și dacă pe al cuiva [de la] cineva l-am smuls [καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα], îl dau înapoi împătrit [ἀποδίδωμι τετραπλοῦ]”.

---

[164] Forma de nominativ a cuvântului. A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Ficus_sycomorus.

[165] Privind în sus.

[166] Cu referire la Domnul.

9. Iar Iisus a zis către el că „Astăzi s-a făcut mântuirea casei acesteia [Σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο], pentru că și el este fiul lui Avraam [καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν].

10. Căci Fiul omului a venit să caute [Ἦλθεν γὰρ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι] și să mântuie pe cel care a fost pierdut [καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός]".

11. Și auzind ei acestea, [Iisus] adăugând, a zis parabolă. Pentru că El aproape a fi [era] de Ierusalim și acestora li se părea că numaidecât este a se arăta Împărăția lui Dumnezeu [καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι].

12. Așadar a zis: „Un oarecare om de bun neam a mers într-o țară departe [ca] să-și ia sieși împărăție și [apoi] să se întoarcă.

13. Și chemând 10 robi ai săi, le-a dat lor 10 m[i]ne[167] [δέκα μνᾶς][168] și a zis către ei: «Neguțătoriți până vin[169] [Πραγματεύσασθε ἕως ἔρχομαι]!».

14. Dar cetățenii lui îl urau pe el [Οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτόν] și au trimis solie după el [καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ], zicând: «Nu voim pe acesta să împărățească peste noi [Οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ᾽ ἡμᾶς]».

15. Și a fost, când s-a întors el, luând împărăția, și [că] [le-]a zis [lor] să-i cheme lui pe robii aceia, cărora le-a dat argintul [οἷς ἔδωκεν τὸ ἀργύριον], ca să cunoască cine ce a neguțătorit [ἵνα γνῷ τίς τί διεπραγματεύσατο].

16. Și a venit cel dintâi, zicând:

---

[167] De la N. pl. μναῖ, *cf.* https://el.wiktionary.org/wiki/μνᾶ.

[168] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Mina_(unit).

[169] Până când Mă întorc.

«Doamne [Κύριε], m[i]na ta a câștigat în plus 10 m[i]ne [ἡ μνᾶ σου προσειργάσατο δέκα μνᾶς]!».

17. Și [el] i-a zis lui: «Bine [Εὖ], robule cel bun [ἀγαθὲ δοῦλε]! Că în[tru] cel mai puțin ai fost cel credincios [ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου], fii având putere peste 10 cetăți [ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων]!».

18. Și a venit cel de-al doilea, zicând: «Doamne, m[i]na ta a făcut 5 m[i]ne!».

19. Și i-a zis și acestuia: «Și tu fii peste 5 cetăți!».

20. Și altul a venit, zicând: «Doamne, iată m[i]na ta, pe care o aveam pusă deoparte în mahramă [ἐν σουδαρίῳ]!

21. Căci m-am temut de tine [ἐφοβούμην γάρ σε], că om aspru ești [ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ], [care] iei ce nu ai pus [αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας] și seceri ce nu ai semănat [καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας]».

22. Și i-a zis lui: «Din gura ta te voi judeca [Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε], robule cel rău [πονηρὲ δοῦλε]! Știuseși că eu sunt om aspru [Ἤδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι], luând ce nu am pus și secerând ce nu am semănat.

23. Și pentru ce nu ai dat argintul meu pe masă [καὶ διὰ τί οὐκ ἔδωκας τὸ ἀργύριόν μου ἐπὶ τράπεζαν][170], iar [ca] eu, venind, cu dobândă l-am făcut [să-l fac] pe el?».

24. Și celor care au stat le-a zis: «Luați de la el m[i]na și dați-o aceluia având 10 m[i]ne!».

25. Și i-au zis lui: «Doamne, are 10 m[i]ne!».

26. «Căci vă zic vouă că tot celui având i se va da [ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται], dar, de la cel neavând [ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος], și ce are se va lua de la el [καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ].

---

[170] Pe masa schimbătorilor de bani.

27. Dar pe aceștia, pe cei vrăjmași ai mei, pe cei nevoindu-mă [care nu m-au voit] să împărățesc peste ei, aduceți-i aici și înjunghiați-i înaintea mea!»”.

28. Și zicând acestea, mergea înainte, suindu-Se întru Ierusalim.

29. Și a fost când S-a apropiat [să intre] întru Bitsfaghi [Βηθσφαγὴ] și [întru] Bitania [Βηθανία], către muntele care se cheamă Eleon [Ἐλαιῶν], [că] a trimis doi [dintre] Ucenicii Săi,

30. zicând: „Mergeți întru satul de dinainte! Întru care, intrând, veți afla un mânz legat [πῶλον δεδεμένον], pe care nimeni vreodată [dintre] oameni [nu] a stat [ἐφ’ ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν]. Dezlegându-l pe el, aduceți-l!

31. Și dacă cineva are să vă întrebe pe voi: «Pentru ce îl dezlegați?», așa îi veți zice lui, că «Domnul are nevoie de el»”.

32. Și mergând cei care au fost trimiși, au aflat precum le-a zis lor.

33. Și dezlegând ei mânzul, au zis stăpânii[171] lui către ei: „De ce dezlegați mânzul?”.

34. Iar ei au zis: „Domnul are nevoie de el”.

35. Și l-au dus pe el către Iisus. Și aruncând veșmintele lor pe mânz, L-au urcat pe[ste el] pe Iisus.

36. Și mergând El, așterneau veșmintele lor în[tru] cale[a Sa].

37. Și apropiindu-Se El deja către coborâșul muntelui Eleonului, au [a] început toată mulțimea Ucenicilor, bucurându-se, a lăuda pe Dumnezeu [cu] glas mare [αἰνεῖν τὸν Θεὸν φωνῇ μεγάλῃ] pentru toate puterile[172] pe care le-au văzut [περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων],

---

[171] Stăpânii mânzului.

[172] Pentru toate minunile pe care Domnul le-a făcut în văzul lor.

38. zicând: „Binecuvântat [este] Cel care vine [Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος], Împăratul în[tru] numele Domnului [Βασιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου]! Pacea [este] în cer [εἰρήνη ἐν οὐρανῷ] și slava [Domnului este] în[tru] cei preaînalți[173] [καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις]”.

39. Și unii [dintre] fariseii din mulțime au zis către El: „Învățătorule [Διδάσκαλε], ceartă Ucenicilor [pe Ucenicii] Tăi [ἐπιτίμησον τοῖς Μαθηταῖς Σου]!”.

40. Și, răspunzând, le-a zis lor: „Vă zic vouă că [Λέγω ὑμῖν ὅτι], dacă aceștia au să tacă [ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν], pietrele vor striga [οἱ λίθοι κεκράξονται]”.

41. Și când S-a apropiat, văzând cetatea[174], a plâns-o pe ea [ἔκλαυσεν ἐπ᾽ αὐτῇ],

42. zicând că: „Dacă ai [fi] cunoscut și tu [Εἰ ἔγνως καὶ σύ], măcar în ziua ta aceasta [καί γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ], cele către pacea ta [τὰ πρὸς εἰρήνην σου]! Dar acum s-a ascuns de la ochii tăi [νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου][175].

43. Că[ci] vor veni zilele peste tine [Ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ] și cei vrăjmași ai tăi vor împrejmui gard ție [καὶ περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι] și te vor înconjura pe tine [καὶ περικυκλώσουσίν σε] și te vor asupri pe tine din toate părțile [καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν]

44. și te vor arunca la pământ pe tine și pe copiii tăi [care sunt] în tine [καὶ ἐδαφιοῦσίν σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοι] și nu vor lăsa în tine piatră pe piatră [καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ]. Pentru care [că] nu ai cunoscut vremea cercetării tale [ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου]”.

---

173 Întru Puterile cele cerești.

174 Cetatea Ierusalimului.

175 S-a ascuns cunoașterea Mea de la ochii tăi.

45. Și, intrând întru templu, [Iisus] a început a-i izgoni pe cei care vând în el și cumpără [vindeau în el și cumpărau],

46. zicându-le lor: „S-a scris: «Casa Mea este casa rugăciunii [Ὁ οἶκός Μου οἶκος προσευχῆς ἐστίν]»! Dar voi ați făcut [din] el[176] [ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε] peșteră de tâlhari [σπήλαιον λῃστῶν]”.

47. Și era învățând [în] fiecare zi în templu. Dar arhiereii și cărturarii și cei dintâi ai poporului căutau să-L piardă pe El.

48. Și nu aflau ce să-I facă, căci tot poporul se atârna [ἐξεκρέματο] de El ascultând.

[176] Din templul de la Ierusalim.

Capitolul 20

1. Și a fost în[tr-]una [din] zilele acelea, învățând El poporul în templu și binevestind [εὐαγγελιζομένου], [că] au stat asupra [Lui] preoții și cărturarii, dimpreună cu cei bătrâni,

2. și au zis către El, zicând: „Zi-ne nouă, cu ce putere faci acestea? Sau cine este cel care Ți-a dat Ție puterea aceasta?”.

3. Iar [Iisus], răspunzând, a zis către ei: „Vă voi întreba și Eu pe voi un cuvânt și ziceți-Mi Mie:

4. Botezul lui Ioannis era din cer sau de la oameni?!”.

5. Iar ei cugetând întru ei înșiși, zicând [ziceau] că: „Dacă avem să zicem: «Din cer», va zice: «Pentru ce nu ați crezut lui?».

6. Iar dacă avem să zicem: «De la oameni», tot poporul ne va omorî pe noi cu pietre [πᾶς ὁ λαὸς καταλιθάσει ἡμᾶς], căci a crezut [că] Ioannis este Profet”.

7. Și au răspuns[177]: „Nu știm de unde [este]”.

8. Și Iisus le-a zis lor: „Nici Eu [nu] vă zic vouă cu ce putere fac acestea”.

9. Și a început a zice către popor parabola aceasta: „Un om a sădit o vie [Ἄνθρωπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα] și a arendat-o pe ea vierilor [καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς] și a plecat într-o călătorie [pentru] multe vremuri [καὶ ἀπεδήμησεν χρόνους ἱκανούς].

10. Și, la vreme [ἐν καιρῷ], a trimis către vieri pe rob[ul său], ca din rodul viei să-i dea lui. Dar vierii, bătându-l pe el,

---

[177] În mod mincinos.

l-au trimis deșert[178].

11. Și a adăugat să trimită alt rob [Καὶ προσέθετο πέμψαι ἕτερον δοῦλον]. Dar aceștia, bătându-l și batjocorindu-l, l-au trimis deșert.

12. Și a adăugat să-l trimită pe al treilea. Iar ei și pe acela, rănindu-l, l-au izgonit.

13. Și a zis domnul viei: «Ce am să fac? Voi trimite pe fiul meu cel iubit [Πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν]. Poate [ἴσως], văzându-l pe acesta [τοῦτον ἰδόντες], se vor rușina [ἐντραπήσονται]».

14. Dar vierii, văzându-l pe el[179], cugetau în[tru] ei înșiși, zicând: «Acesta este moștenitorul [Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος]. Veniți [δεῦτε], să-l omorâm pe el [ἀποκτείνωμεν αὐτόν], ca a noastră să fie moștenirea [ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία]!».

15. Și, scoțându-l pe el afară [din] vie, l-au omorât. Așadar, ce va face lor domnul viei [ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος]?

16. Va veni și îi va pierde pe vierii aceștia și va da via altora". Și, auzind, au zis: „Să nu fie[!]".

17. Dar El, privindu-i lor [pe ei], a zis: „Așadar, de ce este scris [s-a scris] aceasta: «Piatra pe care au lepădat-o cei care zidesc [Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες], aceea s-a făcut întru capul unghiului [οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας]»?

18. Tot cel care a căzut pe acea piatră [Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ᾽ ἐκεῖνον τὸν λίθον], va fi zdrobit [συνθλασθήσεται], iar peste care are să cadă [ἐφ᾽ ὃν δ᾽ ἂν πέσῃ], îl va vântura pe el [λικμήσει αὐτόν]".

19. Și arhiereii și cărturarii căutau să-și pună mâinile peste El în acel ceas [ἐπιβαλεῖν ἐπ᾽ Αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ], dar s-au temut [καὶ ἐφοβήθησαν]. Căci au cunoscut că despre ei a zis parabola

---

[178] Fără nimic.

[179] Pe Fiul Tatălui.

aceasta [ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπεν].

20. Și, urmărind îndeaproape [παρατηρήσαντες], au trimis pe cei iscoditori [ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους], fățărnicindu-se pe ei înșiși a fi „Drepți" [ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς „Δικαίους" εἶναι], ca să-L prindă pe El [întru] cuvânt [ἵνα ἐπιλάβωνται Αὐτοῦ λόγου], întru [ca] să-L dea pe El începătoriei și puterii ighemonului [εἰς τὸ παραδοῦναι Αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος][180].

21. Și L-au întrebat pe El, zicând: „Învățătorule, am cunoscut că drept zici și înveți, și nu iei [aminte la] fața [καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον] [omului], ci, în[tru] adevăr, calea lui Dumnezeu o înveți:

22. Se cuvine nouă să dăm bir Chesarului [Ἔξεστιν ἡμῖν Καίσαρι φόρον δοῦναι] sau nu [ἢ ου]?".

23. Dar, văzând șiretenia [τὴν πανουργίαν] lor, a zis către ei: „De ce Mă ispitiți?

24. Arătați-Mi dinarul [Ἐπιδείξατέ Μοι δηνάριον]! Ce chip și inscripție are [τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν]?". Și, răspunzând, au zis: „Al[e] Chesarului".

25. Iar El le-a zis lor: „Prin urmare [τοίνυν], dați pe cele ale Chesarului Chesarului [ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι] și pe cele ale lui Dumnezeu lui Dumnezeu [καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ]!".

26. Și n-au putut să-L apuce pe El [Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι Αὐτοῦ] [în] cuvânt înaintea poporului [ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ]! Și, minunându-se de răspunsul Său, au tăcut.

27. Dar, apropiindu-se unii [dintre] sadduchei – care vorbesc împotrivă [οἱ ἀντιλέγοντες], [pentru ei] nefiind înviere [ἀνάστασιν μὴ εἶναι] – L-au întrebat pe El,

---

[180] Guvernatorului roman. Lui Pilatos.

28. zicând: „Învățătorule, Mosis a scris nouă, dacă fratele cuiva are să moară, având femeie, și acesta are să moară fără de copii, ca să ia fratele său femeia și să ridice sământă fratelui său.

29. Așadar, erau 7 frați. Și cel dintâi luând femeie, a murit [ca] cel fără de copii.

30. Și luând cel de al doilea femeia și acesta a murit [ca] cel fără de copii.

31. Și, de asemenea, cel de al treilea a luat-o pe ea. Și de asemenea și [toți] cei 7. Nu au lăsat copii și au murit.

32. Și, mai apoi de toți, a murit și femeia.

33. Așadar, la înviere, a căruia [dintre] ei este femeia? Căci cei 7 au avut-o pe ea femeie”.

34. Și Iisus, răspunzând, le-a zis lor: „Fiii veacului acestuia se însoară și se mărită.

35. Dar cei care s-au învrednicit să dobândească veacul acela [οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν] și învierea cea din morți [καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν], nici [nu] se însoară, nici [nu] se mărită.

36. Căci încă nici să moară [nu mai] pot [οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται]. Căci sunt ca Îngerii [ἰσάγγελοι γάρ εἰσιν] și sunt fiii lui Dumnezeu [καὶ υἱοί εἰσιν τοῦ Θεοῦ], fiind fiii învierii [τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες].

37. Iar că cei morți învie, și Mosis a descoperit în rug, când zice: «Pe Domnul Dumnezeul lui Avraam și pe Dumnezeul lui Isaac și pe Dumnezeul lui Iacov».

38. Iar Dumnezeu nu este al celor morți [Θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν], ci al celor vii [ἀλλὰ ζώντων]. Căci toți [cu] El trăiesc [πάντες γὰρ Αὐτῷ ζῶσιν]”.

39. Și, răspunzând unii [dintre] cărturari, au zis: „Învățătorule, bine ai zis!”.

40. Și nu mai îndrăzneau a-L întreba pe El nimic [Οὐκέτι δὲ ἐτόλμων ἐπερωτᾷν Αὐτὸν οὐδέν].

41. Dar [Iisus] a zis către ei: „Cum zic [unii despre] Hristos [Πῶς λέγουσιν τὸν Χριστὸν] a fi fiul lui David [υἱὸν Δαυὶδ εἶναι]?

42. Iar acesta, David, zice în[tru] cartea psalmilor: «Zis-a Domnul Domnului meu: <Șezi [în] cele de-a dreapta Mea,

43. până am să pun pe vrăjmașii Tăi scăunel picioarelor Tale!>».

44. Așadar, [dacă] David Îl numește Domn pe El, atunci cum este fiul său?”.

45. Și, auzind tot poporul, a zis Ucenicilor Săi:

46. „Luați aminte de la [la] cărturari [Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων], [la] cei care voiesc a umbla în veșminte [τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς] și iubind întâmpinările în piețe [καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς] și scaunele cele dintâi în sinagogi [καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς] și locurile cele dintâi la cine [καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις],

47. care mănâncă casele văduvelor [οἳ κατεσθίουσιν τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν] și [cu] prefăcătorie îndelung se roagă [καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται]! Aceștia vor lua [și] mai multă judecată [Οὗτοι λήψονται περισσότερον κρίμα][181]”.

---

[181] Vor lua și mai multă osândă la Judecata lui Dumnezeu.

Capitolul 21

1. Și [Iisus], privind, [i-]a văzut pe cei bogați aruncându-și darurile lor întru vistierie [γαζοφυλάκιον].

2. Dar a văzut și o oarecare văduvă săracă aruncând acolo doi leptoni[182][δύο λεπτά]

3. și a zis: „Cu adevărat vă zic vouă, că văduva aceasta, cea săracă, a aruncat mai mult [decât] toți.

4. Căci toți aceștia au aruncat întru daruri lui Dumnezeu din ceea ce lor le prisosește, dar aceasta, din lipsa ei, a aruncat toată avuția pe care o avea”.

5. Și oarecare, zicând despre templu că [este cu] pietrele cele bune [λίθοις καλοῖς] și [cu] darurile cele sfințite împodobit [καὶ ἀναθήμασιν κεκόσμηται], [Iisus] a zis:

6. „[Despre] acestea pe care le priviți, vor veni zile în care nu va fi lăsată piatra asupra pietrei [ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ], care nu va fi nimicită [ὃς οὐ καταλυθήσεται]”.

7. Și L-au întrebat pe El, zicând: „Învățătorule, așadar, când va fi [vor fi] acestea? Și care [este] semnul, când vor să fie acestea?”.

8. Și El a zis: „Vedeți să nu vă înșelați! Căci mulți vor veni în[tru] numele Meu, zicând că: «Eu sunt» și «Vremea s-a apropiat». Așadar, să nu mergeți după ei.

9. Iar când aveți să auziți de războaie și de lupte, să nu vă înspăimântați! Căci se cuvine [ca] acestea să fie mai întâi [δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον], dar nu

---

[182] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Greek_lepton.

[va fi] numaidecât sfârșitul [ἀλλ᾽ οὐκ εὐθέως τὸ τέλος].

10. Atunci”, le zicea lor, „se va ridica neam peste neam și împărăție peste împărăție.

11. Și cutremurele cele mari [vor fi] pe [a]locuri [σεισμοί τε μεγάλοι κατὰ τόπους] și [vremuri de] foamete și molime vor fi [καὶ λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται] și vederi înspăimântătoare și semnele cele mari din cer vor fi [φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ᾽ οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται].

12. Dar, mai înainte de acestea toate, vor pune mâinile peste voi și vă vor prigoni, dându-vă în[tru] sinagogi și [în] temnițe, ducându-vă la împărați și la ighemoni [ἡγεμόνας][183] pentru numele Meu [ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός Μου].

13. Dar [aceasta][184] se va întoarce vouă întru mărturie [Ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον][185].

14. Așadar [οὖν], puneți întru inimile voastre [θέσθε εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν] a nu vă gândi mai înainte [μὴ προμελετᾷν] [cum] să vă apărați [ἀπολογηθῆναι]!

15. Căci Eu vă voi da vouă gură și înțelepciune [Ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν], căreia nu vor putea să-i grăiască împotrivă [ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντειπεῖν] și nici să-i stea împotrivă [οὐδὲ ἀντιστῆναι] toți cei care se împotrivesc vouă [πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν].

16. Dar veți fi dați și de către părinți [καὶ ὑπὸ γονέων] și de cei înrudiți [καὶ συγγενῶν] [cu voi] și de cei prieteni [καὶ φίλων] [cu voi] și de frați [καὶ

---

[183] Guvernatori.

[184] Prigonirea.

[185] Prigonirea voastră va fi mărturia voastră întru credință. Ea va dovedi că ați suferit pentru credința voastră întru Mine.

ἀδελφῶν] și vor omorî dintre voi [καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν].

17. Și veți fi urâți de toți pentru numele Meu [Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά Μου].

18. Iar părul din capul vostru nu are să piară.

19. În[tru] răbdarea voastră [Ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν] dobândiți sufletele voastre [κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν]!

20. Iar când aveți să vedeți Ierusalimul înconjurat de oști, atunci cunoașteți că s-a apropiat pustiirea [ἡ ἐρήμωσις] lui!

21. Atunci, cei [care sunt] în Iudea să fugă întru munți! Și cei [care sunt] în mijlocul lui[186] să plece! Și cei [care sunt] în[tru] țări[187] să nu intre întru el!

22. Că[ci] zilele răzbunării [ἡμέραι ἐκδικήσεως] sunt acelea, [ca] să se împlinească toate cele care au fost scrise [τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα].

23. Dar vai acelora care au în pântece și celor care alăptează în zilele acelea! Căci va fi nevoia cea mare pe pământ [ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς] și urgia în[tru] poporul acesta [καὶ ὀργὴ ἐν τῷ λαῷ τούτῳ].

24. Și vor cădea [întru] gura sabiei [Καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας] și vor fi robiți întru toate neamurile [καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη]. Și Ierusalimul va fi călcat de către neamuri [καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν], până are să se umple vremurile neamurilor [ἄχρι πληρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν].

25. Și va fi [vor fi] semnele în soare și [în] lună și [în] stele, iar pe pământ [va fi] chinul neamurilor

---

[186] Al Ierusalimului.

[187] În diaspora.

în[tru] nedumerire [καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ], sunând marea și valul,

26. dându-și sufletul oamenii de frică [ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου] și de așteptarea celor care vin [întru] lume [καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ]. Căci puterile cerurilor se vor clătina [αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται].

27. Și atunci vor vedea pe Fiul omului venind în[tru] nor [Καὶ τότε ὄψονται τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ] cu [tăria] puterii și a slavei celei multe [μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς].

28. Iar începând acestea a fi, îndreptați-vă și ridicați capetele voastre! Fiindcă se apropie răscumpărarea [ἡ ἀπολύτρωσις] voastră".

29. Și a zis parabolă acelora: „Vedeți smochinul și toți copacii!

30. Acum, când au să înmugurească, văzându-se [aceasta], de la sine știți că deja vara este aproape.

31. Așa și voi, când o să vedeți acestea făcându-se, cunoașteți că aproape este Împărăția lui Dumnezeu!

32. Amin zic vouă că nu are să treacă neamul acesta, până [nu] are [au] să fie toate.

33. Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu au să treacă.

34. Dar luați aminte [la] voi înșivă [Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς], ca nu cumva să se îngreune inimile voastre [μήποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι] în[tru] îmbuibare [ἐν κραιπάλῃ] și [întru] beție [καὶ μέθῃ] și [cu] grijile vieții [καὶ μερίμναις βιωτικαῖς] și [καὶ], neașteptat [αἰφνίδιος], are să vină peste voi ziua aceea [ἐφ᾽ ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη]!

35. Căci, precum lațul va veni [ὡς παγὶς γὰρ ἐπελεύσεται], peste toți care stau pe fața a tot pă-

mântul [ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς].

36. Așadar [οὖν], privegheați în toată vremea [ἀγρυπνεῖτε ἐν παντὶ καιρῷ], rugându-vă [δεόμενοι], ca să vă învredniciți să scăpați de toate cele care vor fi [ἵνα καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι] și să stați înaintea Fiului omului [καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου]!".

37. Și [Iisus] era învățând [δὲ ἦν διδάσκων] [în toate] zilele în templu [τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ]. Iar nopțile [τὰς δὲ νύκτας], ieșind [ἐξερχόμενος], le petrecea întru muntele care se cheamă al Măslinilor [ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν].

38. Și tot poporul se ridica dis-de-dimineață către El [καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζεν πρὸς Αὐτὸν], [pentru] a-L auzi pe El în templu [ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν Αὐτοῦ].

Capitolul 22

1. Și se apropia sărbătoarea azimelor, care se cheamă Paști [Πάσχα].

2. Iar arhiereii și cărturarii căutau cum să-L omoare pe El, că[ci] se temeau de popor.

3. Și Satanas a intrat întru Iudas [εἰσῆλθεν δὲ Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν], care se cheamă Iscariot [Ἰσκαριώθ], care era din numărul celor doisprezece[188].

4. Și, mergând, a vorbit cu arhiereii și [cu] căpeteniile [στρατηγοῖς], [despre] cum are să-L dea pe El lor.

5. Și s-au bucurat și s-au înțeles [cu] el să-i dea argint [ἀργύριον].

6. Și [Iudas] a mărturisit [Καὶ ἐξωμολόγησεν][189] și căuta o bună vreme [ca] să-L dea pe El lor [καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι Αὐτὸν αὐτοῖς], fără mulțime [ἄτερ ὄχλου][190].

7. Și a venit ziua azimelor, în[tru] care se cuvenea să se jertfească Paștiul.

8. Și [Iisus] [i-]a trimis pe Petros și pe Ioannis, zicând: „Mergând, pregătiți nouă Paștiul, ca să mâncăm!”.

9. Iar ei I-au zis Lui: „Unde voiești vom pregăti”.

10. Și El le-a zis lor: „Iată, intrând voi întru cetate, vă va întâmpina vouă [pe voi] un om purtând un ulcior de apă [κεράμιον ὕδατος]! Urmați lui întru casa [în] care intră!

11. Și veți zice stăpânului casei:

---

[188] Celor doisprezece Apostoli.

[189] A consimțit cu acest plan.

[190] Fără ca mulțimea de oameni, care Îl urma pe El, să fie de față.

«Îți zice ție Învățătorul: <Unde este camera de oaspeți, unde să mănânc Paștiul cu Ucenicii Mei?>».

12. Și acela vă va arăta vouă un foișor mare [ἀνώγεον μέγα][191], așternut [ἐστρωμένον]. Acolo pregătiți!”.

13. Și, mergând, au aflat precum le-a zis lor și au pregătit Paștiul.

14. Și, când a venit ceasul, a șezut, și cei doisprezece, Apostolii, [au șezut] împreună cu El.

15. Și [Iisus] a zis către ei: „[Cu] poftă am poftit acest Paști [Ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ Πάσχα] [ca] să mănânc cu voi [φαγεῖν μεθ᾽ ὑμῶν], înainte [ca] Eu să pătimesc [πρὸ τοῦ Με παθεῖν].

16. Căci vă zic vouă că nu am să mai mănânc din el, până ce are să se împlinească în[tru] Împărăția lui Dumnezeu [ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ Βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ]”.

17. Și [Καὶ], luând potirul [δεξάμενος ποτήριον], mulțumind [εὐχαριστήσας], a zis [εἶπεν]: „Luați-l pe acesta [Λάβετε τοῦτο] și împărțiți-l vouă [καὶ διαμερίσατε ἑαυτοῖς]!

18. Căci vă zic vouă [λέγω γὰρ ὑμῖν] că nu am să mai beau din rodul viței [ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου], până ce are să vină Împărăția lui Dumnezeu [ἕως ὅτου ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἔλθῃ].

19. Și [Καὶ], luând pâinea [λαβὼν ἄρτον], mulțumind [εὐχαριστήσας], a frânt și a dat lor [ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς], zicând [λέγων]: „Acesta este trupul Meu [Τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά Μου], care se dă pentru voi [τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον]. Aceasta faceți întru pomenirea Mea [τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν Ἐμὴν ἀνάμνησιν]!”.

---

[191] O cameră mare aflată la etajul casei.

20. De asemenea [Ὡσαύτως] [a luat] și potirul după să cineze [cină] [καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι], zicând [λέγων]: „Acest potir [Τοῦτο τὸ ποτήριον] [este] făgăduința cea nouă în[tru] sângele Meu [ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί Μου], care se varsă pentru voi [τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον].

21. Dar iată, mâna cea care Mă dă pe Mine cu Mine [este] la masă!

22. Și Fiul omului merge precum I-a fost rânduit. Dar vai omului aceluia prin care [El] este dat[192]".

23. Și aceștia au început a se întreba în[tru] sine [πρὸς ἑαυτοὺς], [despre] cine să fie dintre ei care va să facă aceasta [τὸ τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν].

24. Dar și cearta [ceartă] a fost în[tre] ei [Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς], [despre] cine pare a fi mai mare [între] ei [τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων].

25. Dar El le-a zis lor: „Împărații neamurilor domnesc peste ele și cei care stăpânesc peste ele binefăcători [εὐεργέται] se cheamă.

26. Dar [între] voi nu [trebuie să fie] așa [Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως]! Ci [ἀλλ'], cel mai mare în[tre] voi [ὁ μείζων ἐν ὑμῖν] să fie ca cel mai mic [γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος], iar cel care povățuiește [să fie] ca cel care slujește [καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν]!

27. Căci cine [este] cel mai mare: cel care șade sau cel care slujește? [Oare] nu [este] cel care șade? Dar Eu sunt în mijlocul vostru [Ἐγὼ δέ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν] ca Cel care slujește [ὡς ὁ διακονῶν].

28. Iar voi sunteți cei care ați rămas cu Mine [Ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' Ἐμοῦ] în[tru] ispitele Mele [ἐν τοῖς πειρασμοῖς Μου].

---

[192] Spre moarte.

29. Iar Eu vă făgăduiesc vouă [κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν], precum S-a făgăduit Mie Tatăl Meu [καθὼς διέθετό Μοι ὁ Πατήρ Μου], Împărăția [Βασιλείαν],

30. ca să mâncați și să beți la masa Mea [ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης Μου], și veți ședea pe tronuri [καὶ καθίσεσθε ἐπὶ θρόνων][193], judecând cele 12 seminții ale lui Israil [κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ]".

31. Iar Domnul a zis: „Simon[e] [Σίμων], Simon[e] [Σίμων], iată [ἰδού], Satanas v-a cerut pe voi [ὁ Σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς], [ca] să vă cearnă ca pe grâu [τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον]!

32. Iar Eu m-am rugat pentru tine [Ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ], ca să nu se sfârșească credința ta [ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου]. Iar tu [καὶ σύ], cândva [ποτε], întorcându-te [ἐπιστρέψας], întărește pe frații tăi [στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου]!".

33. Iar el I-a zis Lui: „Doamne [Κύριε], cu Tine sunt gata și întru temniță [μετὰ Σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν] și întru moarte să merg [καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι]!".

34. Iar El a zis: „Ție îți zic [Λέγω σοι], Petre [Πέτρε], nu are să cânte astăzi cocoșul [οὐ μὴ φωνήσῃ σήμερον ἀλέκτωρ], [ca] mai înainte de 3 ori să te lepezi [πρὶν ἢ τρὶς ἀπαρνήσῃ] [zicând că] nu Mă cunoști pe Mine [μὴ εἰδέναι Με]!".

35. Și le-a zis lor: „Când v-am trimis pe voi fără pungă și [fără] traistă și [fără] sandale, oare ați avut nevoie de ceva?". Iar ei au zis: „De nimic".

36. Atunci le-a zis lor: „Dar acum cel care are pungă să o ia, la fel și traistă! Și cel care nu are [καὶ ὁ μὴ ἔχων], [acela] își va vinde veșmântul său [πωλήσει τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ] și își va cumpăra sabie [καὶ ἀγοράσει μάχαιραν].

---

[193] La Judecata Mea.

37. Căci vă zic vouă că încă [și] acest scris trebuie să se împlinească în[tru] Mine [ἔτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν Ἐμοί]: «Și cu cei fărădelege a fost socotit [Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη]». Căci și cele despre Mine are [au] sfârșit [καὶ γὰρ τὰ περὶ Ἐμοῦ τέλος ἔχει]".

38. Iar ei au zis: „Doamne [Κύριε], iată [ἰδού], săbiile cele două [sunt] aici [μάχαιραι ὧδε δύο]!". Iar El le-a zis lor: „Destul este [Ἱκανόν ἐστιν]".

39. Și, ieșind, a mers după obicei întru muntele Măslinilor [ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν]. Și I-au urmat Lui și Ucenicii Săi.

40. Și ajungând la loc[ul acela][194], le-a zis lor: „Rugați-vă să nu intrați întru ispită [Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν]!".

41. Și El S-a îndepărtat de ei [Καὶ Αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ᾽ αὐτῶν] ca [la] o aruncare de piatră [ὡσεὶ λίθου βολήν] și, punându-Se pe genunchi [καὶ θεὶς τὰ γόνατα], Se ruga [προσηύχετο],

42. zicând: „Părinte [Πάτερ], dacă voiești [εἰ βούλει], să îndepărtezi potirul acesta de la Mine [παρενεγκεῖν τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ᾽ Ἐμοῦ]. Dar nu voia Mea [πλὴν μὴ τὸ θέλημά Μου], ci a Ta să se facă [ἀλλὰ τὸ Σὸν γενέσθω]!".

43. Și s-a arătat Lui Înger din cer [Ὤφθη δὲ Αὐτῷ Ἄγγελος ἀπ᾽ οὐρανοῦ], întărindu-L pe El [ἐνισχύων Αὐτόν].

44. Și fiind în agonie [Καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ], mai îndelung Se ruga [ἐκτενέστερον προσηύχετο]. Și s-a făcut sudoarea Lui ca picăturile de sânge [Ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς Αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος] coborând pe pământ [καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν].

45. Și ridicându-Se de la rugăciune,

---

[194] Unde mergeau de obicei.

venind către Ucenici, i-a aflat pe ei dormind de întristare [κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης]

46. și le-a zis lor: „De ce dormiți? Ridicându-vă, rugați-vă, ca să nu intrați întru ispită!”.

47. Și încă grăind El, iată, mulțimea! Și cel care se cheamă Iudas [Ἰούδας], unul [dintre] cei 12, mergea înaintea lor. Și s-a apropiat [el] lui [de] Iisus, [ca] să-L sărute pe El.

48. Iar Iisus i-a zis lui: „Iuda [Ἰούδα], [cu] sărutare dai pe Fiul omului [φιλήματι τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως]?”.

49. Și văzând cele despre El[195], care vor fi, [Ucenicii] I-au zis Lui: „Doamne [Κύριε], dacă vom lovi în[tru] sabie [εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ]?”.

50. Și unul oarecare dintre ei a lovit pe robul arhiereului și i-a tăiat lui urechea cea dreaptă.

51. Iar Iisus, răspunzând, a zis: „Lăsați [Ἐᾶτε], până la acesta [ἕως τούτου]!”. Și, atingându-i urechea sa, l-a vindecat pe el.

52. Și Iisus a zis către cei care au venit la El, [către] arhierei și [către] căpeteniile templului [στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ] și [către] cei mai bătrâni [ai poporului]: „Ca la un tâlhar ați ieșit [Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθατε], cu săbii și ciomege [μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων]?

53. În fiecare zi fiind Eu cu voi în templu, nu ați întins mâinile spre Mine. Dar acesta este ceasul vostru [Ἀλλ᾽ αὕτη ὑμῶν ἐστιν ἡ ὥρα] și puterea întunericului [καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους]”.

54. Și, prinzându-L pe El, L-au dus și L-au băgat pe El întru casa arhiereului. Iar Petros Îl urma de departe.

55. Și aprinzându-se focul în mijlocul curții și șezând ei împreună, ședea Petros în mijlocul lor.

---

195 Că El va fi prins de toată această mulțime.

56. Și văzându-l pe el o oarecare slujitoare șezând către lumină[196], și privind [asupra] lui, a zis: „Și acesta era împreună cu El”.

57. Dar el s-a lepădat de Acesta, zicând: „Femeie [Γύναι], nu L-am cunoscut pe El [οὐκ οἶδα Αὐτόν]!”.

58. Și altul, după puțin [timp], văzându-l pe el, zicea: „Și tu ești dintre ei[197]”. Iar Petros a zis: „Omule [Ἄνθρωπε], nu sunt [οὐκ εἰμί]!”.

59. Și, trecând ca un ceas [διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς], altul oarecare stăruia, zicând: „Cu adevărat și el era împreună cu Acesta [Ἐπ᾽ ἀληθείας καὶ οὗτος μετ᾽ Αὐτοῦ ἦν], căci și galileos [galilean][198] este [καὶ γὰρ γαλιλαῖός ἐστιν]”.

60. Și Petros a zis: „Omule [Ἄνθρωπε], nu L-am cunoscut pe [Cel despre] Care zici [οὐκ οἶδα Ὃ λέγεις]!”. Și numaidecât, încă grăind el, a cântat cocoșul.

61. Iar Domnul, întorcându-Se, S-a uitat [asupra] lui Petros. Și Petros și-a amintit cuvântul Domnului, cum i-a zis lui, că „Mai înainte să cânte cocoșul, de trei ori te vei lepăda de Mine”.

62. Și, ieșind afară[199], Petros a plâns cu amar [ἔκλαυσεν πικρῶς].

63. Iar oamenii, cei care Îl țin[eau] pe Iisus, Îl batjocoreau Lui [pe El], bătându-L.

64. Și, acoperindu-L pe El[200], Îl băteau pe El [peste] față, și Îl întrebau pe El, zicând: „Profețește [Προφήτευσον]! Cine este cel care Te-a lovit pe Tine [τίς ἐστιν ὁ παίσας Σε]?”.

65. Și multe altele [Καὶ ἕτερα πολλὰ],

---

[196] Către lumina focului.

[197] Dintre Ucenicii Lui.

[198] Locuitor din Galilea.

[199] Din curte.

[200] Acoperindu-I vederea.

blasfemiind [βλασφημοῦντες], ziceau înspre El [ἔλεγον εἰς Αὐτόν].

66. Și cum s-a făcut ziuă, s-a adunat împreună presbiterionul[201] poporului [συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ], [cât și] arhiereii și cărturarii [ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς], și L-au dus pe El întru sinedrionul[202] lor [καὶ ἀνήγαγον Αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν], zicând:

67. „Dacă Tu ești Hristos [Εἰ Σὺ εἶ ὁ Χριστός], zi-ne nouă [εἰπὲ ἡμῖν]!”. Iar [Iisus] le-a zis lor: „Dacă am să vă zic vouă [Ἐὰν ὑμῖν εἴπω], nu aveți să credeți [οὐ μὴ πιστεύσητε].

68. Iar dacă am să vă și întreb [ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω,], nu aveți să-Mi răspundeți Mie [οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ Μοι] sau să Mă eliberați [ἢ ἀπολύσητε].

69. De acum Fiul omului va fi șezând [Ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος] [în] cele de-a dreapta ale puterii lui Dumnezeu [ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ]”.

70. Și toți au zis: „Așadar [οὖν], Tu ești Fiul lui Dumnezeu [Σὺ εἶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ]?”. Iar El zicea către ei: „Voi ziceți că Eu sunt [Ὑμεῖς λέγετε ὅτι Ἐγώ εἰμι]”.

71. Iar ei au zis: „De ce mărturie încă [mai] avem nevoie?! Căci [noi] înșine am auzit-o din gura Sa”.

---

[201] Consiliul bătrânilor.

[202] Întru sfatul lor, în Sanhedrin. A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Sanhedrin.

Capitolul 23

1. Și ridicându-se toată mulțimea lor, L-au dus pe El la Pilatos [Πιλᾶτος].

2. Și au început a-L învinui pe El, zicând: „Pe Acesta L-am aflat înșelând poporul [Τοῦτον εὕρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος] și oprind Chesarului a se da biruri [καὶ κωλύοντα Καίσαρι φόρους διδόναι], zicând [despre] Sine a fi Hristos Împărat[ul] [λέγοντα Ἑαυτὸν Χριστὸν Βασιλέα εἶναι]".

3. Iar Pilatos L-a întrebat pe El, zicând: „Tu ești Împăratul iudeilor [Σὺ εἶ ὁ Βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων]?". Iar El, răspunzându-i lui, zicea: „Tu zici [Σὺ λέγεις]".

4. Iar Pilatos a zis către arhierei și mulțimi: „Nicio vină [nu] aflu în omul acesta [Οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ]".

5. Iar ei stăruiau, zicând că „Ațâță poporul [Ἀνασείει τὸν λαόν], învățând în toată Iudea [διδάσκων καθ᾽ ὅλης τῆς Ἰουδαίας], începând din Galilea [și] până aici [ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε]".

6. Iar Pilatos, auzind de Galilea, a întrebat dacă omul este galileos [galilean].

7. Și cunoscând că este din stăpânirea lui Irodis, L-a trimis pe El către Irodis, fiind și el în Ierosolimuri [Ierusalimuri] în acele zile [ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις].

8. Iar Irodis, văzându-L pe Iisus, s-a bucurat foarte mult [ἐχάρη λίαν]. Căci era voind de mult să-L vadă pe El, pentru că a auzit multe despre El [διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ Αὐτου]. Și nădăjduia să vadă vreun semn făcându-Se de către El [καὶ ἤλπιζέν τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ᾽ Αὐτοῦ γινόμενον].

9. Și-L întreba pe El în cuvinte multe, dar El nimic [nu-i] răspundea lui.

10. Și stătuseră arhiereii și cărturarii, învinuindu-L cu putere pe El.

11. Și Irodis disprețuindu-L pe El, împreună cu soldații săi, și batjocorindu-L, îmbrăcându-L pe El [cu] veșmântul cel luminos [περιβαλὼν Αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπράν], L-a trimis pe El lui Pilatos.

12. Și Pilatos și Irodis s-au făcut prieteni unul cu altul în acea zi, fiind unul către altul, căci mai înainte erau în vrajbă.

13. Iar Pilatos, chemând împreună pe arhierei și pe stăpânitori și poporul,

14. a zis către ei: „Mi-ați adus mie pe omul acesta, ca înșelând poporul [ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν]. Și iată, eu înaintea voastră cercetându-L, nicio vină [n-]am aflat în omul acesta, [din cele] pe care le învinuiți [le aduceți ca învinuiri] împotriva Sa!

15. Dar nici Irodis[203]! Căci v-am trimis pe voi către el[204], și iată: nimic vrednic de moarte [nu] este făcându-se Lui [οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν πεπραγμένον Αὐτῷ] [s-a făcut de către El]!

16. Așadar [οὖν], certându-L pe El [παιδεύσας Αὐτὸν], Îl voi elibera [ἀπολύσω]".

17. Dar nevoie era [Ἀνάγκην δὲ εἶχεν] a le elibera lor unul[205] de sărbătoare [ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ἕνα].

18. Și au strigat cu toții împreună [Ἀνέκραξαν δὲ παμπληθεί], zicând: „Ia-L pe Acesta [Αἶρε Τοῦτον][206], dar eliberează-l nouă

[203] N-a găsit vreo vină în El.

[204] Către Irodis.

[205] Un condamnat.

[206] Închide-L! Condamnă-L!

pe Barabbas[207] [ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν Βαραββᾶν]!”.

19. Care [ὅστις], pentru o oarecare răscoală făcută în cetate [διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει] și [pentru] ucidere [καὶ φόνον], era aruncat întru temniță [ἦν βεβλημένος εἰς φυλακήν].

20. Așadar, Pilatos iarăși a vorbit, voind să-L elibereze pe Iisus [θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν].

21. Iar ei strigau, zicând: „Răstignește-L! Răstignește-L pe El!”.

22. Dar el[208] a treia oară a zis către ei: „Dar ce rău a făcut Acesta [Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν Οὗτος]? Nicio vină de moarte [n-]am aflat în[tru] El [Οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν Αὐτῷ]! Așadar, certându-L pe El, Îl voi elibera”.

23. Iar ei stăruiau [cu] glasuri mari, cerând să-L răstignească pe El. Și se întăreau glasurile lor și ale arhiereilor.

24. Iar Pilatos a hotărât să se facă [după] cererea lor.

25. Și le-a eliberat [lor pe cel] aruncat în temniță pentru răscoală și ucidere, pe care îl cereau, iar pe Iisus L-a dat voii lor.

26. Și când L-au dus pe El, l-au apucat pe un anume Simon Chirineos, venit de la câmp, punând asupra lui Crucea, [pentru] a o duce după Iisus [φέρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ].

27. Și Îi urma Lui mulțime multă de popor, [cât] și femeile [καὶ γυναικῶν], care și [în piept] se băteau [αἳ καὶ ἐκόπτοντο] și Îl plângeau pe El [καὶ ἐθρήνουν Αὐτόν].

28. Dar întorcându-Se Iisus către ele,

---

[207] Am transliterat forma de nominativ: Βαραββᾶς. Pentru că în text e cea de acuzativ, conform modului firesc de a vorbi.

[208] Pilatos.

a zis: „Fiice ale Ierusalimului, nu Mă plângeți pe Mine, ci plângeți-vă pe voi înșivă și pe copiii voștri!

29. Că[ci] iată, vin zilele în care vor zice: «Fericite [sunt] cele sterpe și pântecele care nu au născut și sânii care nu au alăptat»!

30. Atunci vor începe a zice munților: «Cădeți pe[ste] noi!» și dealurilor: «Acoperiți-ne pe noi!».

31. Că[ci] dacă cu lemnul cel umed[209] fac acestea [Ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν], cu cel uscat ce are să facă [ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται]?”.

32. Și duceau și pe alți doi făcători de rău, împreună [cu] El, [ca] să-i omoare.

33. Și când au ieșit la locul care se numește *Căpățână* [Κρανίον], acolo L-au răstignit pe El [ἐκεῖ ἐσταύρωσαν Αὐτόν] și pe cei făcători de rău [καὶ τοὺς κακούργους], unul [în] cele de-a dreapta [ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν], iar altul [în] cele de-a stânga [ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν][210].

34. Iar Iisus zicea: „Părinte [Πάτερ], iartă-le lor [ἄφες αὐτοῖς]! Căci nu au știut ce fac [οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν]”. Și împărțind veșmintele Sale, au aruncat sorț.

35. Și poporul stătuse privind. Și batjocoreau și arhiereii împreună cu ei, zicând: „Pe alții i-a mântuit [Ἄλλους ἔσωσεν], să Se mântuie [și] pe Sine [σωσάτω Ἑαυτόν], dacă Acesta este Hristos [εἰ Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός], Cel ales al lui Dumnezeu [ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός]!”.

36. Și își băteau joc Lui [de El] și ostașii, venind și oțet aducându-I Lui

---

[209] Și Domnul Se numește aici pe Sine „lemnul cel umed”, plin de viață, în comparație cu lemnul cel uscat, care sunt cei păcătoși.

[210] Unul în cele de-a dreapta și altul în cele de-a stânga Domnului.

37. și zicând: „Dacă Tu ești Împăratul iudeilor [Εἰ Σὺ εἶ ὁ Βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων], mântuie-Te pe Tine Însuți [σῶσον Σεαυτόν]!”.

38. Și era și inscripție scrisă [de]asupra Lui, [cu] litere ellinice și romaice și ebraice [γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖς]: „Acesta este Împăratul iudeilor [Οὗτός ἐστιν ὁ Βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων]”.

39. Iar unul [dintre] cei care au fost spânzurați [Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων] [pe lemn], [dintre] cei făcători de rău [κακούργων], Îl blasfemia pe El, zicând: „Dacă Tu ești Hristos [Εἰ Σὺ εἶ ὁ Χριστός], mântuie-Te pe Tine Însuți și pe noi [σῶσον Σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς]!”.

40. Dar celălalt, răspunzând, îl certa lui [pe el], zicând: „Și nu te temi tu de Dumnezeu, că în aceeași judecată ești?

41. Și noi [pătimim] pe drept [Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως], căci primim pe cele vrednice [γὰρ ἀπολαμβάνομεν ἄξια] [de cele] pe care le-am făcut [ὧν ἐπράξαμεν]. Dar Acesta nimic rău [n-]a făcut [Οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν]”.

42. Și Îi zicea lui Iisus: „Pomenește-mă [Μνήσθητί μου], Doamne [Κύριε], când ai să vii în[tru] Împărăția Ta [ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ Βασιλείᾳ Σου]!”.

43. Și Iisus i-a zis lui: „Amin zic ție [Ἀμὴν λέγω σοι], astăzi vei fi cu Mine în Paradis [σήμερον μετ᾿ Ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ Παραδείσῳ]!”.

44. Și era ca [la] ceasul al 6-lea și întuneric s-a făcut peste tot pământul până la ceasul al 9-lea.

45. Și s-a întunecat soarele [Καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος] și s-a sfâșiat catapet[e]asma templului cea din mijloc [καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον].

46. Și, strigând [cu] glas mare, Iisus a zis: „Părinte [Πάτερ], întru mâinile Tale [εἰς χεῖράς Σου] Îmi

voi încredința duhul Meu [παραθήσομαι τὸ πνεῦμά Μου]!”. Și acestea zicând, Și-a dat duhul.

47. Iar centurionul, văzând ceea ce s-a făcut, a slăvit pe Dumnezeu, zicând: „Într-adevăr, omul acesta drept era!”.

48. Și toate mulțimile, care au venit împreună la vederea [τὴν θεωρίαν][211] aceasta, văzând cele care s-au făcut, bătându-și piepturile lor [τύπτοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη], se întorceau[212].

49. Iar toți cei cunoscuți ai Săi stătuseră departe, [cât] și femeile care I-au urmat Lui din Galilea, văzând acestea.

50. Și iată, un om [cu] numele Iosif [Ἰωσήφ], sfetnic [βουλευτὴς][213] fiind, un om bun și drept –

51. care nu era consimțind [cu] sfatul și [cu] fapta lor [οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν] – din Arimatea [Ἀριμαθαία], cetatea iudeilor, și care aștepta și el Împărăția lui Dumnezeu!

52. Acesta, venind lui [la] Pilatos, a cerut trupul lui Iisus.

53. Și, dându-l jos pe el[214], l-a învelit pe el [în] giulgiu [σινδόνι] și l-a pus pe el în mormântul cel săpat în piatră [ἐν μνήματι λαξευτῷ], [în] care nu era [fusese] încă nimeni pus.

54. Și ziua [aceea] era vineri [și] sabatul se ivea.

55. Și urmând [și] femeile, care erau venite împreună cu El din Galilea, au văzut mormântul și cum a fost pus trupul Său[215].

56. Și, întorcându-se,

---

[211] Priveliștea.

[212] Se întorceau acasă plini de durere.

[213] Membru al Sanhedrinului.

[214] De pe Cruce.

[215] Cum a fost pus în mormânt trupul Său.

au pregătit aromate și miruri [ἀρώματα καὶ μύρα][216]. Iar de sabat s-au liniștit după poruncă [Καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν[217]].

---

[216] Sfintele Femei Mironosițe au pregătit acestea.

[217] După porunca lui Dumnezeu de a ține sabatul, ziua de odihnă săptămânală.

Capitolul 24

1. Iar [în] una a sabaturilor [Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων (Lk. 24:1 BYZ)][218], [întru] dimineața cea adâncă [ὄρθρου βαθέος][219], au mers la mormânt, ducând aromatele pe care le-au pregătit și [unele] oarecare[220] [erau] împreună cu ele [καί τινες σὺν αὐταῖς].

2. Și au aflat piatra rostogolită [ἀποκεκυλισμένον] de la mormânt.

3. Și, intrând, nu au aflat trupul Domnului Iisus [τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ].

4. Și ele a[u] fost în mare nedumerire pentru aceasta [Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου][221]. Dar iată, doi bărbați au stat deasupra lor [ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς][222] în veșminte strălucind [ἐν ἐσθήσεσιν ἀστραπτούσαις]!

5. Iar ele fiind cele înspăimântate și plecându-și fața spre pământ, au zis către ele: „De ce căutați pe Cel viu[223] cu cei morți [Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν]?

6. Nu este aici [Οὐκ ἔστιν ὧδε], ci a înviat [ἀλλ᾽ ἠγέρθη]! Aduceți-vă aminte cum v-a spus vouă, încă fiind în Galilea,

---

[218] În prima zi după sabat, adică duminica.

[219] Dimineața devreme.

[220] Au fost și alte femei dimpreună cu Sfintele Femei Mironosițe, pentru că pronumele τινες este la feminin.

[221] Pentru că nu au mai găsit în mormânt trupul Său.

[222] Pentru că veneau din cer, fiind Îngerii lui Dumnezeu. De aceea ei au stat la înălțime, deasupra pământului, în aer și astfel au vorbit Sfintelor Femei.

[223] *Cel viu* este Iisus Hristos, Domnul nostru, Cel care a înviat din morți a treia zi.

7. zicând că Fiul omului se cuvine să Se dea întru mâinile oamenilor celor păcătoși și să Se răstignească, iar [în] a treia zi să învie!”.

8. Și și-au adus aminte de cuvintele Sale.

9. Și, întorcându-se de la mormânt, au vestit toate acestea celor 11[224] și tuturor celorlalți.

10. Și erau Maria Magdalini [ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία] și Ioanna [Ἰωάννα] și Maria lui Iacovos [Μαρία Ἰακώβου] și celelalte împreună cu ele, care ziceau acestea către Apostoli [αἳ ἔλεγον πρὸς τοὺς Ἀποστόλους ταῦτα].

11. Și cuvintele acelora au părut înaintea lor[225] ca o prostie [ὡσεὶ λῆρος] și nu credeau lor[226].

12. Iar Petros, ridicându-se, a alergat la mormânt și, aplecându-se, vede [a văzut] giulgiurile singure zăcând [τὰ ὀθόνια κείμενα μόνα]. Și s-a dus, minunându-se în[tru] sine [πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων] de ceea ce s-a făcut.

13. Și iată, doi dintre ei[227] erau mergând în aceeași zi într-u[n] sat, fiind depărtat [ca la] 60 de stadii[228] de Ierusalim, [iar] numele aceluia [era] Emmaus [Ἐμμαούς]!

14. Și ei vorbeau unul către altul despre toate acestea care s-au întâmplat.

15. Și a fost, pe când vorbeau ei și se întrebau, și [că] Însuși Iisus [καὶ Αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς], apropiindu-Se [ἐγγίσας], mergea împreună cu ei.

---

[224] Celor 11 Sfinți Apostoli, pentru că Iudas, vânzătorul, se spânzurase.

[225] Înaintea Apostolilor.

[226] Nu credeau în cuvintele lor.

[227] Dintre Ucenicii Domnului.

[228] Un stadiu avea 190 de metri, *cf. Friberg Greek Lexicon*. Iar 60 de stadii era o distanță de 11.400 de metri, adică de 11, 4 km.

16. Dar ochii lor erau ținuți [Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο] [ca] să nu-L cunoască pe El [τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι Αὐτόν].

17. Iar [Iisus] a zis către ei: „Ce [sunt] cuvintele acestea, pe care le vorbiți împreună unul către altul mergând și [de ce] sunteți triști?”.

18. Și răspunzând unul, al cărui nume [era] Cleopas [Κλεοπᾶς], a zis către El: „Tu singur pribegești [în] Ierusalim și nu ai cunoscut pe cele care s-au făcut în acesta în zilele acestea?”.

19. Și [Iisus] le-a zis lor: „Care?”. Și ei I-au zis Lui: „Cele despre Iisus Nazoreosul [Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου], Care a fost om [Ὃς ἐγένετο ἀνὴρ], Profet [Προφήτης], Cel puternic în lucru și [în] cuvânt înaintea lui Dumnezeu și a tot poporul [δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ]

20. și cum L-au dat pe El arhiereii și stăpânitorii noștri întru judecata morții [εἰς κρίμα θανάτου] și L-au răstignit pe El.

21. Iar noi nădăjduiam că El este Cel care va răscumpăra pe Israil [Αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ]. Dar împreună cu toate acestea [Ἀλλά γε σὺν πᾶσιν τούτοις], aceasta [este] cea de a treia zi [care] se face astăzi [τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει σήμερον], de când acestea s-a[u] făcut[229] [ἀφ᾽ οὗ ταῦτα ἐγένετο].

22. Dar și niște femei dintre noi[230] ne-au uimit pe noi [Αλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς], fiind [dintre cele care au mers] dimineața devreme la mormânt [γενόμεναι ὄρθριαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον],

---

[229] De când acestea s-au petrecut, de când ele au avut loc.

[230] Care fac parte din grupul Ucenicilor Domnului.

23. și, neaflând trupul Său [καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα Αὐτοῦ], au venit[231] zicând [ἦλθον λέγουσαι] [că] și vedere a Îngerilor[232] să fi văzut [καὶ ὀπτασίαν Ἀγγέλων ἑωρακέναι] [au văzut], [femei] care zic [despre] El a fi viu [οἳ λέγουσιν Αὐτὸν ζῇν] [că este viu].

24. Și au mers unii [dintre] cei împreună cu noi la mormânt și au aflat așa precum și femeile au zis, dar pe El nu L-au văzut [Αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον]".

25. Și El a zis către ei: „O [Ὦ], cei fără de înțelegere [ἀνόητοι] și cei înceți [cu] inima [la] a crede [καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν] în toate [cele] pe care le-au zis Profeții [ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ Προφῆται]!

26. [Oare] nu acestea se cuvenea să pătimească Hristos [οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστόν] și să intre întru slava Sa [καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν Αὐτοῦ]?".

27. Și [Καὶ], începând de la Moisis și de la toți Profeții [ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν], le tălmăcea lor [διηρμήνευεν αὐτοῖς], în toate Scripturile [ἐν πάσαις ταῖς Γραφαῖς][233], cele despre Sine [τὰ περὶ Ἑαυτοῦ][234].

28. Și s-au apropiat înspre [de] satul [spre] care mergeau [Καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο], iar El Se făcea ca și cum a[r] merge [mai] departe [καὶ Αὐτὸς προσεποιεῖτο πορρωτέρω πορεύεσθαι][235].

29. Și L-au silit pe El [Καὶ παρεβιάσαντο Αὐτόν], zicând: „Rămâi împreună cu noi [Μεῖνον μεθ᾽ ἡμῶν],

---

[231] De la mormânt. S-au întors la noi de la mormânt.

[232] O vedere extatică.

[233] În toate cărțile Scripturii.

[234] Locurile profetice care vorbeau despre El și despre lucrarea Lui în lume.

[235] Domnul da de înțeles celor doi că vrea să meargă mai departe.

că[ci] spre seară este [ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστίν] și s-a plecat ziua [καὶ κέκλικεν ἡ ἡμέρα][236]!". Și [Iisus] a intrat [ca] să rămână împreună cu ei [Καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς].

30. Și a fost, când să șadă [a șezut] El împreună cu ei, [că] luând pâinea a binecuvântat [λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν] și [καὶ], frângând [κλάσας], le dădea lor [ἐπεδίδου αὐτοῖς].

31. Iar lor li s-au deschis ochii [Αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί] și L-au cunoscut pe El [καὶ ἐπέγνωσαν Αὐτόν], dar El S-a făcut nevăzut de la ei [καὶ Αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ᾽ αὐτῶν].

32. Și au zis unul către altul: „[Oare] nu era arzând inima noastră în[tru] noi [Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν], când ne grăia nouă pe cale [ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ] și când ne deschidea[237] nouă Scripturile [καὶ ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς Γραφάς]?".

33. Și, ridicându-se [întru] acel ceas[238], s-au întors întru Ierusalim și i-au aflat adunați împreună pe cei 11[239] și pe cei împreună cu ei[240],

34. zicând că „Domnul a înviat cu adevărat [Ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως] și S-a arătat lui Simon [καὶ ὤφθη Σίμωνι]".

35. Și ei[241] povesteau cele de pe cale [Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ] și cum S-a făcut cunoscut lor

---

[236] S-a plecat ziua spre noapte.

[237] Căci orice înțelegere duhovnicească a Scripturii e o deschidere a tainei ei.

[238] De la masă.

[239] Apostoli.

[240] Și pe ceilalți Ucenici ai Domnului.

[241] Cei doi Ucenici întorși de la Emmaus, adică Sfinții Lucas și Cleopas.

în[tru] frângerea pâinii [καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου].

36. Iar acestea vorbind ei, Însuși Iisus a stat în mijlocul lor și zice [le-a zis] lor: „Pace vouă [Εἰρήνη ὑμῖν]!”.

37. Iar [ei], înspăimântându-se [πτοηθέντες] și înfricoșați făcându-se [καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι], le părea a vedea un duh [ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν].

38. Și [Iisus] le-a zis lor: „De ce sunteți tulburați [Τί τεταραγμένοι ἐστέ] și pentru ce gândurile [acestea] se ridică în inimile voastre [καὶ διὰ τί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν]?

39. Vedeți mâinile Mele și picioarele Mele, că Însumi Eu sunt! Pipăiți-Mă și vedeți, că duhul carne și oase nu are, precum [Mă] vedeți pe Mine având!”.

40. Și acestea zicând, le-a arătat lor mâinile și picioarele [Sale].

41. Și încă necrezând ei de bucurie și minunându-se [Ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων], [Iisus] le-a zis lor: „Aveți ceva de mâncare aici?”.

42. Iar ei I-au dat Lui [Οἱ δὲ ἐπέδωκαν Αὐτῷ] o parte de pește fript [ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος] și dintr-un fagure de miere de albine [καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου].

43. Și, luând [acestea], [Iisus] a mâncat înaintea lor[242].

44. Iar [Iisus] le-a zis lor: „Acestea [sunt] cuvintele pe care le-am grăit către voi încă fiind împreună cu voi, că se cuvine [se cuvenea] să se împlinească toate [cele] care au fost scrise [ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα] în legea lui Moisis [ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως] și [în] Profeți [καὶ Προφήταις] și [în] Psalmi despre Mine [καὶ Ψαλμοῖς περὶ Ἐμοῦ]”.

---

[242] A Sfinților Săi Apostoli și Ucenici.

45. Atunci le-a deschis mintea lor [Τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν], [pentru] a înțelege Scripturile [τοῦ συνιέναι τὰς Γραφάς]!

46. Și le-a zis lor că „Așa a fost scris și așa se cuvenea să pătimească Hristos și să învie din morți a treia zi

47. și să se propovăduiască [καὶ κηρυχθῆναι] în[tru] numele Său [ἐπὶ τῷ ὀνόματι Αὐτοῦ] pocăința și iertarea păcatelor întru toate neamurile [μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη], începând de la Ierusalim [ἀρξάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλήμ].

48. Iar voi sunteți martorii acestora[243].

49. Și iată, Eu trimit făgăduința Tatălui Meu în[tru] voi [Ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πατρός Μου ἐφ᾽ ὑμᾶς]! Iar voi ședeți în cetatea Ierusalimului [ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει Ἱερουσαλήμ], până ce aveți să vă îmbrăcați [cu] putere dintru înălțime[244] [ἕως οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους]!”.

50. Și [Iisus] i-a scos pe ei afară, până întru Bitania și, ridicându-Și mâinile Sale, i-a binecuvântat pe ei.

51. Și a fost [Καὶ ἐγένετο], când i-a binecuvântat El pe ei [ἐν τῷ εὐλογεῖν Αὐτὸν αὐτούς], [că] S-a depărtat de ei [διέστη ἀπ᾽ αὐτῶν] și Se înălța întru cer [καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν] .

52. Iar ei [Καὶ αὐτοὶ], închinându-I-se Lui [προσκυνήσαντες Αὐτόν], s-au întors întru Ierusalim cu bucurie mare [ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης]

53. și erau pururea în[tru] templu [καὶ ἦσαν διὰ παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ], lăudând și binecuvântând pe

---

[243] Martorii celor făcute și spuse de Domnul pentru toate neamurile care vor crede întru El.

[244] Dintru înălțimea lui Dumnezeu.

Dumnezeu [αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν]. Amin [Ἀμήν].

BIBLIOTECA
Teologie pentru azi

1. *Acatistul Nunții* (35 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/01/acatistul-nuntii/

2. *Troparul, Condacul și Acatistul Fericitului Serafim Rose al Platinei* (20 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/01/troparulcondacul-si-acatistul-fericitului-serafim-rose-al-platinei/

3. *Lumea postmodernă și depersonalizarea omului* (335 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/01/lumea-postmoderna-si-depersonalizarea-omului/

4. *Viața lui Adam și a Evei* (27 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/03/viata-lui-adam-si-a-evei/

5. *Teologia îndumnezeirii* (202 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/03/teologia-indumnezeirii/

6. *Twitter pentru azi (vol. 1)* (32 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/04/twitter-pentru-azi-vol-1-2009/

7. *Bucuria comuniunii (vol. 1)* (280 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/06/bucuria-comuniunii-vol-1/

8. *Pelerina Egeria și Cultul ortodox* (60 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/07/pelerina-egeria-si-cultul-ortodox/

9. *Biblia Satanică* (157 pagini), ca text auxiliar al cărții: *Lumea postmodernă și depersonalizarea omului.*
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/12/biblia-satanica-editie-exclusiv-online-ro/

10. *Traduceri patristice (vol. 1)* (73 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/19/traduceri-patristice-vol-1-2009/

11. *Bucuria comuniunii (vol. 2)* (309 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/26/bucuria-comuniunii-vol-2/

12. *Fragmentarium (vol. 1)* (126 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/26/fragmentarium-vol-1/

13. *Nichita Stănescu. Fenomenul limbii poezești* (disertație de master) (155 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/26/nichita-stanescu-fenomenul-limbii-poezesti/

14. Sfântul Sfințit Mucenic Irineu al Lyonului, *Contra ereziilor (vol. 1)* (341 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/11/03/sfantul-sfintit-mucenic-irineu-al-lyonului-contra-ereziilor-vol-1/

15. *Bucuria comuniunii (vol. 3)* (248 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2009/11/07/bucuria-comuniunii-vol-3/

16. *Teologia vederii lui Dumnezeu* (252 pagini): introducere la teza doctorală:
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/11/18/teologia-vederii-lui-dumnezeu/

17. *Vederea lui Dumnezeu în teologia Sfântului Simeon Noul Teolog* (teză doctorală) (287 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/11/18/vederea-lui-dumnezeu-in-teologia-sfantului-simeon-noul-teolog/

18. Sfântul Sfințit Mucenic Irineu al Lyonului, *Contra ereziilor (vol. 2)* (457 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/11/23/sfantul-sfintit-mucenic-irineu-al-lyonului-contra-ereziilor-vol-2/

19. *Bucuria comuniunii (vol. 4)* (449 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/12/12/bucuria-comuniunii-vol-4/

20. *Bucuria comuniunii (vol. 5)* (366 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/01/02/bucuria-comuniunii-vol-5/

21. *Fragmentarium (vol. 2)* (270 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/01/13/fragmentarium-vol-2/

22. *Cuvinte cu amândouă mâinile* (82 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/01/21/cuvinte-cu-amandoua-mainile-2010/

23. *Bucuria comuniunii (vol. 6)* (144 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/02/11/bucuria-comuniunii-vol-6/

24. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 1)* (377 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/03/03/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-1/

25. *Antim Ivireanul: avangarda literară a Paradisului. Viața și Opera (teză doctorală)* (561 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/03/10/antim-ivireanul-avangarda-literara-a-paradisului-viata-si-opera-2010/

26. *Aspecte dogmatice ale imnologiei ortodoxe. Săptămâna Patimilor și Săptămâna Luminată* (teză de licență) (212 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/03/23/saptamana-patimilor-si-saptamana-luminata-teza-de-licenta-2010/

27. *Bucuria comuniunii (vol. 7)* (315 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/04/01/bucuria-comuniunii-vol-7/

28. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 2)* (128 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/04/12/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-2/

29. *Bucuria comuniunii (vol. 8)* (382 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2010/04/29/bucuria-comuniunii-vol-8/

30. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 3)* (191 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/05/06/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-3/

31. *Epilog la lumea veche (I. 1)* (506 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/05/14/epilog-la-lumea-veche-i-1/

32. *Twitter pentru azi (vol. 2)* (35 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/05/25/twitter-pentru-azi-vol-2-2010/

33. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 4)* (388 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/05/30/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-4/

34. *Epilog la lumea veche (I. 2)* (378 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/06/04/epilog-la-lumea-veche-i-2/

35. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 5)* (175 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/06/06/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-5/

36. *Teologia mântuirii la Sfântul Marcu Ascetul* (disertație de master) (154 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2010/06/09/teologia-mantuirii-la-sfantul-marcu-ascetul-2010/

37. *Bucuria comuniunii (vol. 9)* (188 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/06/20/bucuria-comuniunii-vol-9/

38. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 6)* (130 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/06/27/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-6/

39. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 7)* (76 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/06/30/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-7/

40. Sfântul Epifanie al Salaminei, *Despre măsuri și greutăți și numere și alte lucruri care sunt în Dumnezeieștile Scripturi* (100 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/07/16/sfantul-epifanie-al-salaminei-despre-masuri-si-greutati-2010/

41. PS. Acad. Melchisedec Ștefănescu, *Viața și Scrierile lui Grigorie Țamblac* (adaptare a textului ed. din 1884) (138 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/08/21/ps-acad-melchisedec-stefanescu-viata-si-scrierile-lui-grigorie-tamblac-versiune-adaptata2010/

42. Sfântul Sfințit Mucenic Antim Ivireanul, *Sfătuiri creștine-politice* (text adaptat) (33 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2010/08/29/sfantul-antim-ivireanul-sfatuiri-crestine-politice-2010/

43. Sfântul Varlaam al Moldovei, *Răspunsul împotriva Catehismului calvin* (text adaptat) (52 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/09/22/sfantul-varlaam-al-moldovei-raspunsul-impotriva-catehismului-calvin-2010/

44. *Traduceri patristice (vol. 2)* (347 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/10/06/traduceri-patristice-vol-2/

45. PS Damaschin Dascălul, *Învățături pentru șapte Taine* (text transliterat și adaptat) (27 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/10/26/ps-damaschin-dascalul-invataturi-pentru-sapte-taine-2010/

46. Dorin Streinu, *Opere alese, vol. I, Despre mine însumi (Jurnal de scriitor. Fragmente)* (526 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/12/12/dorin-streinu-opere-alese-vol-i-2010/

47. *Traduceri patristice (vol. 3)* (288 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/01/02/traduceri-patristice-vol-3/

48. Dorin Streinu, *Opere alese (vol. 2)* (160 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/01/07/dorin-streinu-opere-alese-vol-2/

49. *Epilog la lumea veche (I. 3)* (256 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/01/08/epilog-la-lumea-veche-i-3/

50. *Studii de Teologie Dogmatică Ortodoxă (vol. 1)* (237 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/01/31/studii-de-teologie-dogmatica-ortodoxa-vol-1/

51. *Cuvintele duhovnicești (vol. 1)* (390 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/02/12/cuvintele-duhovnicesti-vol-1/

52. *Bucuria vine de departe* (carte dialogică cu Prof. Otilia Kloos) (55 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/03/21/bucuria-vine-de-departe-2011/

53. *Cuvintele duhovnicești (vol. 2)* (558 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/03/26/cuvintele-duhovnicesti-vol-2/

54. *A vedea și a fi văzut (vol. 1)* (460 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/04/16/a-vedea-si-a-fi-vazut-vol-1/

55. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 8)* (549 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/06/06/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-8/

56. *Praedicationes (vol. 1)* (199 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/06/20/praedicationes-vol-1/

57. *Twitter pentru azi (vol. 3)* (26 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/07/31/twitter-pentru-azi-vol-3/

58. *Evanghelia după Matei* (112 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/08/11/evanghelia-dupa-matei/

59. Dorin Streinu, *Opere alese (vol. 3)* (214 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/10/30/dorin-streinu-opere-alese-vol-3/

60. Dorin Streinu, *Opere alese (vol. 4)* (129 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/11/05/dorin-streinu-opere-alese-vol-4/

61. Dorin Streinu, *Opere alese (vol. 5)* (283 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/11/21/dorin-streinu-opere-alese-vol-5/

62. *Studii de poezie pașoptistă* (82 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/11/28/studii-de-poezie-pasoptista-2011/

63. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 9)* (225 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/12/16/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-9/

64. Dorin Streinu, *Opere alese (vol. 6)* (209 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2012/01/14/dorin-streinu-opere-alese-vol-6/

65. *Statistici. Concluzii. Sublinieri. Lucruri văzute de-aproape* (121 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2012/02/18/statistici-concluzii-sublinieri-lucruri-vazute-de-aproape/

66. *Predicile din Săptămâna Mare* (25 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2012/04/13/predicile-din-saptamana-mare/

67. *Despre omul Împărăției* (190 pagini). Este al 10-lea volum și ultimul al *Operelor complete* ale Fericitului Ilie văzătorul de Dumnezeu.
https://www.teologiepentruazi.ro/2012/05/29/despre-omul-imparatiei/

68. *Țiganiada: tradiție și inovație. Aventura scriiturii și canonul literar românesc* (111 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2012/07/19/tiganiada-traditie-si-inovatie/

69. *Praedicationes (vol. 2)* (253 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2012/08/07/praedicationes-vol-2/

70. *Twitter pentru azi (vol. 4)* (30 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2012/10/10/twitter-pentru-azi-vol-4/

71. *Istoria începe de oriunde o privești (vol. 1)* (251 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2012/11/21/istoria-incepe-de-oriunde-o-privesti-vol-1/

72. *Praedicationes (vol. 3)* (337 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2012/12/10/praedicationes-vol-3/

73. *Epilog la lumea veche (I. 4)* (247 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2012/12/22/epilog-la-lumea-veche-i-4/

74. *Praedicationes (vol. 4)* (352 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2013/01/09/praedicationes-vol-4/

75. *Praedicationes (vol. 5)* (366 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2013/01/27/praedicationes-vol-5/

76. *Istoria începe de oriunde o privești (vol. 2)* (261 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2013/03/07/istoria-incepe-de-oriunde-o-privesti-vol-2/

77. *Praedicationes (vol. 6)* (308 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2013/03/29/praedicationes-vol-6/

78. *Creatori de limbă și de viziune poetică în literatura română (vol. 1)* (228 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2013/06/15/creatori-de-limba-si-de-viziune-poetica-in-literatura-romana-vol-1/

79. *Istoria începe de oriunde o privești (vol. 3)* (308 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2013/07/31/istoria-incepe-de-oriunde-o-privesti-vol-3/

80. *Bucuria comuniunii (vol. 10)* (356 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2013/09/21/bucuria-comuniunii-vol-10/

81. Dorin Streinu, *Opere alese* (vol. 7) (241 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2013/09/23/dorin-streinu-opere-alese-vol-7/

82. *Vorbiri de Facebook (vol. 1)* (508 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2013/10/20/vorbiri-de-facebook-vol-1/

83. *Epilog la lumea veche I. 1 (ediția a doua)* (862 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2014/01/11/epilog-la-lumea-veche-i-1-editia-a-doua/

84. *Praedicationes (vol. 7)* (619 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2014/01/16/praedicationes-vol-7/

85. *Bucuria comuniunii (vol. 11)* (361 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2014/01/31/bucuria-comuniunii-vol-11/

86. *Atenție teologică* (216 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2014/03/04/atentie-teologica/

87. *Interviuri de conștiință [vol. 1]* (367 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/04/21/interviuri-de-constiinta-vol-1/

88. *Twitter pentru azi (vol. 5)* (59 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/05/21/twitter-pentru-azi-vol-5/

89. *Vezi ceea ce ești (vol. 1)* (80 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/05/24/vezi-ceea-ce-esti-vol-1/

90. *Fragmentarium (vol. 3)* (388 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/05/26/fragmentarium-vol-3/

91. *Vezi ceea ce ești (vol. 2)* (94 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/06/02/vezi-ceea-ce-esti-vol-2/

92. *Trei poeți și-un început de secol* (280 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/06/13/trei-poeti-si-un-inceput-de-secol/

93. *Vezi ceea ce ești (vol. 3)* (99 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/06/20/vezi-ceea-ce-esti-vol-3/

94. *Studii de Teologie Dogmatică Ortodoxă (vol. 2)* (305 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/06/25/studii-de-teologie-dogmatica-ortodoxa-vol-2/

95. *Studii literare (vol. 1)* (447 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2014/06/29/studii-literare-vol-1/

96. *Vezi ceea ce ești (vol. 4)* (101 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/07/05/vezi-ceea-ce-esti-vol-4/

97. *Traduceri patristice (vol. 4)* (427 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/07/10/traduceri-patristice-vol-4/

98. *Praedicationes (vol. 8)* (510 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/08/15/praedicationes-vol-8/

99. *The Sight of God in the Theology of Saint Symeon the New Theologian* (first book in english; my doctoral thesis) (499 pages)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/09/15/the-sight-of-god-in-the-theology-of-saint-symeon-the-new-theologian/

100. *Vorbiri de Facebook (vol. 2)* (393 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/10/07/vorbiri-de-facebook-vol-2/

101. *Istoria începe de oriunde o privești (vol. 4)* (441 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/10/20/istoria-incepe-de-oriunde-o-privesti-vol-4/

102. *Mâncăruri românești cu gust* (27 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/10/27/mancaruri-romanesti-cu-gust/

103. *Acatistul Sfinților pomeniți pe 31 octombrie* (27 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/10/29/acatistul-sfintilor-pomeniti-pe-31-octombrie/

104. *Studiu despre Viața Sfântului Macarie Romanul* (68 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/10/31/studiu-despre-viata-sfantului-macarie-romanul/

105. *Fragmentarium [vol. 4]* (502 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/11/29/fragmentarium-vol-4/

106. *Luceafărul. Comentariu literar* (156 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/12/18/luceafarul-comentariu-literar/

107. Dorin Streinu, *Opere alese (vol. 8)* (216 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/12/30/dorin-streinu-opere-alese-vol-8/

108. *Creatori de limbă și de viziune poetică [vol. 2. 1]* (283 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/01/08/creatori-de-limba-si-de-viziune-poetica-vol-2-1/

109. Pr. Prof. Acad. Dr. Dumitru Popescu, *Dumnezeu e viu și prezent în lume prin slava Sa* (132 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/01/15/dumnezeu-e-viu-si-prezent-in-lume-prin-slava-sa/

110. Sfântul Apostol Pavel, *Epistola către Efeseni* (26 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2015/01/20/epistola-catre-efeseni/

111. *Cartea Sfântului Profet Ionas* (13 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2015/01/21/cartea-sfantului-profet-ionas/

112. *Cele 3 Epistole catolice ale Sfântului Apostol Ioannis* (25 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2015/01/23/cele-3-epistole-catolice-ale-sfantului-apostol-ioannis/

113. *Epistola catolică a Sfântului Apostol Iacovos, fratele Domnului* (20 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2015/01/30/epistola-catolica-a-sfantului-apostol-iacovos-fratele-domnului/

114. *Cartea Sfântului Profet Ioil* (17 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2015/02/04/cartea-sfantului-profet-ioil/

115. *Cărțile Sfinților Profeți Avdiu și Angheos* (16 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2015/02/10/cartile-sfintilor-profeti-avdiu-si-angheos/

116. *Epistola către Filippeni a Sfântului Apostol Pavlos* (19 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2015/02/13/epistola-catre-filippeni-a-sfantului-apostol-pavlos/

117. *Cântarea Cântărilor* (40 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/02/18/cantarea-cantarilor/

118. *Evanghelia după Marcos* (130 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/03/22/evanghelia-dupa-marcos/

119. *Epilog la lumea veche I. 2 (ediția a doua)* (952 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/05/16/epilog-la-lumea-veche-i-2-editia-a-doua/

120. *Teologia Dogmatică Ortodoxă (vol. 1)* (397 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/06/12/teologia-dogmatica-ortodoxa-vol-1/

121. *Praedicationes (vol. 9)* (675 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/06/29/praedicationes-vol-9/

122. *Creatori de limbă și de viziune poetică [vol. 2. 2]* (303 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/07/07/creatori-de-limba-si-de-viziune-poetica-vol-2-2/

123. *Cartea Sfântului Profet Naum* (14 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/09/09/cartea-sfantului-profet-naum/

124. *Epistola către Galatei* (25 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/10/10/epistola-catre-galatei/

125. *Cartea Sfântului Profet Amvacum* (14 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2015/10/21/cartea-sfantului-profet-amvacum/

126. *Epistola către Colossei* (20 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2015/11/08/epistola-catre-colossei/

127. *Eminescu: între modernitate și tradiție. Importanța tradiției literare și spirituale românești pentru viziunea romantică eminesciană* (teză postdoctorală) (884 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2015/11/16/eminescu-intre-modernitate-si-traditie/

128. *Traduceri patristice (vol. 5)* (455 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2015/12/06/traduceri-patristice-vol-5/

129. *Istoria începe de oriunde o privești (vol. 5)* (289 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2016/01/12/istoria-incepe-de-oriunde-o-privesti-vol-5/

130. *Praedicationes (vol. 10)* (627 de pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2016/01/23/praedicationes-vol-10/

131. *Twitter pentru azi (vol. 6)* (100 de pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2016/03/22/twitter-pentru-azi-vol-6/

132. *Vorbiri de Facebook (vol. 3)* (190 de pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2016/03/22/vorbiri-de-facebook-vol-3/

133. *Evanghelia după Ioannis* (129 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/05/10/evanghelia-dupa-ioannis/

134. *Cartea Sfântului Profet Sofonias* (32 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/05/10/cartea-sfantului-profet-sofonias/

135. *11 elegii (comentariu literar)* (157 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/06/15/11-elegii-comentariu-literar/

136. *Epistola întâia către Timoteos* (41 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/06/15/epistola-intaia-catre-timoteos/

137. *Epistola a doua către Timoteos* (37 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/06/15/epistola-a-doua-catre-timoteos/

138. *Despre nimic* (conferință online) (54 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/07/27/despre-nimic-conferinta-online/

139. *Cântările* (57 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/08/12/cantarile/

140. Sfântul Sfințit Mucenic Antim Ivireanul, *Didahiile* (prima ediție actualizată) (350 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2016/08/25/sfantul-sfintit-mucenic-antim-ivireanul-didahiile-prima-editie-actualizata/

141. *Praedicationes (vol. 11)* (698 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2016/10/19/praedicationes-vol-11/

142. *Parimiele lui Salomon* (117 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2016/10/29/parimiele-lui-salomon/

143. *Studii literare* (vol. 2) (162 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2016/11/05/studii-literare-vol-2/

144. *Epilog la lumea veche*, vol. I. 5. Emil Botta (239 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2016/11/21/epilog-la-lumea-veche-vol-i-5-emil-botta/

145. Sfântul Împărat Salomon, *Ecclisiastis* (59 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2016/11/23/ecclisiastis/

146. *Mântuirea este eclesială* (conferință online) (54 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2016/12/19/mantuirea-este-eclesiala-conferinta-online/

147. Dorin Streinu, *Opere alese (vol. 9)* (270 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2017/01/20/dorin-streinu-opere-alese-vol-9/

148. *Praedicationes (vol. 12)* (571 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/02/11/praedicationes-vol-12/

149. *Psalmii* (ediția LXX) (329 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/03/04/psalmii-editia-lxx/

150. *Psalmii liturgici* (299 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/03/05/psalmii-liturgici/

151. *Epilog la lumea veche (vol. I. 6). Nichita Stănescu* (759 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/06/01/epilog-la-lumea-veche-vol-i-6-nichita-stanescu/

152. *Praedicationes (vol. 13)* (530 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/07/10/praedicationes-vol-13/.

153. *Twitter pentru azi (vol. 7)* (254 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/08/30/twitter-pentru-azi-vol-7/.

154. *Epilog la lumea veche,* vol. I. 3 (ediția a doua) (699 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/10/02/epilog-la-lumea-veche-vol-i-3-editia-a-doua/.

155. *Cartea Sfântului Profet Iov* (144 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/10/03/cartea-sfantului-profet-iov/.

156. *Studii literare* (vol. 3) (157 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2017/10/23/studii-literare-vol-3/.

157. *Maturizarea poeziei* (173 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/11/05/maturizarea-poeziei/.

158. *Înțelepciunea lui Salomon* (86 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/12/16/intelepciunea-lui-salomon/.

159. *Viețile Sfinților (vol. I)* (461 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2018/03/16/vietile-sfintilor-vol-i/

160. *Vorbiri de Facebook (vol. 4)* (337 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2018/03/22/vorbiri-de-facebook-vol-4/

161. *Praedicationes (vol. 14)* (658 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2018/05/02/praedicationes-vol-14/

162. *Întrebări și răspunsuri teologice (vol. 1)* (319 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2018/06/18/intrebari-si-raspunsuri-teologice-vol-1/

163. *Studii literare (vol. 4)* (326 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2018/07/01/studii-literare-vol-4/

164. *Înțelepciunea lui Sirah* (192 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2018/10/04/intelepciunea-lui-sirah/

165. *Înțelepciunea lui Sirah (ediția liturgică)* (151 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2018/12/08/intelepciunea-lui-sirah-editia-liturgica/

166. *În ajutorul tău* (151 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2018/12/10/in-ajutorul-tau/

167. *Twitter pentru azi (vol. 8)* (127 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2018/12/16/twitter-pentru-azi-vol-8/

168. *Studii literare (vol. 5)* (184 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2018/12/16/studii-literare-vol-5/

169. *Psalmii lui Salomon (ediția științifică)* (71 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2019/01/20/psalmii-lui-salomon-editia-stiintifica/

170. *Psalmii lui Salomon (ediția liturgică)* (62 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2019/01/22/psalmii-lui-salomon-editia-liturgica/

171. Studii literare (vol. 6) (105 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2019/03/21/studii-literare-vol-6/

Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș